

ZOOM OP
DE GEMEENTEN
2024

zoom op

VORST

Bron

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van
Brussel-Hoofdstad

Vertalingen

SA Production

Lay-out

Nathalie DA COSTA MAYA

Wettelijk depot

D/2023/9334/16

**Reproductie met bronvermelding is
toegestaan**

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en
Observatorium voor Gezondheid en Welzijn
van Brussel-Hoofdstad (2024), Zoom op de
gemeenten: Vorst, Brussels Hoofdstedelijk
Gewest en Vivalis.Brussels.

Dit document is ook beschikbaar in het Frans.

VOOR MEER INFORMATIE**Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse**

Naamsestraat 59, 1000 Brussel

bisa@perspective.brussels

<https://bisa.brussels/>

**Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van
Brussel-Hoofdstad**

Marion ENGLERT marion.englert@vivalis.brussels

Jonathan UNGER jonathan.unger@vivalis.brussels

Sarah MISSINNE sarah.missinne@vivalis.brussels

Peter VERDUYCKT peter.verduyckt@vivalis.brussels

Belliardstraat 71, Bus 1, 1040 Brussel

observat@vivalis.brussels

[https://www.vivalis.brussels/nl/informerer/
observatoire/observatorium-voor-gezondheid-en-
welzijn-van-brussel](https://www.vivalis.brussels/nl/informerer/observatoire/observatorium-voor-gezondheid-en-welzijn-van-brussel)

Verantwoordelijke uitgevers

Astrid ROMAIN (BISA) en Nathalie NOËL (Vivalis)

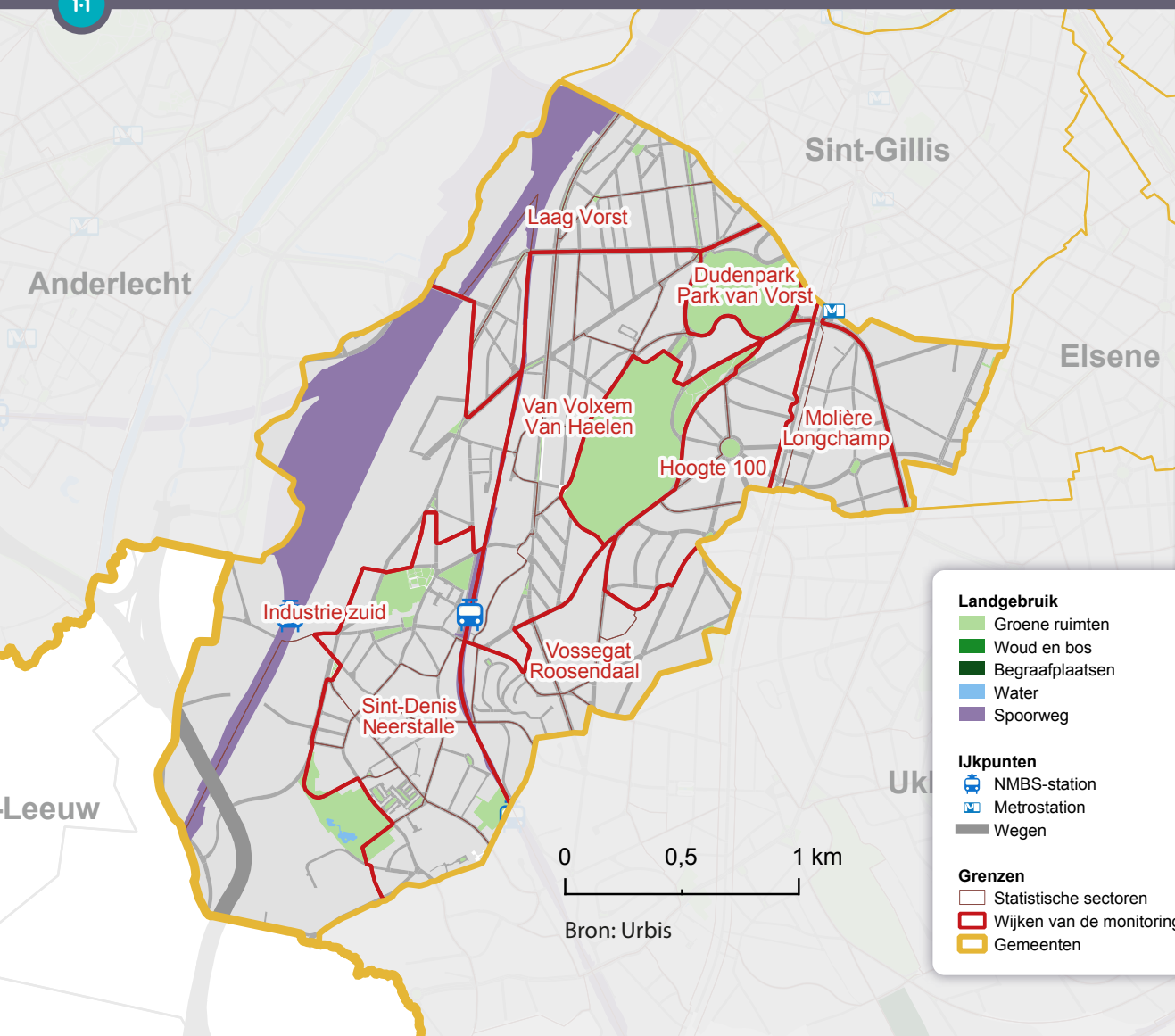

1. VORST EN ZIJN INWONERS IN EEN NOTENDOP	4	7. INKOMENS	31
1.1. Landschap en stedenbouwkundige structuur van het gemeentelijk grondgebied	4	7.1. Fiscale inkomens	31
1.2. De inwoners en hun kenmerken	5	7.2. Personen die een uitkering ontvangen	35
1.3. Uitdagingen	7	7.3. Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT)	36
2. BEVOLKING	8	8. GEMEENTELIJKE FINANCIËN	37
2.1. Bevolkingsdichtheid en spreiding in de gemeente	8	8.1. Kernindicatoren voor de gemeentelijke financiën	37
2.2. Evolutie en loop van de bevolking	9	8.2. Structuur van de belangrijkste gewone ontvangsten en uitgaven	37
2.3. Structuur volgens leeftijd en geslacht	11	8.3. Investerings	38
2.4. Nationaliteiten	13	9. HUISVESTING	39
2.5. Huishoudens	14	9.1. Kenmerken van woongebouwen	39
3. JONGE KINDEREN	16	9.2. Sociale woningen en andere woningen van sociale aard	40
3.1. Evolutie en kenmerken van de geboorten	16	9.3. Vastgoedprijzen	42
3.2. Evolutie van het aantal kinderen jonger dan 3 jaar	17	10. MOBILITEIT EN MILIEU	43
3.3. Kinderopvang: dekkingsgraad en toegankelijkheid	18	10.1. Mobiliteit	43
4. ONDERWIJS	19	10.2. Milieu	45
4.1. Evolutie van de bevolking van 3 tot en met 17 jaar	19	11. GEZONDHEID	49
4.2. Schoolbevolking: onderwijsniveau, plaats van de school en onderwijsvorm	20	11.1. Levensverwachting en mortaliteit	49
4.3. Schoolachterstand	21	11.2. Algemene gezondheidstoestand	51
5. ARBEIDSMARKT	22	11.3. Preventie	54
5.1. Sociaal-economische positie van de bevolking	22	11.4. Focus op de oudere bevolking	55
5.2. Activiteits-, werkgelegenheids- en werkloosheidsgraad	23	GLOSSARIUM	56
5.3. Profiel van de niet-werkende werkzoekenden	26	LIJST MET ACRONIEMEN EN AFKORTINGEN / MEER WETEN	60
5.4. Kenmerken van de Vorstse loontrekkenden	27	BIBLIOGRAFIE	61
6. ECONOMISCHE ACTIVITEIT	28		
6.1. Algemene situatie	28		
6.2. De specifieke economische kenmerken van Vorst	28		
6.3. Bedrijfsmigraties	30		

1. VORST EN ZIJN INWONERS IN EEN NOTENDOP

1-1

Referentiekaart van Vorst

1.1. LANDSCHAP EN STEDENBOUWKUNDIGE STRUCTUUR VAN HET GEMEENTELIJK GRONDGEBIED¹

Vorst (6,3 km², 3,9% van het gewestelijk grondgebied) is een gemeente in het zuidwesten van het Brussels Gewest. Ze grenst in het noorden aan Anderlecht en Sint-Gillis, in het oosten aan Elsene en Ukkel en in het zuidwesten aan Drogenbos (Vlaams Gewest). Een groot deel van Vorst bestaat uit de industriële zone van de Zennevallei, waar vooral de auto-industrie en de spoorwegen gevestigd zijn.

De referentiekaart ¹⁻¹ geeft weer hoe de gemeente wordt opgedeeld voor infragemeentelijke statistieken, meer bepaald in de statistische sectoren² en de wijken van de Wijkmonitoring. De gemeente Vorst telt negen wijken, waarvan zeven woonwijken. Twee daarvan bevinden zich volledig op het grondgebied van Vorst: Saint-Denis-Neerstalle en Van Volxem-Van Haelen. De andere woonwijken overlappen meerdere gemeenten, wat de continuïteit van het stadsweefsel onderstreept. Deze omvatten Laag Vorst (met Sint-Gillis), Hoogte 100, Molière-Longchamp en Vossegat-Roosendaal (met Ukkel) en Brugmann-Lepoutre (met Elsene en Brussel). Naast deze woonwijken heeft Vorst ook de wijk Industrie Sud (aan de rand van Anderlecht), die dunbevolkt is, en de onbewoonde wijk Dudenpark-Park van Vorst.

¹ Dit gedeelte is opgesteld op basis van de vorige versie van Zoom op de gemeenten (2016) en het boek 'La Région de Bruxelles-Capitale. Histoire et Patrimoine des communes de Belgique' (Jaumain, 2008).

² De woorden in het blauw worden in het glossarium op het einde van dit document toegelicht.

De bevolkingsdichtheid op gemeentelijke schaal bedraagt 8.998 inwoners per km². De bevolking woont voornamelijk in de noordelijke en oostelijke delen van de gemeente.

Het landschaps- en de stedelijke structuur van Vorst is vrij gevarieerd. Het grondgebied kan grondgebied worden verdeeld in twee verschillende delen: Laag Vorst en Hoog Vorst. Laag Vorst bevindt zich aan de rand van de brede vallei van de Zenne, in het noorden en westen van de gemeente, en wordt gekenmerkt door zijn industriële verleden. Hoog Vorst, met zijn meer dominante residentiële karakter, beslaat de zuidelijke en oostelijke delen van de gemeente.

Laag Vorst

Dit deel van de gemeente omvat de wijken Laag Vorst, Van Volxem-Van Haelen, Saint-Denis-Neerstalle en de zone Industrie Zuid die zich uitstrekt tot het kanaal Brussel-Charleroi (en waarvan ongeveer de helft op het grondgebied van Anderlecht ligt). In de zone Industrie Zuid vinden we met name de automontagefabriek Audi Brussel, die nog steeds een belangrijk werkgelegenheidspunt is in de gemeente. Laag Vorst, met zijn volks karakter, is dichtbevolkt en heeft een groot aantal mensen met een immigratieachtergrond. Het noorden van Laag Vorst maakt deel uit van de [arme sikkkel](#).

Tot de 19de eeuw is Laag Vorst zeer landelijk gebleven. De **verstedelijking** is aan het begin van de 19de eeuw begonnen rond de oorspronkelijke dorpskern (Saint-Denis) en in het noorden van de gemeente. Als gevolg van de industrialisatie (de ontwikkeling van het kanaal naar Charleroi en de spoorweg naar Bergen en Luttre) hebben de verschillende delen van Laag Vorst een versnelde verstedelijking ondergaan, die gepaard ging met een duidelijke bevolkingsgroei. Andere gebieden van Laag Vorst zijn pas tussen de twee oorlogen verstedelijkt. Dit verklaart de aanwezigheid van art-decoarchitectuur, die te zien is in de middenklasse huizen op de heuvel, in de arbeiderswoningen en appartementenblokken in de vallei, en in de stijl van industriële gebouwen zoals de voormalige Wielemans-Ceuppens brouwerij. De grootste verstedelijkingsgolf vond plaats in de jaren 1960, met de bouw van grote flatgebouwen, vooral in de wijk Vorst Nationaal.

Als gevolg van de gewestelijke bevolkingsgroei en de beschikbaarheid van grond heeft Laag Vorst de afgelopen 20 jaar een groot aantal woningen blijven bouwen, wat heeft geleid tot een toename van meer dan 10.000 inwoners tussen 2002 en 2022 (+21 %). Deze ontwikkeling concentreert zich voornamelijk tussen de Van Volxemlaan en de Audi-fabriek, en in de buurt van de Neerstalle Steenweg.

Hoog Vorst

De zone van Hoog Vorst strekt zich oostwaarts uit op een plateau en omvat de [welvarendere](#) wijken Vossegat-Roosendaal (inclusief de tuinwijk Messidor), Hoogte 100, Molière-Longchamp en Brugmann-Lepoutre, en een heel klein deel van de wijk Haut de Saint-Gilles. Hoog Vorst is pas vanaf het laatste kwart van de 19de eeuw begonnen verstedelijken, met de aanleg van het

Park van Vorst, het open stellen van het Dudenpark en de realisatie van de verbinding tussen beide. De verstedelijking is tussen de twee oorlogen versneld verlopen, met name met de inrichting van de wijken Hoogte 100 en Brugmann. Het deel tussen de oude dorpskern en de Zevenbunderslaan is pas verstedelijkt na de Tweede Wereldoorlog.

In Hoog Vorst is de recente stadsontwikkeling voornamelijk het werk van particulieren en privéontwikkelaars.

Algemene bouwkenmerken en sociale huisvesting

Vorst strekt zich uit over de [eerste](#) en [tweede kroon](#) en heeft daarom een vrij heterogeen woningbestand. Een relatief groot deel van de woningen is vrij oud: de woningen gebouwd voor 1945 maken twee derde uit van het woningbestand. Vooral in Laag Vorst is het woningbestand vaak verouderd en minder comfortabel.

Er zijn relatief weinig sociale woningen in de gemeente: 5 sociale woningen per 100 privé-huishoudens (tegenover 7 per 100 voor het Brussels Gewest als geheel). De gemeente telt twee tuinvijken: Forest Vert, waar een aantal van de kleine arbeiderswoningen plaatsgemaakt hebben voor grote flatgebouwen, en de wijk Messidor. De sociale woningen op de hoek van de Marconistraat en de Rodenbachstraat getuigen van het rijke architecturale erfgoed van de gemeente.

1.2. DE INWONERS EN HUN KENMERKEN

Demografisch profiel

De bevolking van Vorst is in het begin van de 20ste eeuw aanzienlijk gegroeid, als onderdeel van het verstedelijkingsproces dat begon in de 19de eeuw. De **bevolking** verviervoudigde tussen 1890 en 1910 en de curve bereikt een eerste piek (meer dan 55.000 inwoners) rond 1970. Het aantal inwoners daalde daarna gestaag en bereikte een dieptepunt in 2001. In het begin van de jaren 2010 nam de bevolking snel opnieuw toe. De afgelopen jaren is de demografische groei vertraagd. Voor de volledige periode 2012-2022 is de bevolking van Vorst aan een iets trager tempo gegroeid dan het gewestelijk gemiddelde. Op 1 januari 2022 telt Vorst 56.616 inwoners, goed voor 5 % van de bevolking van het Brussels Gewest. De bevolkingsdichtheid bedraagt 8.998 inwoners per km². Daarmee is de gemeente iets dichter bevolkt dan het Gewest in zijn geheel. Deze waarde wordt (naar beneden) beïnvloed door de aanwezigheid van verschillende gebieden in de gemeente die niet gewijd zijn aan huisvesting op het gemeentelijk grondgebied.

Algemeen beschouwd kent de gemeente minder intense **migratiestromen** (inkomende en uitgaande bewegingen in verhouding tot de bevolking) dan het Gewest in zijn geheel.

De internationale migratie is lager (zowel immigratie als emigratie): het internationaal migratiesaldo is lager dan het gemiddelde. De gemeente vertoont een intern migratiesaldo dat minder negatief is dan het gewestelijk gemiddelde. De gemiddelde **leeftijd** bedraagt er 38 jaar. De structuur per leeftijd van de bevolking van Vorst is vrij gelijkaardig aan die van de gewestelijke bevolking: één inwoner op 5 is jonger dan 18 jaar en de 65-plussers zijn goed voor 13 % van de bevolking. Deze leeftijdsstructuur is de afgelopen tien jaar weinig geëvolueerd.

Wat de **nationaliteiten** betreft, heeft 35 % van de bevolking van Vorst niet de Belgische nationaliteit, een percentage dat vergelijkbaar is met dat van het Gewest. De meerderheid van deze mensen is afkomstig uit EU-landen (53 %). Deze zijn immers duidelijk sterker vertegenwoordigd binnen de niet-Belgische bevolking van de gemeente dan in die van het Gewest. De onderdanen van Noord-Afrika en Latijns-Amerika zijn licht oververtegenwoordigd. De onderdanen van de EU-13-landen zijn dan weer ondervertegenwoordigd in de gemeente, maar vormen nog steeds de op één na grootste groep niet-Belgen in de gemeente. Franse staatsburgers zijn de meest voorkomende buitenlandse nationaliteit in de gemeente, goed voor bijna 20 % van de niet-Belgen en 7 % van de totale bevolking van de gemeente. Hun aantal is de afgelopen jaren gestaag toegenomen.

De gemeente telt veel **alleenstaanden**: ze maken 44 % uit van de huishoudens, wat evenwel minder is dan het gewestelijk gemiddelde (47 %). In de gemeente bestaat bijna een op de vier huishoudens uit een koppel met kind en de **eenoudergezinnen** zijn iets meer aanwezig dan in het Gewest. Het zijn de vierpersoonshuishoudens die het meest zijn toegenomen in de gemeente. Sommige demografische veranderingen houden verband met de bouw van nieuwe woonwijken, zoals bijvoorbeeld in de Bollinckx-sector.

Sociaal-economisch profiel

De gemeente Vorst wordt gekenmerkt door een bevolking met een vrij uiteenlopend sociaal-economisch profiel, met een mix van vooral middenklasse en minder gegoede klassen.

Bepaalde indicatoren positioneren Vorst gunstiger dan het gewestelijk gemiddelde. Dit is het geval voor de **activiteitsgraad** of de **werkgelegenheidsgraad**, die hoger zijn in de gemeente dan in het Gewest. De verschillen zijn evenwel niet erg groot. Het mediaan inkomen van de inwoners van Vorst is ook iets hoger dan dat van de Brusselaars in hun geheel. Het aandeel senioren dat geniet van de **IGO** is iets kleiner in Vorst, net als het aandeel dat recht heeft op de **verhoogde tegemoetkoming (RVT)** voor gezondheidszorg. We mogen echter niet vergeten dat de gemiddelde situatie in Brussel in veel opzichten niet erg gunstig is, bijvoorbeeld in vergelijking met de situatie in de andere Belgische Gewesten.

Andere aspecten zijn dan weer minder gunstig in Vorst. De werkloosheid is groter in de gemeente, zowel de algemene werkloosheid, de werkloosheid bij jongeren of de langdurige werkloosheid. Het aandeel jongvolwassenen (18-24 jaar) dat een **leefloon** ontvangt is ook iets groter in de gemeente. Bovendien vinden geboortes ook iets vaker plaats in eenoudergezinnen.

Deze diversiteit aan sociaaleconomische situaties tekent zich duidelijk af in de regio. Bepaalde sectoren, gelegen in de voormalige industriële as van de Zennevallei (het lager gelegen deel van de gemeente), huisvesten bevolkingsgroepen met diverse moeilijkheden. In andere sectoren, in het hoger gelegen deel van de gemeente, wonen meer welvarende mensen. Het mediane inkomen verschilt bijvoorbeeld met een factor een tot twee tussen statistische sectoren, de werkloosheid verschilt met een factor acht tussen sectoren enzovoort. Bovendien, hoewel het mediane inkomen in veel sectoren is gestegen, is het ook gedaald in sectoren die samen 17 % van de bevolking vertegenwoordigen.

Wat de **kenmerken van het bedrijfsweefsel** betreft, telt de gemeente Vorst in verhouding tot het aantal inwoners iets minder bedrijven dan het Brussels Gewest in zijn geheel, vooral in termen van vestigingen. Het aandeel arbeiders is erg groot door de aanwezigheid van de autoassemblagefabriek Audi. Deze fabriek alleen al stelt een groot aantal arbeiders uit Vorst te werk (3.100), wat moet worden gezien in de context van een door mannen gedomineerde lokale werkgelegenheidsstructuur, gekenmerkt door blauwe boorden.

De **dekkingsgraad** van de **voorzieningen voor kinderopvang** bedraagt 34 plaatsen per 100 kinderen onder de 3 jaar. Als we alleen kijken naar de plaatsen die toegankelijk zijn, dus plaatsen die niet voorbehouden zijn voor bepaalde categorieën kinderen en waarvan het tarief variabel is afhankelijk van het inkomen van de ouders, daalt de dekkingsgraad naar 20 plaatsen voor 100 kinderen onder de 3 jaar. Deze cijfers zijn laag, lager dan het gewestelijk gemiddelde.

Wat het secundair **onderwijs** betreft, is de verdeling van de leerlingen per onderwijsvorm gelijkaardig aan die van het Gewest. 21,5 % van de jongens en 17 % van de meisjes uit het secundair onderwijs die in Vorst wonen, heeft een schoolachterstand (van minstens twee jaar). Dit zijn hoge percentages die gelijkaardig zijn aan die van het Gewest.

Het **woningbestand** van de gemeente is iets ouder dan het gewestelijk woningbestand. Drie vierde van de woningen is gebouwd voor 1945. Zowel kleine als grote woningen zijn licht ondervertegenwoordigd, in tegenstelling tot vierkamerwoningen. De **vastgoedprijzen** in Vorst liggen hoger dan in het Gewest. Tussen 2011 en 2021 is de voor inflatie gecorrigeerde mediane verkoopprijs van de huizen en appartementen sterker gestegen in Vorst (respectievelijk +30 % en +33 %) dan in het algemeen in het Gewest.

Het aantal **sociale woningen** (1.327) in verhouding tot het aantal huishoudens ligt lager in Vorst (5 per 100 huishoudens) dan in het Brussels Gewest (7 per 100 huishoudens). De gemeente heeft ook 179 andere openbare huisvestingseenheden en 416 particuliere woningen die verhuurd worden via sociale huisvestingskantoren. Over het algemeen zijn er minder woningen van sociale aard in de gemeente dan in het Gewest, met uitzondering van SVK-woningen.

Wat de **gemeentelijke financiën** betreft, heeft de gewone begroting van de gemeente Vorst gedurende de periode 2015-2020 zowel een tekort als een overschot vertoond. De fondsen en dotaties zijn een belangrijke bron van inkomsten voor Vorst, meer dan voor andere gemeenten gemiddeld. Ondanks dat het belastingtarief in Vorst hoger ligt dan het gewestelijk gemiddelde, is de bijkomende belasting op de onroerende voorheffing (per inwoner) minder hoog in de gemeente, wat verband houdt met de relatief beperkte aanwezigheid van kantoren. De rentabiliteit van de bijkomende heffing op de personenbelasting is hoger in Vorst, wat zowel verklaard kan worden door een hoger tarief als door iets hogere gemiddelde inkomens.

In Vorst beschikt meer dan de helft van de huishoudens niet over een wagen, ofwel een verhouding die vergelijkbaar is met die van het Gewest. Het aanbod van gedeelde voertuigen van **Cambio** is hier minder hoog dan op het niveau van het Gewest, maar het gebruik van dit soort voertuigen ligt er hoger.

Vorst lijkt een *minder groene* gemeente te zijn dan het Gewest in zijn geheel (dat met name het Zoniënwoud omvat), dit ondanks de aanwezigheid van het Dudenpark en het Park van Vorst. Het deel van het grondgebied met boombedekking, maar ook met plantenbedekking, is minder groot in Vorst dan in het Gewest in zijn geheel en het deel van het grondgebied dat beschouwd wordt als gebied zonder toegankelijke groene ruimten is veel groter dan het gewestelijk gemiddelde.

Gezondheid van de inwoners

De gezondheidstoestand van de inwoners van Vorst is iets beter dan die van alle inwoners van het Gewest. De **levensverwachting** ligt iets hoger in de gemeente en de afgelopen jaren is ze lokaal sterker toegenomen dan voor alle Brusselaars.

Hoewel de prevalentie van chronische ziekten (diabetes, hartaandoeningen, chronische obstructieve longaandoeningen) vergelijkbaar is met die in het Gewest, getuigt de geografie van de prevalentie van diabetes bijvoorbeeld van het voortbestaan van sociale ongelijkheden op het gebied van gezondheid.

1.3. UITDAGINGEN

De financiële toegankelijkheid van woningen en de stijging van de vastgoedprijzen

Net zoals in tal van andere gemeenten is in Vorst de toegang tot een betaalbare en kwalitatieve woning moeilijk voor vele inwoners. De vastgoedprijzen in de gemeente zijn sterk gestegen en 7 % van de huishoudens staan op de wachtlijst voor een sociale woning. Bovendien doen

bepaalde indices vermoeden dat er in de gemeente nog een stijging van de prijzen op de private huur- en koopmarkten verwacht zou kunnen worden.

Sommige (groot- en kleinschalige) vastgoedprojecten bestemd voor de middenklassen of hogere klassen hebben het daglicht gezien in wijken die voorheen uitsluitend voor arbeidsklassen waren voorzien, in het lagere deel van de gemeente. De ontsluiting en ontwikkeling van een cultureel en recreatief aanbod in het lagere deel van de gemeente (Wiels, Brass, ABY, Rosas enz.) kan bijdragen tot het aantrekken van een meer welgestelde bevolking, waardoor het risico op hogere woonlasten in deze wijken toeneemt. Deze veranderingen zijn niet beperkt tot het lagere deel van de gemeente: ook in het hogere deel van de gemeente zijn er aanwijzingen dat er nieuwe bewoners met hogere inkomens zijn bijgekomen.

De kwestie van de financiële toegankelijkheid van woningen vormt een uitdaging voor de (oude en nieuwe) inwoners van de gemeente, die overigens over weinig sociale of openbare woningen beschikt die bestemd zijn voor de meest kwetsbaren.

Zorg voor jonge kinderen

In Vorst zijn eenoudergezinnen iets oververtegenwoordigd en meer dan één op de vijf geboorten vindt plaats in een huishouden dat uit een alleenstaande vrouw bestaat. Bovendien vindt bijna een op de vijf geboorten plaats in een huishouden waar geen van de ouders een inkomen uit werk heeft.

Het aantal kinderen jonger dan drie jaar is gedaald in de gemeente, maar minder dan in het Gewest. De dekkingsgraad van kinderopvang is laag in de gemeente. De gemeente telt slechts één inkomensafhankelijke plaats voor elke 5 kinderen.

Kinderopvang voor kinderen jonger dan drie jaar is daarom een probleem voor veel gezinnen in de gemeente. Een degelijke ontwikkeling ervan kan ertoe bijdragen dat de toegang van ouders tot de arbeidsmarkt of tot kwalificerende opleidingen wordt verbeterd.

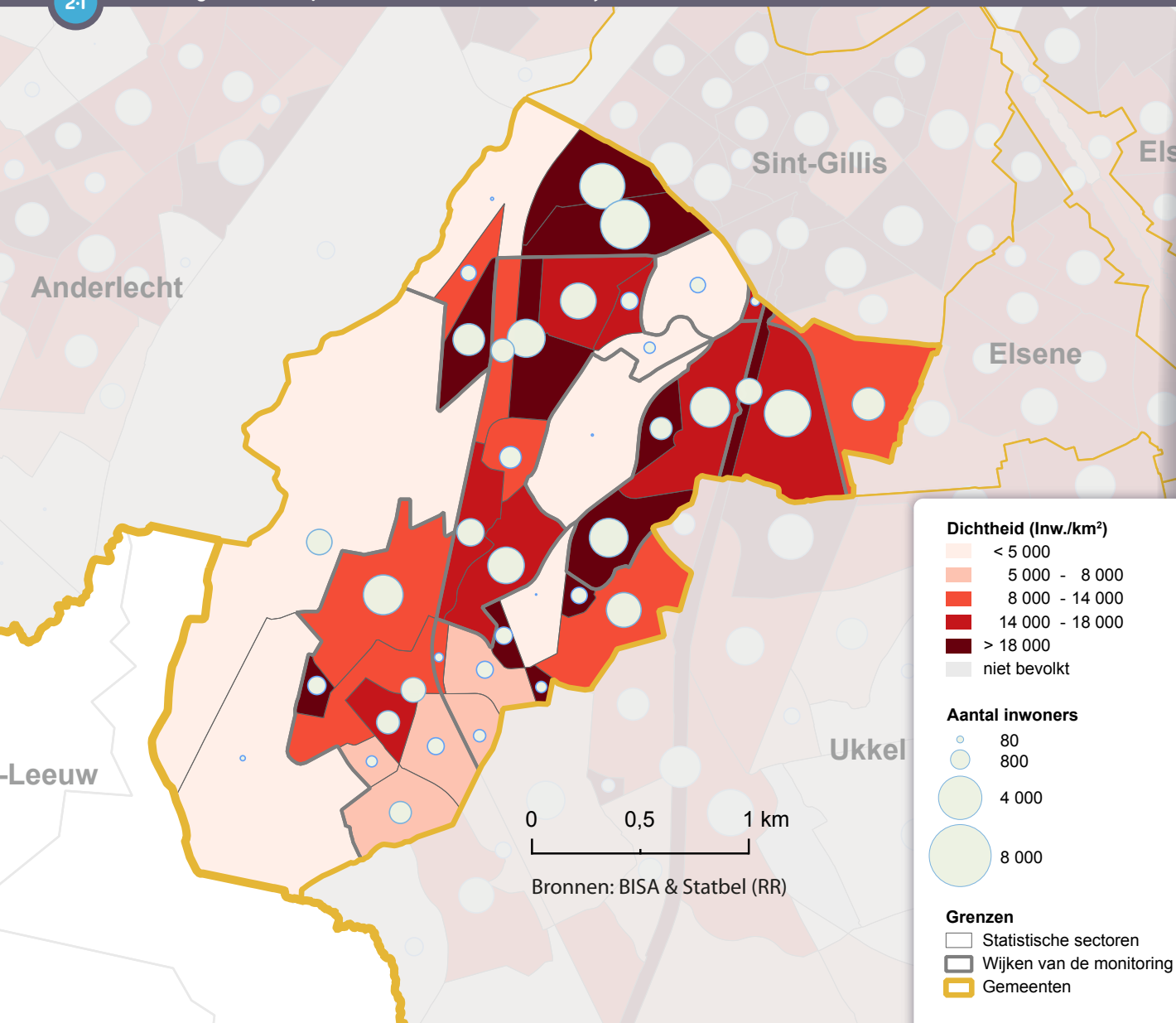
Bestaansonzekerheid en grote sociaal-ruimtelijke ongelijkheden

Hoewel het mediane inkomen van Vorst iets hoger ligt dan het gewestelijk gemiddelde, mag niet worden vergeten dat de bevolking van de gemeente divers is en dat ze bestaansonzekere inwoners telt. Vooral de jeugdwerkloosheid is er hoog, deze jongeren leven relatief vaak van een leefloon. De ongelijkheden inzake schoolachterstand tussen leerlingen in de algemene onderwijs en leerlingen in de technische en beroepsopleidingen zijn nog duidelijker dan op gewestelijke schaal. Ten slotte zijn er sociale ongelijkheden in de hele gemeente: sommige wijken hebben te kampen met een combinatie van sociaaleconomische problemen, oude gebouwen, weinig toegang tot groene ruimten, veel vervuiling, enz. Dit vormt een uitdaging voor de gemeente.

2. BEVOLKING

2-1

Bevolkingsdichtheid per statistische sector, Vorst, 1 januari 2021

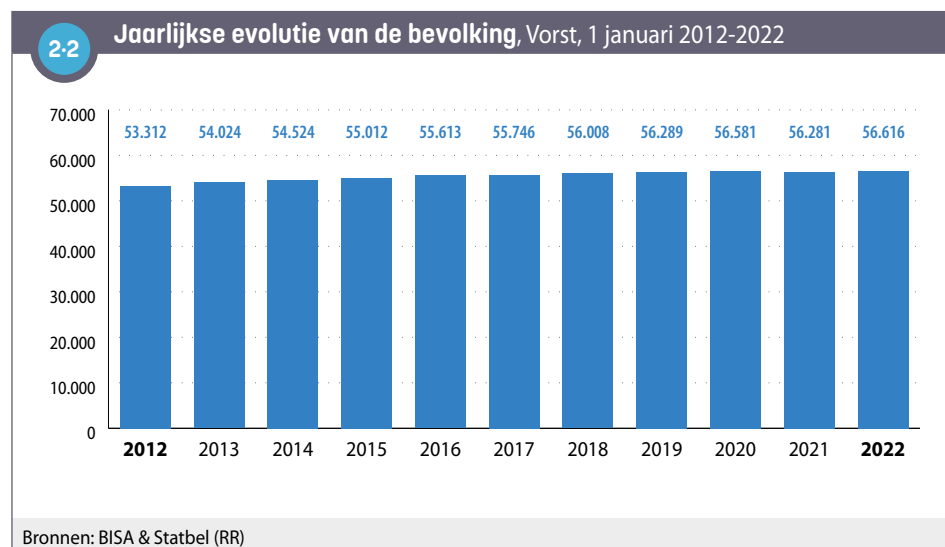
2.1. BEVOLKINGSDICHTHEID EN SPREIDING IN DE GEMEENTE

Op 1 januari 2022 telt de gemeente Vorst officieel 56.616 inwoners, ofwel 5 % van de bevolking van het Brussels Gewest. De bevolkingsdichtheid bedraagt 8.998 inwoners per km². Daarmee is de gemeente iets dichter bevolkt dan het Gewest in zijn geheel (7.528 inwoners per km²).

Achter dat gemeentelijke gemiddelde schuilen echter uiteenlopende situaties op het grondgebied van Vorst ²⁻¹. In sommige *statistische sectoren* is de woonfunctie niet dominant en is de bevolkingsdichtheid dus lager. Dit is het geval voor sectoren die (gedeeltelijk) transportinfrastructuur (Bollinckx-sector of Gerijstraat), groene ruimten (Dudenpark of Park van Vorst), recreatieve infrastructuur (Vorst Nationaal - Stadion) of een mix van sportinfrastructuur, groene ruimten en economische activiteiten (Bempt) herbergen. In sommige gebieden kan de lage bevolkingsdichtheid worden verklaard door het bouwtype, bestaande uit burgerlijke villa's met vier gevels (bijvoorbeeld Reine Marie-Henriette). Omgekeerd wonen er in Vorst ook veel mensen in dichtbevolkte sectoren: 36 % van de bevolking woont in sectoren met een dichtheid van meer dan 20.000 inwoners per km² (tegenover 29 % op gewestelijk niveau). De dichtstbevolkte sectoren liggen in het noorden van de gemeente.

2.2. EVOLUTIE EN LOOP VAN DE BEVOLKING

Tussen 1 januari 2012 en 2022 steeg de bevolking in Vorst, zij het aan een trager tempo dan in het Gewest (+6 % tegenover +7 % op gewestelijk niveau). De bevolking van Vorst is gedurende de periode 2012-2016 iets sneller toegenomen dan daarna [2-2](#).

In de loop van het jaar 2021 is de bevolking van Vorst licht aangegroeid, iets meer dan op gewestelijk niveau (+0,6 % tegenover +0,2 % in het Gewest).

Een meer gedetailleerde analyse toont aan dat de bevolkingsgroei toe te schrijven is aan een combinatie van drie factoren [2-3](#):

- het natuurlijk saldo
- het intern migratiesaldo
- het internationaal migratiesaldo

In 2021 is het **natuurlijk saldo** (per 1.000 inwoners) positief in Vorst (6,9 ‰), wat betekent dat het aantal geboortes (770) hoger is dan het aantal overlijdens (381). Het natuurlijk saldo van de gemeente is hoger dan dat van het Gewest (5,6 ‰). Dat kan worden verklaard door zowel een hoger **geboortecijfer** als een lager sterftecijfer in de gemeente.

Zoals in de andere Brusselse gemeenten is het **intern migratiesaldo** in 2021 negatief in Vorst. Het aantal personen dat zich vanuit een andere Belgische gemeente in Vorst is komen vestigen

(4.563) is dus minder hoog dan het aantal personen dat de gemeente heeft verlaten om zich elders in België te vestigen (5.093) in 2021. In verhouding tot de bevolking is dit saldo minder negatief in Vorst (-9 ‰) dan in het Gewest (-17 ‰). In de gemeenten waar dit saldo hoger is (Sint-Gillis of Sint-Joost bijvoorbeeld), kan het tot vier keer negatiever zijn dan in Vorst.

Het **internationaal migratiesaldo** is positief, zoals in alle Brusselse gemeenten aangezien het aantal personen dat vanuit het buitenland is gekomen om zich in Vorst te vestigen (1.616) meer bedraagt dan het aantal personen dat Vorst heeft verlaten om zich in het buitenland te vestigen (1.103)³. Dit saldo per 1.000 inwoners is evenwel lager in Vorst (9 ‰) in vergelijking met het Brussels Gewest in zijn geheel (14 ‰) [2-3](#).

In Vorst zijn het natuurlijk saldo en het internationaal migratiesaldo positief, waardoor het negatieve intern migratiesaldo wordt gecompenseerd.

2-3 Loop van de bevolking in 2021

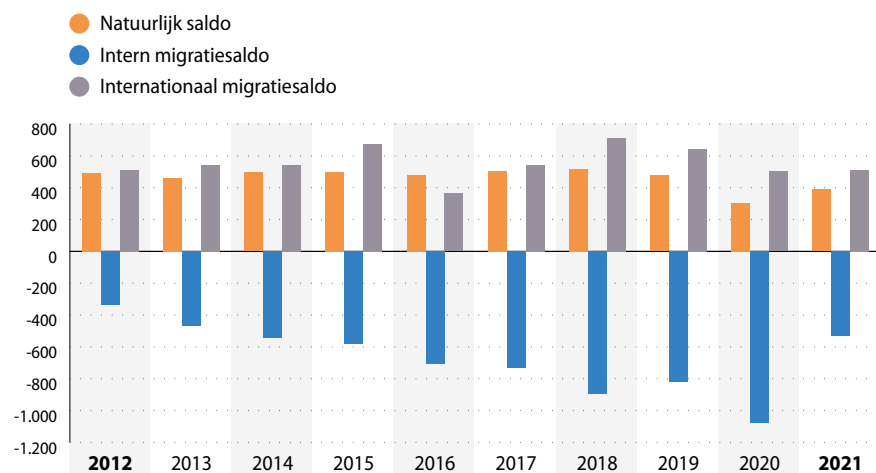
	Vorst		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Natuurlijke loop				
Geboorten	770	13,6 ‰	15.690	12,8 ‰
Overlijden	381	6,7 ‰	8.849	7,2 ‰
Natuurlijk saldo	389	6,9 ‰	6.841	5,6 ‰
Interne migraties				
Inwijking	4.563	80,8 ‰	89.758	73,5 ‰
Uitwijking	5.093	90,2 ‰	110.809	90,7 ‰
Intern migratiesaldo	-530	-9,4 ‰	-21.051	-17,2 ‰
Internationale migraties				
Immigratie (inclusief heringeschreven en inkomende veranderingen van register)	1.616	28,6 ‰	48.414	39,6 ‰
waarvan Niet-EU	486	8,6 ‰	16.406	13,4 ‰
Emigratie (inclusief ambtshalve geschrapt en uitgaande veranderingen van register)	1.103	19,5 ‰	31.449	25,8 ‰
waarvan Niet-EU	161	2,9 ‰	7.079	5,8 ‰
Internationaal migratiesaldo	513	9,1 ‰	16.965	13,9 ‰
waarvan Niet-EU	325	5,8 ‰	9.327	7,6 ‰
Totaal aangroei (inclusief statistische aanpassing)				
Jaarlijkse bevolkingsgroei	335	0,6 %	2.667	0,2 %
Gemiddelde jaarlijkse bevolkingsgroei (tussen 1 januari 2012 en 1 januari 2022)		0,6 %		0,7 %

Bronnen: BISA & Statbel (RR)
Noot: de statistische aanpassing omvat laattijdig geregistreerde wijzigingen (na 1 maart van het volgende jaar).

3 Deze aantallen omvatten veranderingen van register, schrappingen en herinschrijvingen na schrapping.

Van 2012 tot 2021 (zonder rekening te houden met 2020, een speciaal jaar vanwege Covid) is het natuurlijk saldo altijd positief geweest en schommelde het tussen 389 en 516. Het internationaal migratiesaldo is sinds 2012 elk jaar positief geweest en heeft meer geschommeld. Het intern migratiesaldo is systematisch negatief geweest en is gestaag gedaald tussen 2012 en 2018. 2020 nog altijd buiten beschouwing latend, is het intern migratiesaldo sinds 2018 opnieuw gestegen ^{2.4}.

2.4 Jaarlijkse evolutie van het natuurlijk saldo en de migratiesaldo's, Vorst, 2012-2021

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

En de niet-officiële bevolking?

Naast de **officiële bevolking** telt elke gemeente een bepaald aantal personen die er wonen, maar niet tot de officiële bevolking worden gerekend (asielzoekers, mensen in irregulier verblijf/personen zonder papieren, diplomaten en hun gezinsleden enz.). Specifiek voor wat betreft de geboorten en sterfgevallen, zijn de gegevens van de **Statistische formulieren voor geboorten en sterfte** een nuttige aanvulling op de officiële bevolkingsgegevens. Ze omvatten immers alle personen die geboren of overleden zijn in het Brussels Gewest, niet alleen van wie er officieel woont. Omgekeerd, als de moeder legaal in België woont, maar als de geboorte in het buitenland plaatsvindt, wordt die laatste niet geregistreerd in de Formulieren voor geboorten, maar wel ingeschreven in het Rijksregister. In 2019 telt men meer geboorten in de Formulieren (870) dan in het Officieel Bevolkingsregister (851) in Vorst (ofwel een relatief verschil van 2 % ten opzichte van het aantal geboorten dat in het Register is geregistreerd, tegenover 3 % op gewestelijke schaal).

Daarnaast ontvingen in de loop van het jaar 2021, 724 personen **dringende medische hulp** (DMH) van het OCMW in Vorst⁴, ofwel 4,8 % van de DMH's die toegekend werden in het Brussels Gewest. Als dat cijfer wordt afgezet tegen de gemeentelijke bevolking, stemt het percentage begunstigden van de DMH in Vorst (1,3 %) overeen met het gewestelijke percentage (1,2 %). Op basis daarvan lijken mensen zonder papieren in zekere mate aanwezig te zijn op het grondgebied van Vorst, in een verhouding die vergelijkbaar is met die van het Gewest⁵.

⁴ Bron: POD Maatschappelijke Integratie.

⁵ Volgens een schatting van het KCE (2015) schommelt het aandeel personen zonder papieren dat gebruikmaakt van de DMH tussen 10 % en 20 %.

2.3. STRUCTUUR VOLGENS LEEFTIJD EN GESLACHT

De leeftijdsstructuur van de bevolking in Vorst is gelijkaardig aan die van de leeftijdsstructuur van de gewestelijke bevolking. De leeftijdsgroep 18-64 maakt bijna twee derde van de bevolking uit (65 %), meer dan één op de vijf inwoners van Vorst is jonger dan 18 en meer dan één op de acht inwoners van Vorst is ouder dan 65 ²⁻⁵.

Tussen 2012 en 2022 is de leeftijdsstructuur relatief stabiel gebleven: zowel de grootte van de verschillende leeftijdsgroepen in de bevolking ²⁻⁵ als de gemiddelde leeftijden ²⁻⁶.

De senioriteitscoëfficiënt (80+/65+) is dan weer gedaald tussen 2012 en 2022, net als die van het Gewest: hoogbejaarden (ouder dan 80 jaar) vertegenwoordigen een kleiner aandeel van de 65-plussers op 1 januari 2022 dan tien jaar eerder. Deze coëfficiënt is iets lager in Vorst dan in het Gewest ²⁻⁶.

Vorst telt meer vrouwen dan mannen: net als in de meeste Brusselse gemeenten is de mannelijkheidsgraad (het aantal mannen per 100 vrouwen) in de gemeente (94 per 100 vrouwen) lager dan 100. Deze verhouding is tussen 2012 en 2022 evenwel toegenomen ²⁻⁶.

Over het algemeen houdt het aandeel mannen verband met:

- De leeftijd van de gemeentelijke bevolking. Er worden over het algemeen iets meer jongens dan meisjes geboren. Deze verhouding neemt af en keert vervolgens om in de loop van het leven, waarbij vrouwen uiteindelijk de overgrote meerderheid van de senioren vormen. De [levensverwachting](#) van vrouwen is dus hoger: op elke leeftijd sterven er meer mannen dan vrouwen. Een jongere bevolking zal daarom minder vrouwelijk zijn.
- De aanwezigheid van bevolkingsgroepen met een immigratieachtergrond. Bij sommige migraties zijn vaker mannen dan vrouwen betrokken en gaat het meestal om jongvolwassenen.

2-5	Uitsplitsing van de bevolking per leeftijdsgroep, 1 januari 2012 en 2022							
	Vorst				Brussels Gewest			
	01/01/2012		01/01/2022		01/01/2012		01/01/2022	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0 - 17 jaar	12.042	22,6	12.579	22,2	255.118	22,4	273.645	22,4
18 - 64 jaar	33.908	63,6	36.595	64,6	730.020	64,1	788.876	64,5
65 jaar en ouder	7.362	13,8	7.442	13,1	153.716	13,5	160.116	13,1
Totaal	53.312	100	56.616	100	1.138.854	100	1.222.637	100

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

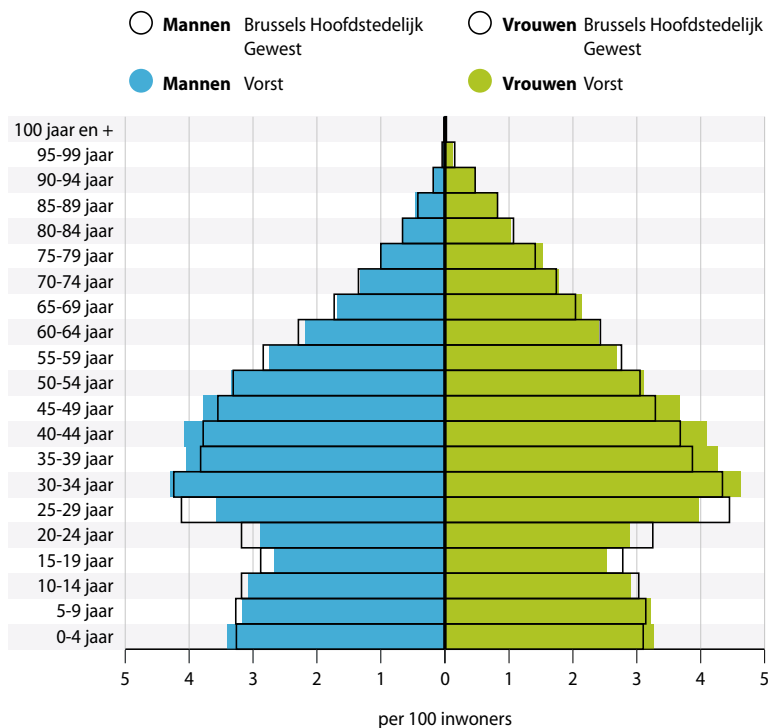
2-6	Indicatoren over de structuur van de bevolking, 1 januari 2012 en 2022			
	Vorst		Brussels Gewest	
	01/01/2012	01/01/2022	01/01/2012	01/01/2022
Gemiddelde leeftijd totaal (jaar)	37,7	38,0	37,5	37,8
Gemiddelde leeftijd mannen (jaar)	36,1	36,9	36,1	36,7
Gemiddelde leeftijd vrouwen (jaar)	39,1	39,1	38,9	38,8
Senioriteitscoëfficiënt [80+/65+] (%)	31,5	28,3	33,1	29,2
Geslachtsverhouding (%)	92,5	94,3	94,3	96,5

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

De eerste vergelijkende leeftijds piramide 2.7 illustreert in detail de verdeling volgens leeftijd en geslacht van de bevolking in Vorst en in het Gewest. De globale vorm van de piramide van de bevolking van Vorst is gelijkaardig aan die van de gewestelijke bevolking, maar toch zijn er enkele verschillen. De leeftijdscategorie van 10 tot 29 jaar is ondervertegenwoordigd in de gemeente, vooral de categorie van 25 tot 29 jaar. Omgekeerd is de categorie van 30 tot 54 jaar sterker aanwezig in de gemeente, en dit meer voor vrouwen als voor mannen. Afgezien daarvan zijn de verschillen, als ze er al zijn, klein.

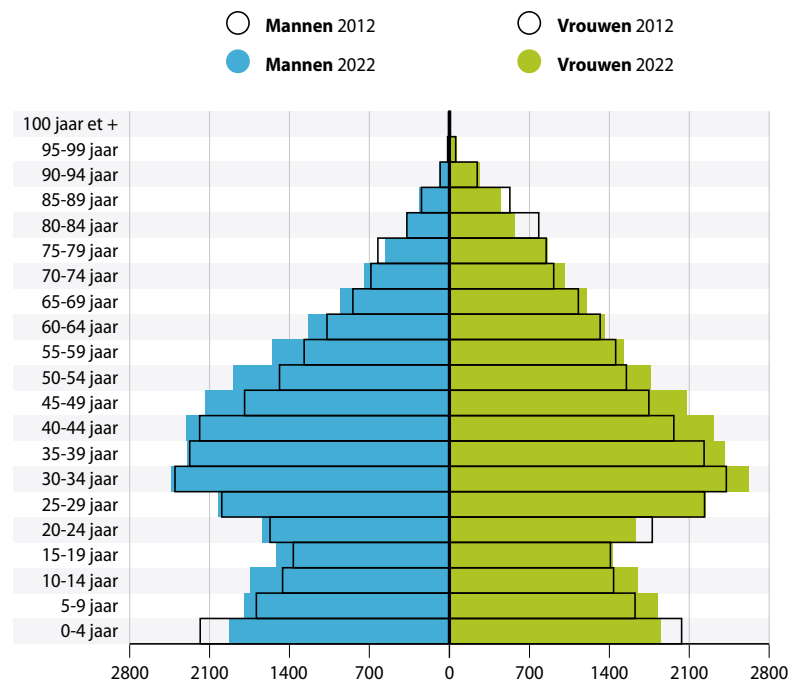
De tweede leeftijds piramide laat toe de evolutie van de bevolking van Vorst tussen 2012 en 2022 te analyseren 2.8. Hieruit blijkt dat er niet in alle leeftijdscategorieën groei is. Terwijl het aantal kinderen jonger dan 4 jaar is gedaald (zie ook het hoofdstuk 3, Jonge kinderen), is het aantal oudere kinderen (5-9 jaar) en tieners (10-19 jaar) gestegen. Ook het aantal personen tussen 75 en 89 jaar is gedaald in de gemeente. Sommige groeipatronen verschillen per geslacht. Zo is het aantal vrouwen van 30 tot 44 jaar sterker gestegen dan dat van het aantal mannen van dezelfde leeftijd, en het tegenovergestelde geldt voor de leeftijdsgroep 50-69 jaar.

2.7 Vergelijkende leeftijds piramide, Vorst en Brussels Gewest, per 100 inwoners, 1 januari 2022

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

2.8 Vergelijkende leeftijds piramide, Vorst, 1 januari 2012 en 2022

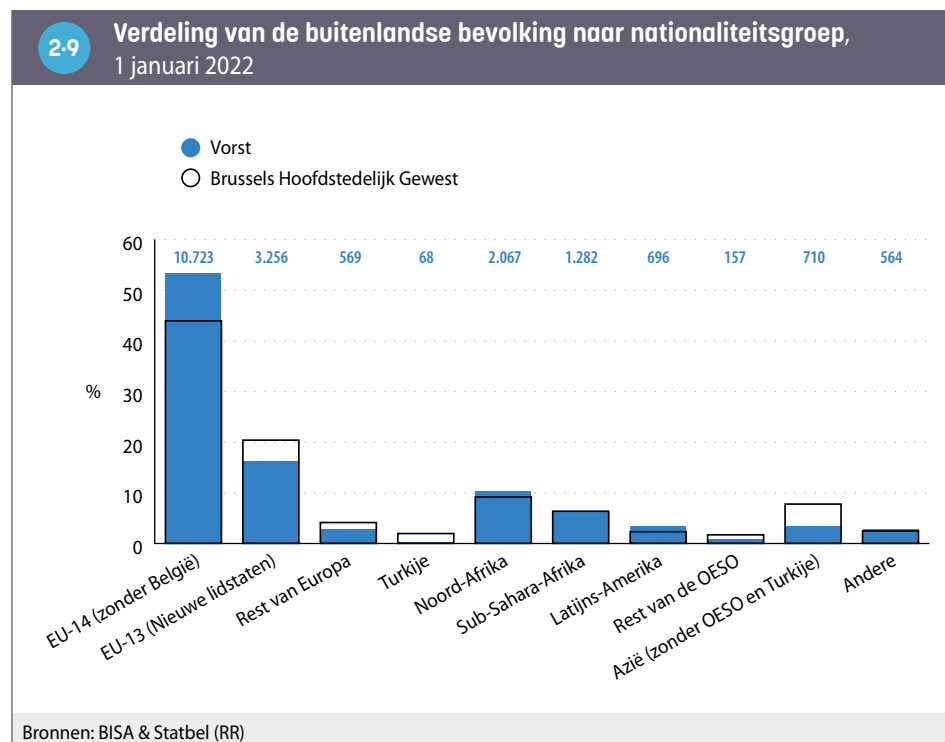

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

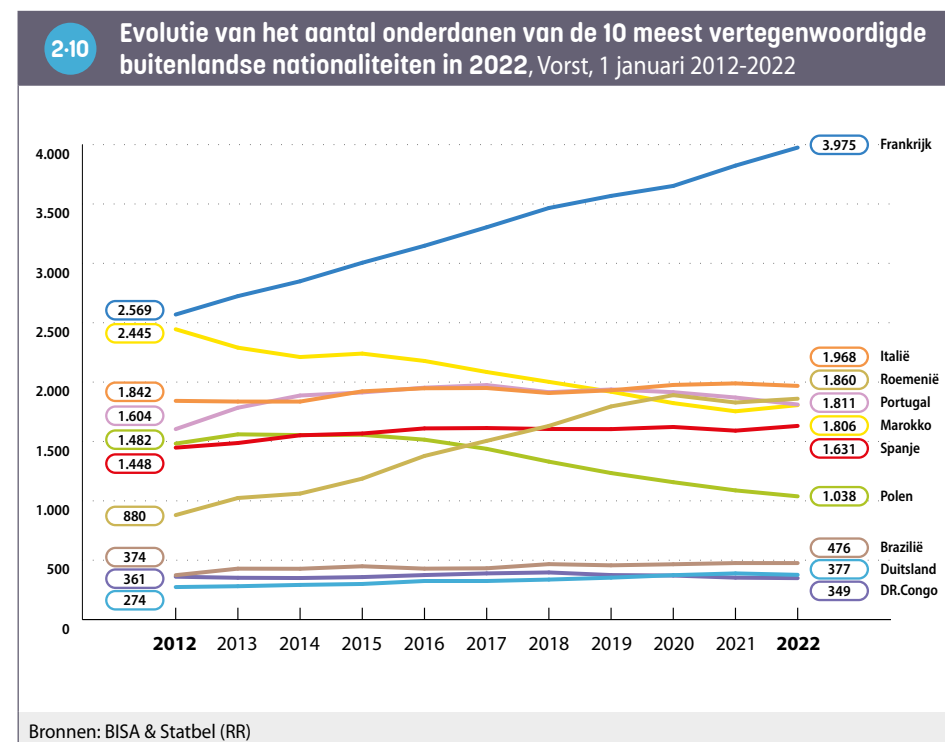
2.4. NATIONALITEITEN

Op 1 januari 2022 hebben 20.092 personen (35 % van de bevolking van Vorst) de buitenlandse nationaliteit, ofwel een waarde die gelijkaardig is aan die van het Gewest (36 %). In Vorst is, net als in het hele Gewest, het aandeel niet-Belgen in de bevolking gestegen tussen 2012 en 2022. In de gemeente is het percentage gestegen van 33 % in 2012 tot 35 % in 2022, ofwel een groei die net zo groot is als in het Gewest in zijn geheel.

Van de inwoners met buitenlandse nationaliteit is 53 % afkomstig uit de EU-14 (zonder België), een percentage dat veel hoger ligt dan in het Gewest in zijn geheel (44 %). De inwoners uit Noord-Afrika en Latijns-Amerika zijn dan weer licht ondervertegenwoordigd binnen de bevolking met een buitenlandse nationaliteit in Vorst. Omgekeerd zijn de inwoners uit de EU-13, de rest van Europa, Azië of Turkije ondervertegenwoordigd in vergelijking met de gewestelijke situatie [2-9](#).

De Fransen vormen veruit de buitenlandse bevolkingsgroep die het sterkst vertegenwoordigd is in Vorst op 1 januari 2022: ze vormen 20 % van de niet-Belgische bevolking. Tussen 2012 en 2022 is hun aantal met 1,5 vermenigvuldigd. De Italianen vormen de tweede grootste groep niet-Belgen in de gemeente en hun aantal is in de loop van het afgelopen decennium relatief stabiel gebleven. De Portugezen, de vierde grootste groep, heeft een vrij gelijkaardige dynamiek gekend. De Roemenen vormen momenteel de derde grootste groep en dit is het resultaat van een aanzienlijke groei: sinds 2012 is hun aantal meer dan verdubbeld. De Marokkanen, die in 2012 de op één na grootste groep buitenlanders vormden, staan nu op de vijfde plaats: hun aantal is de afgelopen tien jaar gestaag gedaald [2-10](#).

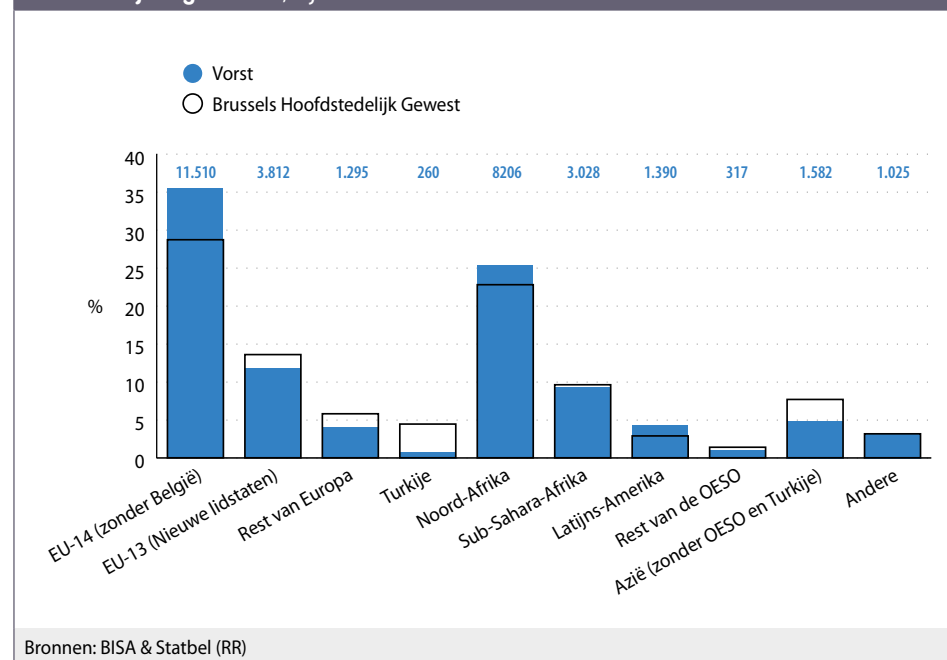

De analyse van de huidige nationaliteit weerspiegelt slechts gedeeltelijk de diversiteit van de bevolking. Hoewel 35 % van de inwoners van Vorst in 2022 niet de Belgische nationaliteit hebben, had 50 % dit niet bij hun geboorte. Een deel van de Belgische bevolking van de gemeente heeft dus na de geboorte de Belgische nationaliteit verworven. Zo zijn er bijvoorbeeld vier keer meer inwoners geboren met een Noord-Afrikaanse nationaliteit (8.206) dan er personen zijn met een Noord-Afrikaanse nationaliteit (2.067 personen). De personen die geboren zijn met een nationaliteit van de EU-14 (exclusief België) vormen bijna een derde van de personen in Vorst die bij de geboorte niet de Belgische nationaliteit hadden. Die groep is oververtegenwoordigd in vergelijking met het Brussels gemiddelde. Hetzelfde geldt voor mensen die geboren zijn met een Noord-Afrikaanse of Latijns-Amerikaanse nationaliteit ²⁻¹¹.

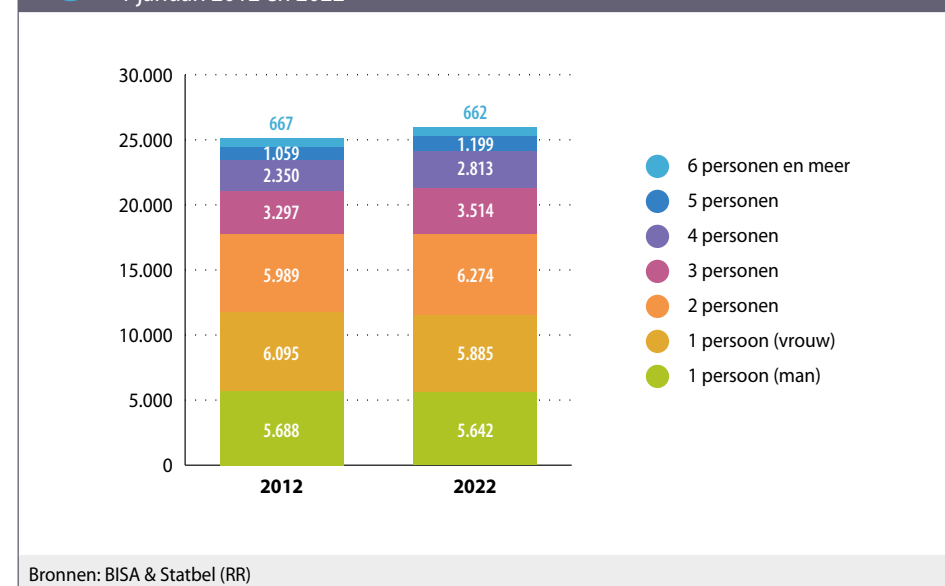
2.5. HUISHOUDENS

Op 1 januari 2022 telt Vorst 25.989 private huishoudens, ofwel 844 meer dan in 2012 ²⁻¹². De bevolking is sneller gegroeid dan het aantal huishoudens: de gemiddelde omvang van de huishoudens is dus licht toegenomen. Op 1 januari 2022 bestaan de huishoudens in Vorst gemiddeld uit 2,16 personen (2,15 voor het Gewest). Tussen 2012 en 2022 is het aantal eenpersoonshuishoudens gedaald (dat van alleenstaande mannen is vrijwel stabiel gebleven). Huishoudens van 4 personen zijn het meest toegenomen in de gemeente en hun toename is groter dan wat er werd waargenomen in het Gewest. Anderzijds is het aantal huishoudens met 5 personen minder snel toegenomen, zelf al is de toename niet verwaarloosbaar (+13 %). De huishoudens met 6 en meer personen zijn vrijwel stabiel gebleven, terwijl hun aantal is toegenomen in het Gewest in zijn geheel (+10 %).

2-11 Verdeling van de bevolking geboren als niet-Belg per nationaliteitsgroep bij de geboorte, 1 januari 2022

2-12 Evolutie van het aantal private huishoudens naar grootte, Vorst, 1 januari 2012 en 2022

In Vorst is het aandeel alleenstaanden onder de huishoudens (44 %) iets kleiner dan in het Gewest (47 %) [2-13](#). Het gaat evenwel om het meest voorkomende type huishouden. Daarentegen zijn eenoudergezinnen licht oververtegenwoordigd: ze vertegenwoordigen 13 % van de huishoudens in de gemeente.

2-13 Aantal private huishoudens volgens type, 1 januari 2022				
	Vorst		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Alleenwonenden	11.462	44,1	263.886	46,8
Koppels zonder kinderen	3.864	14,9	81.344	14,4
Koppels met kind(eren)	6.168	23,7	131.805	23,4
Alleenstaande ouders	3.398	13,1	65.482	11,6
Andere types	1.097	4,2	21.365	3,8
Totaal	25.989	100	563.882	100

Bronnen: BISA & Statbel (RR)

3. JONGE KINDEREN

3.1. EVOLUTIE EN KENMERKEN VAN DE GEBOORTEN

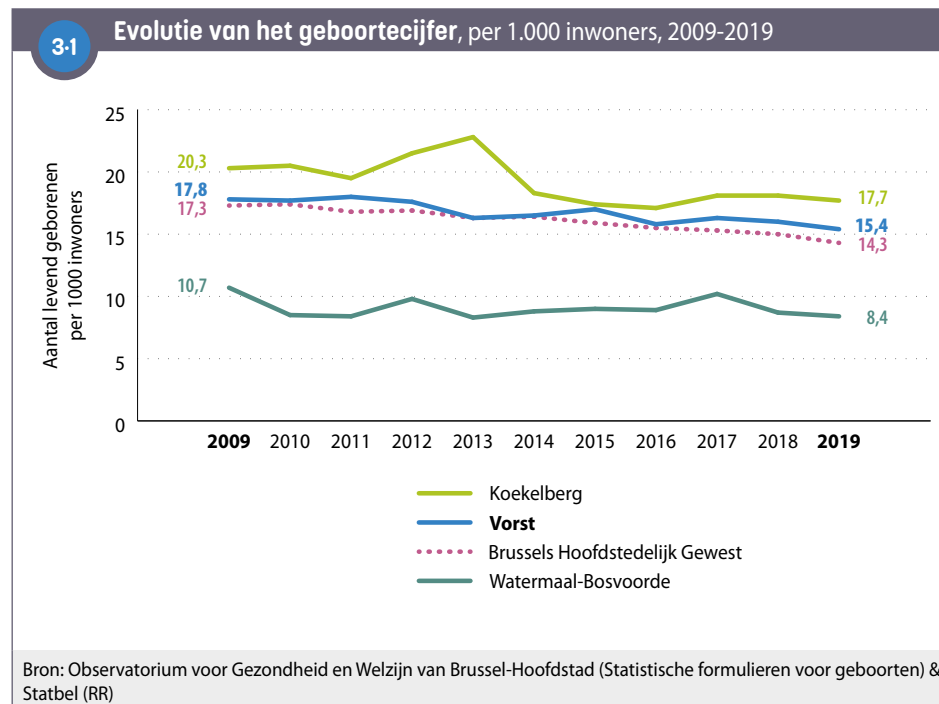
In 2019 zijn op basis van de [statistische formulieren voor geboorten](#) (met inbegrip van de geboorten die niet in het bevolkingsregister zijn opgenomen, maar zonder de geboorten die in het buitenland hebben plaatsgevonden) 870 kinderen geboren in een huishouden in Vorst. Het [geboortecijfer](#) voor Vorst bedraagt voor dat jaar 15 ‰, een iets hoger percentage dan het gewestelijk gemiddelde (14 ‰) **3-1**.

Het geboortecijfer hangt, voor een gegeven bevolking, af van:

- de trend van vrouwen op vruchtbare leeftijd om kinderen te krijgen;
- het aandeel van deze vrouwen in de totale bevolking.

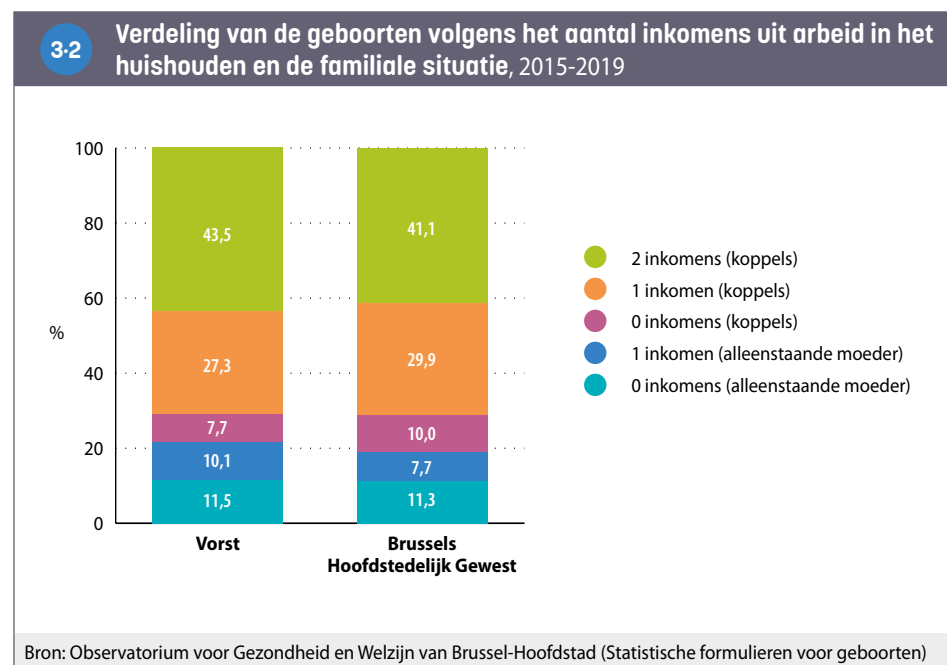
In Vorst ligt het geboortecijfer iets hoger dan in het Gewest. Dit wordt in de eerste plaats verklaard door een [totaal vruchtbaarheidscijfer](#) dat iets hoger ligt dan het gemiddelde (1,7 in Vorst tegenover 1,6 voor het Gewest). De vrouwen op vruchtbare leeftijd zijn immers niet oververtegenwoordigd in de gemeente.

Net als in de andere Brusselse gemeenten is het geboortecijfer in Vorst gedaald: het bedroeg 18 ‰ in 2009.

In Vorst vindt meer dan een op de vijf geboorten (21,5 %) plaats in een huishouden dat uit een alleenstaande vrouw bestaat (tegenover 19 % op gewestelijke schaal). Het gaat om de Brusselse gemeente met het vierde hoogste aantal geboorten in dit soort van gezin. Voor 11 % van de geboorten heeft de moeder, naast het feit dat ze alleenstaand is, geen inkomen uit arbeid **3-2**.

Meer in het algemeen vindt 19 % van de geboorten in Vorst plaats in een huishouden (alleenstaande ouder of koppel) zonder inkomen uit arbeid, tegenover 21 % in het Brussels Gewest.

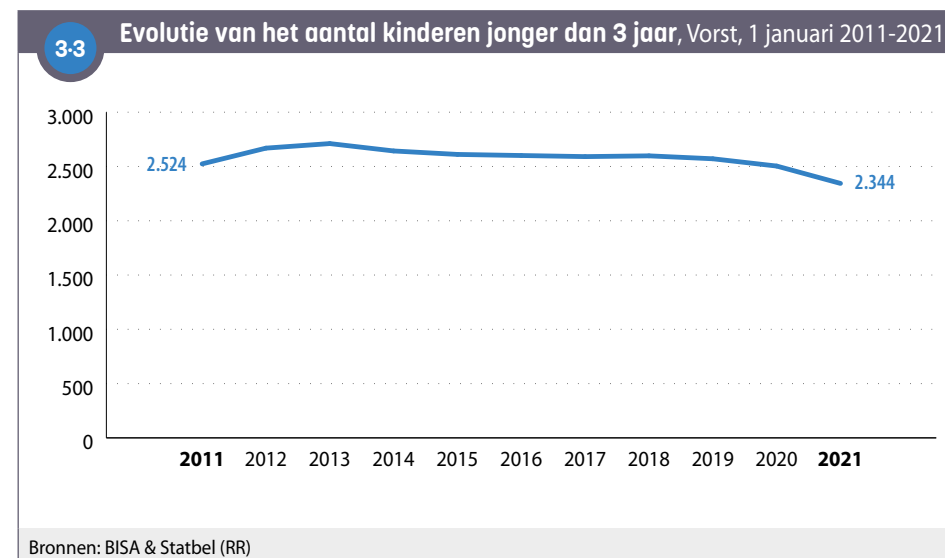

Daarnaast had 52 % van de vrouwen die tussen 2015 en 2019 zijn bevallen, een buitenlandse nationaliteit, een cijfer dat vergelijkbaar is met het cijfer dat wordt waargenomen op schaal van het Gewest (53 %). De meeste van de buitenlandse vrouwen in de gemeente die in 2019 zijn bevallen, hebben de Marokkaanse nationaliteit (10 % van alle geboorten), gevolgd door de Franse (7 %) en de Roemeense nationaliteit (6 %).

3.2. EVOLUTIE VAN HET AANTAL KINDEREN JONGER DAN 3 JAAR

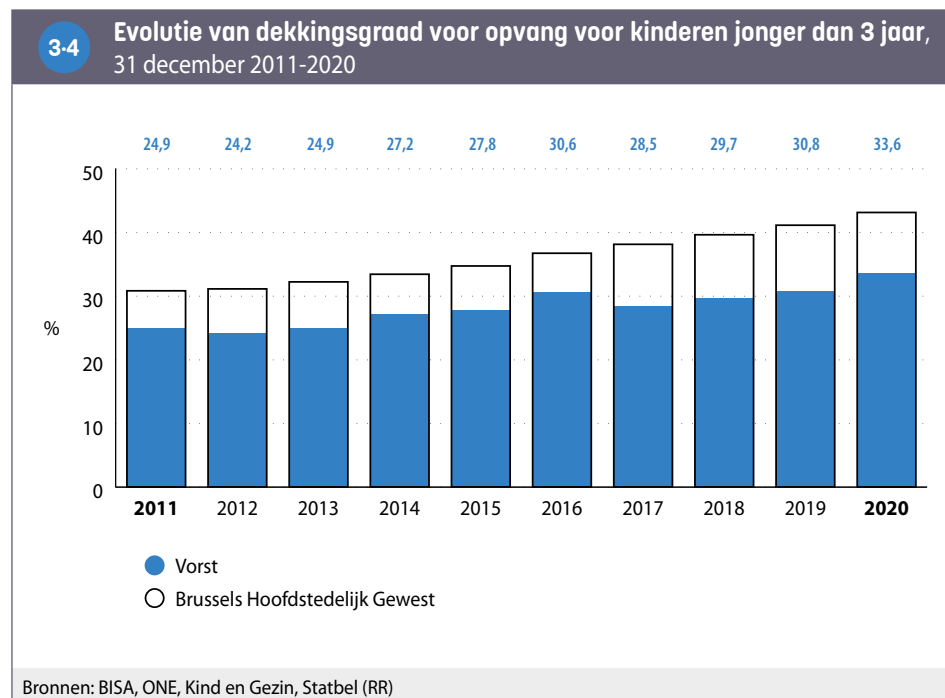
Op 1 januari 2021 telt Vorst 2.344 kinderen jonger dan 3 jaar, wat neerkomt op 4 % van de totale bevolking, net zoals in het Brussels Gewest.

Het aantal kinderen jonger dan 3 jaar heeft in 2013 een piek bereikt (2.711 kinderen). Daarna bleef het relatief stabiel en sinds 2018 is het gedaald **3-3**.

3.3. KINDEROPVANG: DEKKINGSGRAAD EN TOEGANKELIJKHEID

De **dekkingsgraad van de opvangplaatsen** van kinderen jonger dan 3 jaar bedraagt op 31 december 2020 in Vorst 34 %, dus amper meer dan één plaats per drie kinderen (jonger dan 3 jaar). Dit percentage is beduidend lager dan het percentage dat wordt waargenomen op schaal van het ganse Brussels Gewest (43 %) **3-4**. Het percentage in Vorst lag in 2013 zelfs nog lager (25 %). De schommelingen van dit percentage over de afgelopen tien jaar kunnen worden verklaard door veranderingen in het aantal kinderen jonger dan drie jaar en in het aantal kinderopvangplaatsen in de gemeente. Het aantal plaatsen was het hoogst in 2016 (794 plaatsen) en is het jaar daarop met 7 % gedaald. Sindsdien is het terug elk jaar gestegen.

Op 31 december 2020 telt Vorst over 788 plaatsen in de kinderopvang **3-5**. In Vorst gaat het, net zoals in Brussel in het algemeen, vrijwel uitsluitend om plaatsen in de collectieve opvang. De gemeente heeft slechts een zeer beperkt aantal plaatsen in gezinsopvang.

De gemeente telt de plaatsen die zijn voorbehouden voor (of voorrang geven aan) bepaalde categorieën van kinderen niet mee, bijvoorbeeld kinderen van het personeel van ondernemingen of instellingen (onder meer voor personeel dat niet noodzakelijk in het Brussels Gewest woont) of voor inwoners van de gemeente. In het ganse gewest is dat type plaatsen goed voor 13 % van alle plaatsen.

Als ten slotte alleen rekening wordt gehouden met de *volledig toegankelijke* plaatsen, dit zijn plaatsen die niet voorbehouden zijn en bovendien worden aangeboden tegen een tarief berekend op basis van het inkomen van de ouders, daalt de **dekkingsgraad** tot 20 % in Vorst, ofwel één plaats per vijf kinderen (jonger dan 3 jaar), wat minder is dan het Brusselse gemiddelde (26 %). Na Anderlecht en Schaarbeek is Vorst de Brusselse gemeente met de derde laagste dekkingsgraad van plaatsen die toegankelijk zijn voor iedereen en waarvan het tarief afhankelijk is van het inkomen van de ouders. In Vorst is 59 % van alle plaatsen niet voorbehouden en aangeboden aan een tarief dat afhankelijk is van het inkomen van de ouders. Dat percentage is gelijkaardig aan het gewestelijk gemiddelde.

3-5 Kinderopvang en toegankelijkheid van het aanbod, 31 december 2015 en 2020

	Vorst		Brussels Gewest	
	2015	2020	2015	2020
Totaal aantal kinderopvangplaatsen	722	788	18.576	20.643
waarvan				
Aantal plaatsen in groepsopvang	705	777	17.992	20.111
Aantal plaatsen in gezinsopvang	17	11	584	532
waarvan				
Aantal gereserveerde plaatsen of plaatsen met voorrang	0	0	2.691	2.754
Aantal toegankelijke plaatsen	722	788	15.885	17.889
Aantal kinderopvangplaatsen per 100 kinderen jonger dan drie jaar	27,8	33,62	34,7	43,1
Aantal toegankelijke kinderopvangplaatsen per 100 kinderen jonger dan drie jaar	27,8	33,62	29,7	37,4
Aantal toegankelijke en inkomensgerelateerde kinderopvangplaatsen per 100 kinderen jonger dan drie jaar	16,5	19,71	20,1	25,9
Aandeel inkomensgerelateerde kinderopvangplaatsen ten opzichte van het totaal aantal plaatsen (%)	59,4	58,63	58,1	60,1

Bronnen: BISA, ONE, Kind en Gezin, Statbel (RR)

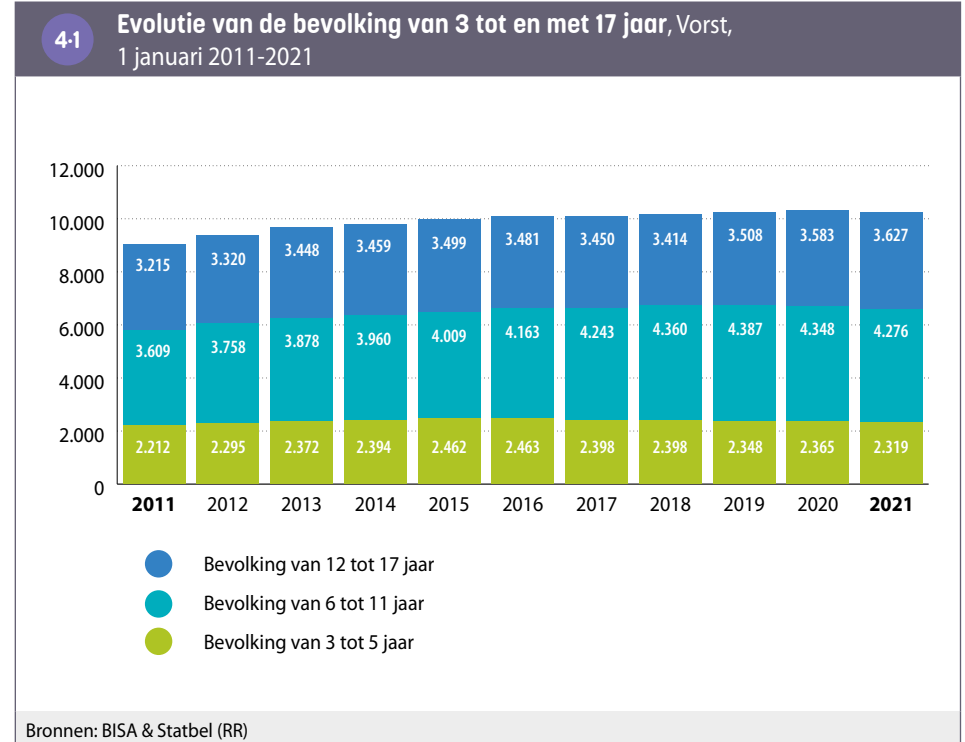
4. ONDERWIJS

4.1. EVOLUTIE VAN DE BEVOLKING VAN 3 TOT EN MET 17 JAAR

De kinderen van 3 tot en met 17 jaar kunnen worden onderverdeeld in drie leeftijdsgroepen: kleuterschool (3 tot 5 jaar), lager onderwijs (6 tot 11 jaar) en secundair onderwijs (12 tot 17 jaar). Tussen 2011 en 2021 is het aantal kinderen van 3 tot 5 jaar, van 6 tot 11 jaar en van 12 tot 17 jaar met respectievelijk 5 %, 18 % en 13 % gestegen in Vorst ⁴⁻¹. Terwijl de toename van het aantal kinderen van 3 tot 5 jaar (+5 %) hoger is dan het gewestelijk gemiddelde (+3 %), zijn de leeftijdsgroepen 6-11 jaar en 12-17 jaar in de gemeente minder sterk gegroeid dan in het Gewest als geheel.

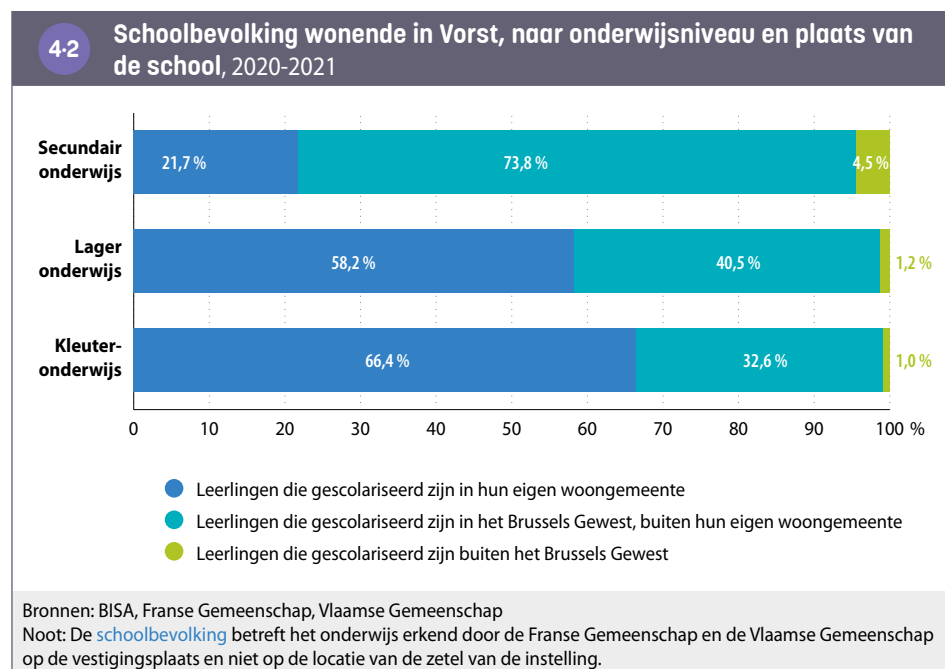
Uitgedrukt in percentage van de bevolking van de gemeente vertegenwoordigen kinderen van 3 tot 5 jaar, van 6 tot 11 jaar en van 12 tot 17 jaar respectievelijk 4 %, 8 % en 6 % van de totale bevolking in 2021. Deze percentages zijn gelijkaardig gebleven aan die van 2011.

Merk op dat de cijfers in Figuur ⁴⁻¹ gebaseerd zijn op de [officiële bevolking](#). Dit betekent dat sommige kinderen (van wie de ouders bijvoorbeeld in het [Wachtregister](#) zijn ingeschreven of in een onregelmatige situatie verkeren, maar ook de kinderen van diplomaten) niet zijn meegeteld. Deze kinderen kunnen evenwel schoollopen in de gemeente en meegeteld worden in de gegevens over de [schoolbevolking](#). Omgekeerd zijn er ook kinderen die wel in de officiële bevolkingcijfers voorkomen maar die we niet terugvinden in de schoolbevolking. De schoolbevolking telt immers enkel de kinderen die schoollopen in een school van de Franse of Vlaamse Gemeenschap. Dit verklaart de mogelijke verschillen tussen de gegevens over de officiële bevolking en die over de schoolbevolking (zie volgend punt).

4.2. SCHOOLBEVOLKING: ONDERWIJSNIVEAU, PLAATS VAN DE SCHOOL EN ONDERWIJSVORM

Gedurende het schooljaar 2020-2021 zijn respectievelijk 2.548, 4.233 en 4.003 kinderen die in Vorst wonen ingeschreven in het kleuter-, basis- en secundair onderwijs van een van de twee Gemeenschappen (Vlaams of Frans)⁶. Van de kinderen die in het kleuteronderwijs zijn ingeschreven, gaat twee derde naar een school die gevestigd is in Vorst (66 %), tegenover 58 % van de leerlingen die zijn ingeschreven in het basisonderwijs en 22 % van de leerlingen die zijn ingeschreven in het secundair onderwijs **4-2**.

Hoewel een deel van de leerlingen die in de gemeente wonen dus buiten de gemeente naar school gaat, zijn er ook bewegingen in de tegenovergestelde richting. 29 % van de leerlingen van de kleuterscholen in de gemeente woont namelijk elders. Dat geldt ook voor 39 % van de leerlingen die naar een basisschool in de gemeente gaan en voor 65 % van de leerlingen die naar een middelbare school gaan.

⁶ Leerlingen die onderwijs volgen buiten de Gemeenschappen (Europese of internationale scholen, privé scholen die niet officieel erkend zijn door één van de twee Gemeenschappen, thuisonderwijs) zijn dus niet meegeteld.

De verdeling per onderwijsvorm van de leerlingen van het secundair onderwijs die in Vorst wonen is gelijkaardig aan die van alle leerlingen van het Gewest. Een derde van de leerlingen in Vorst (33 %) volgt algemene onderwijs, 17 % technisch onderwijs en 10 % beroepsonderwijs⁷ **4-3**. Het aandeel leerlingen in het buitengewoon onderwijs (lager en secundair) ligt iets lager dan in het Brussels Gewest.

4-3 Verdeling van de schoolbevolking in het leerplichtonderwijs (woonplaats) naar onderwijsniveau en onderwijsvorm, 2020-2021

	Vorst		Brussels Gewest
	Aantal	% in het niveau	% in het niveau
Kleuteronderwijs			
Gewoon kleuteronderwijs	2.529	99,3	99,2
Buitengewoon kleuteronderwijs	19	0,7	0,8
Totaal kleuteronderwijs	2.548	100	100
Lager onderwijs			
Gewoon lager onderwijs	4.056	95,8	95,6
Buitengewoon lager onderwijs	177	4,2	4,4
Totaal lager onderwijs	4.233	100	100
Secundair onderwijs			
Secundair onderwijs 1 ^{de} graad	1.316	32,9	32,1
Secundair onderwijs 2 ^{de} en 3 ^{de} (en 4 ^{de} graad voor de Franse Gemeenschap)			
<i>Algemeen</i>	1.340	33,5	33,5
<i>Technisch</i>	691	17,3	16,4
<i>Kunst</i>	26	0,6	0,5
<i>Beroeps</i>	412	10,3	11,3
<i>Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs (DBSO)</i>	50	1,2	1,6
Buitengewoon secundair onderwijs	137	3,4	3,5
Secundair DASPA en OKAN	31	0,8	1,1
Totaal secundair onderwijs	4.003	100	100

Bronnen: BISA, Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap
 Noot: De gegevens van de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap zijn per onderwijsvorm gegroepeerd.

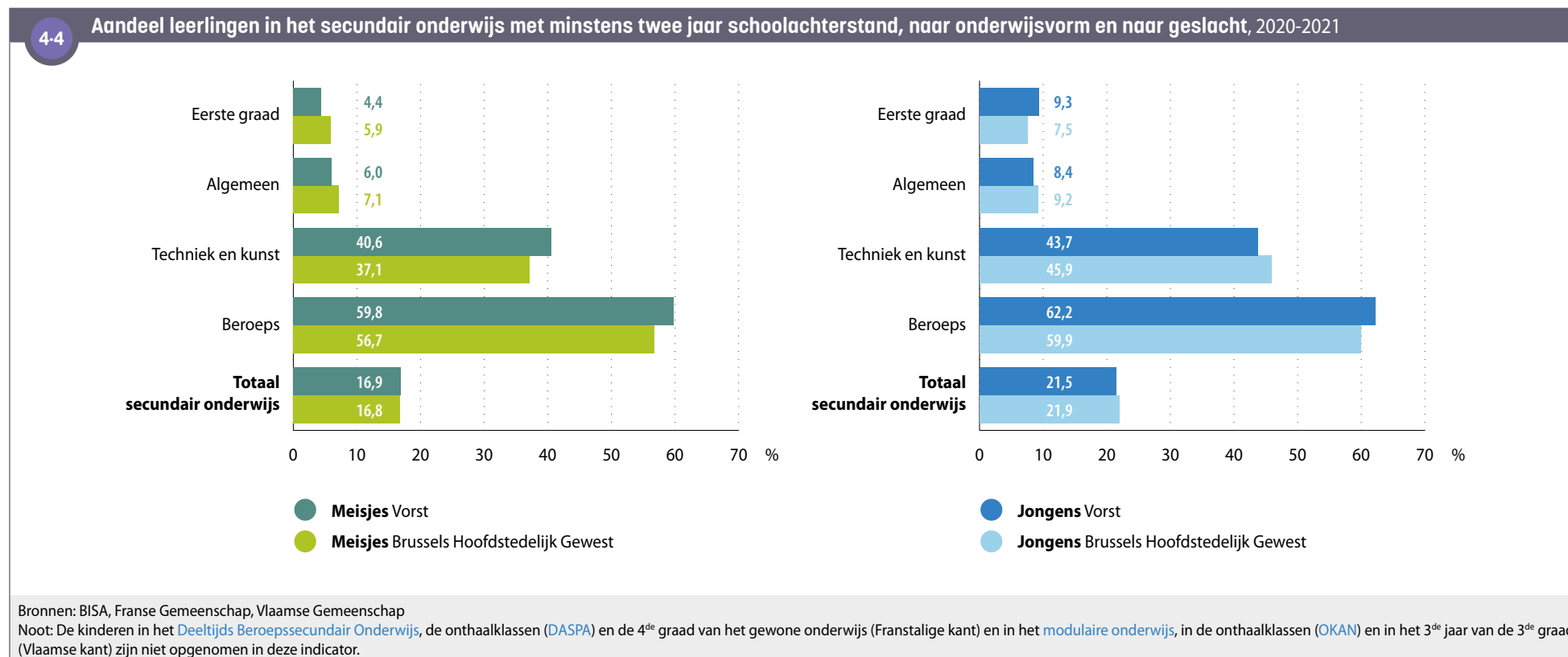
⁷ De rest is ingeschreven in de eerste graad van het secundair onderwijs (32 %), in het buitengewoon onderwijs (2 %) of in DASPA/OKAN (2 %).

4.3. SCHOOLACHTERSTAND

Algemeen beschouwd is de schoolachterstand (van minstens twee jaar) net zo hoog in Vorst als in het ganse Brussels Gewest. Het betreft 19 % van de leerlingen die in Vorst wonen. Het aandeel leerlingen met een schoolachterstand (van minstens twee jaar) hangt sterk samen met de onderwijsvorm en met het geslacht, zowel in Vorst als op gewestelijk niveau.

Het beroepsonderwijs vertoont het hoogste percentage leerlingen met een schoolachterstand, gevolgd door het technisch en kunstonderwijs en daarna het algemeen onderwijs. Voor elk van deze onderwijsvormen hebben jongens vaker een schoolachterstand dan meisjes, zowel in Vorst als in het Gewest als geheel.

De leerlingen uit het algemeen onderwijs (jongens en meisjes) en jongens uit de technische onderwijsvorm hebben minder achterstand in Vorst dan in het Gewest. De leerlingen uit de beroepsrichting (jongens en meisjes) en de meisjes uit de technische onderwijsvorm hebben dan weer meer achterstand in Vorst dan in het Gewest. Het verschil volgens onderwijsvorm is dus groter in Vorst dan in alle 19 gemeenten ⁴⁻⁴.

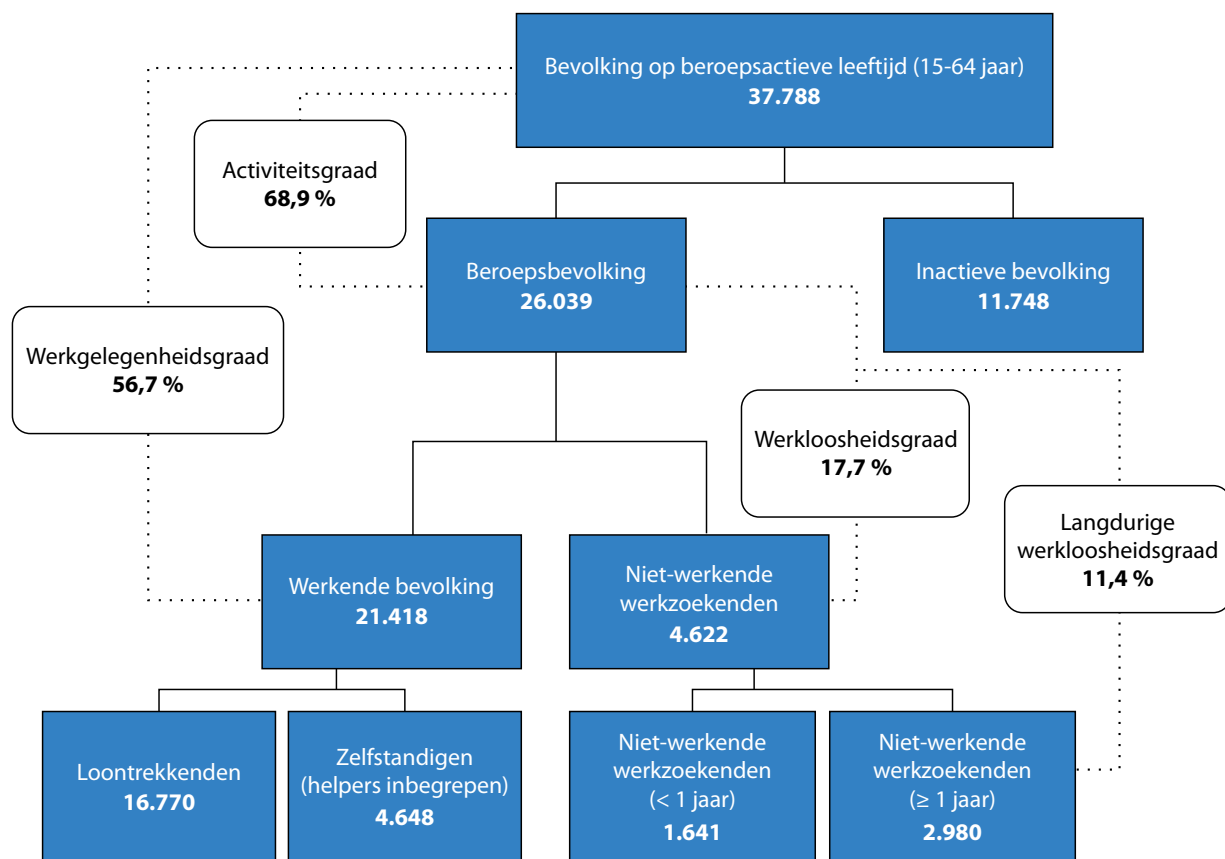
5. ARBEIDSMARKT

5-1

Structuur en voornaamste indicatoren van de bevolking op beroepsactieve leeftijd, Vorst, jaargemiddelde 2019

5.1. SOCIAAL-ECONOMISCHE POSITIE VAN DE BEVOLKING

In 2019 is 69% van de 37.788 inwoners van Vorst op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) actief op de arbeidsmarkt in Vorst. Deze **activiteitsgraad** is een van de hoogste van het Gewest (zie hieronder). Van deze personen die actief zijn op de arbeidsmarkt, heeft 82% een job en is 18% bij Actiris ingeschreven als **niet-werkende werkzoekende** (NWWZ). Van deze werkloze personen is bijna twee derde minstens een jaar werkloos **5-1**.

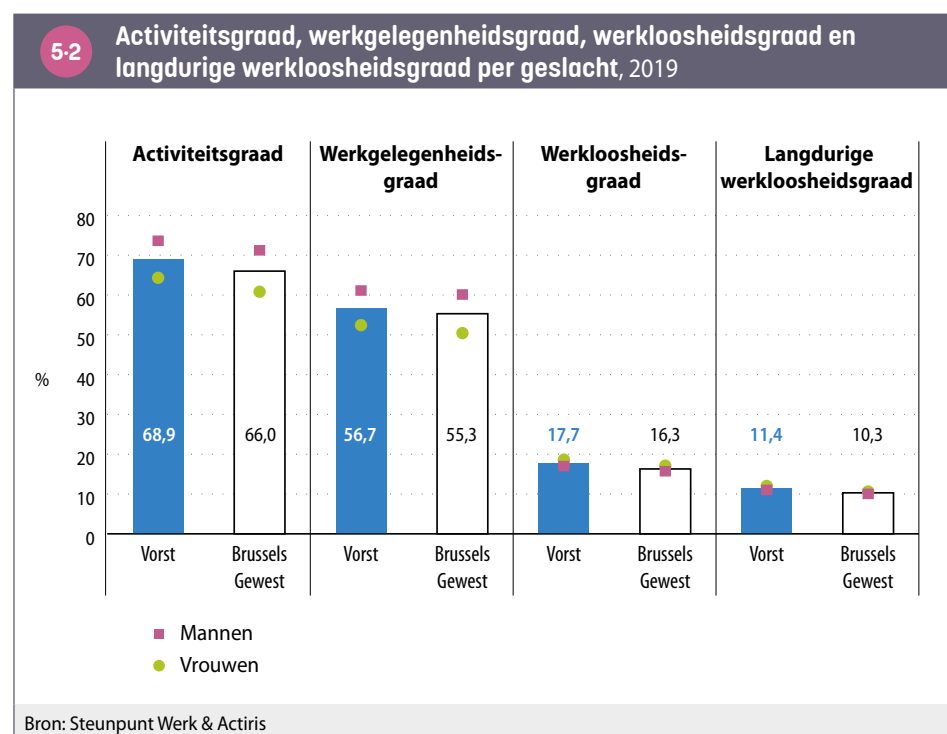

Bronnen: Steunpunt Werk, Actiris

Noot: De bevolking op beroepsactieve leeftijd is het gemiddelde van de bevolking op beroepsactieve leeftijd op 1 januari 2019 en die op 1 januari 2020.

5.2. ACTIVITEITS-, WERKGELEGENHEIDS- EN WERKLOOSHEIDSGRAAD

In vergelijking met het Brussels gewest is de **activiteitsgraad** (15-64 jaar) in Vorst hoger, en dit zowel voor mannen als voor vrouwen. De activiteitsgraad van de gemeente is overigens de vierde hoogste van het Gewest. Binnen de **actieve bevolking** is de **werkloosheidsgraad** iets hoger in Vorst (18 %) dan op het niveau van het Gewest (16 %), zowel voor mannen als voor vrouwen. Tot slot ligt de **werkgelegenheidsgraad** iets hoger in Vorst dan op het niveau van het Gewest dankzij de hogere activiteitsgraad **5-2**.

De **activiteitsgraad** bij **jongeren** (15-24 jaar) in Vorst is identiek aan die van het Gewest. De toegang tot tewerkstelling voor jongeren in Vorst die zich op de arbeidsmarkt begeven (**actieve bevolking** tussen 15 en 24 jaar) is moeilijk: hun **werkloosheidsgraad** bedraagt 26 % (tegenover 24 % voor het Gewest) **5-3**. Vanaf 2015 daalt de werkloosheidsgraad voor jongeren in het ganse Brussels Gewest sterk, wat echter niet gepaard gaat met een evenredige stijging van hun **werkgelegenheidsgraad** (niet geïllustreerd, zie verder).

Zowel voor de 25-49-jarigen als voor de 50-64-jarigen ligt de **werkloosheidsgraad** van de gemeente in de buurt van het gewestelijk gemiddelde, maar dit wordt verklaard door een iets hogere **activiteitsgraad** in combinatie met een werkloosheidsgraad die ook hoger ligt.

5-3 Voornaamste indicatoren van de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) naar leeftijdsgroep, 2019

	Activiteitsgraad (%)		Werkgelegenheidsgraad (%)		Werkloosheidsgraad (%)	
	Vorst	Brussels Gewest	Vorst	Brussels Gewest	Vorst	Brussels Gewest
15 - 24 jaar	25,0	25,1	18,6	19,2	25,6	23,6
25 - 49 jaar	79,8	77,0	66,6	65,3	16,6	15,1
50 - 64 jaar	71,2	69,2	57,7	57,0	19,0	17,6
Totaal	68,9	66,0	56,7	55,3	17,7	16,3

Bron: Steunpunt Werk

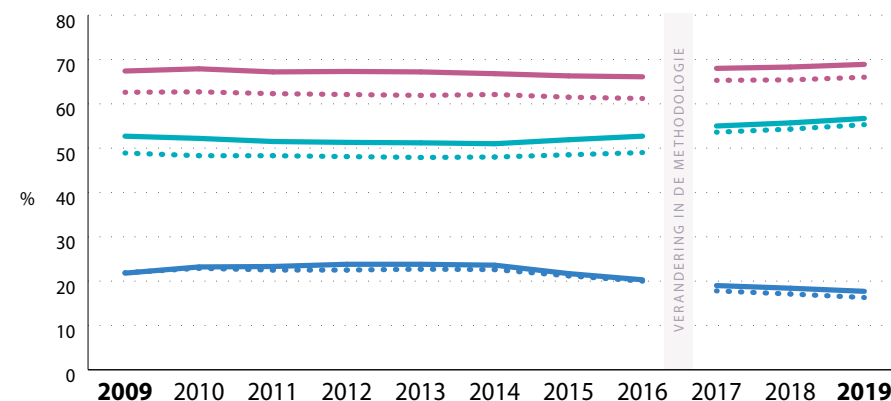
Wat de veranderingen in de [activiteitsgraad](#) en de [werkgelegenheidsgraad](#) betreft, vertoont figuur 5-4 een kentering: sinds 2017 worden ook de werknemers van Europese en internationale instellingen tot de actieve bevolking gerekend, wat de activiteitsgraad en de werkgelegenheidsgraad omhoogtrekt. Vóór 2017 waren er geen gedetailleerde statistieken over de werkgelegenheid in deze instellingen en werden deze mensen ten onrechte als inactief beschouwd. Als gevolg daarvan werden de werkgelegenheids- en de activiteitsgraad tot 2016 onderschat en is de [werkloosheidsgraad](#) overschat. Het feit dat in Vorst personen die in deze instellingen werken worden meegeteld, heeft een beperkte impact op de cijfers: 740 inwoners van Vorst (3 % van de [beroepsbevolking](#)) werken in 2021 in Europese en internationale instellingen⁸.

De [activiteitsgraad](#) en de [werkgelegenheidsgraad](#) zijn tussen 2009 en 2016 stabiel gebleven, maar tussen 2017 en 2019 licht gestegen [5-4](#).

Afgezien van het effect van de breuk in de cijferreeks, daalt de [werkloosheidsgraad](#) vanaf 2015; dit is een algemene trend die zich ook op gewestelijk niveau voordoet. Die daling kan worden verklaard door meerdere factoren, waaronder een verbetering van de economische activiteit in het hele land en bepaalde tewerkstellingsmaatregelen in het Gewest. De [werkgelegenheidsgraad](#) is daarbij inderdaad licht verbeterd. Maar de daling van de werkloosheid wordt ook verklaard door regelgevende wijzigingen met betrekking tot strengere voorwaarden voor de toegang tot inschakelingsuitkeringen (federale maatregelen), zowel in Vorst als in het Brussels Gewest. Dat verklaart deels de sterkere daling van de werkloosheid onder jongeren. Sinds 2015 zijn de inschakelingsuitkeringen immers beperkt tot drie jaar; er werden ook andere, meer beperkende voorwaarden ingevoerd (met betrekking tot leeftijd, diploma en wachttijden). Deze sterkere beperking van de RVA-uitkeringen wordt deels weerspiegeld in het aantal inschrijvingen bij Actiris (geen inschrijving of schrapping).

5-4

Evolutie van de werkloosheidsgraad, werkgelegenheidsgraad en activiteitsgraad, jaargemiddelde 2009-2019

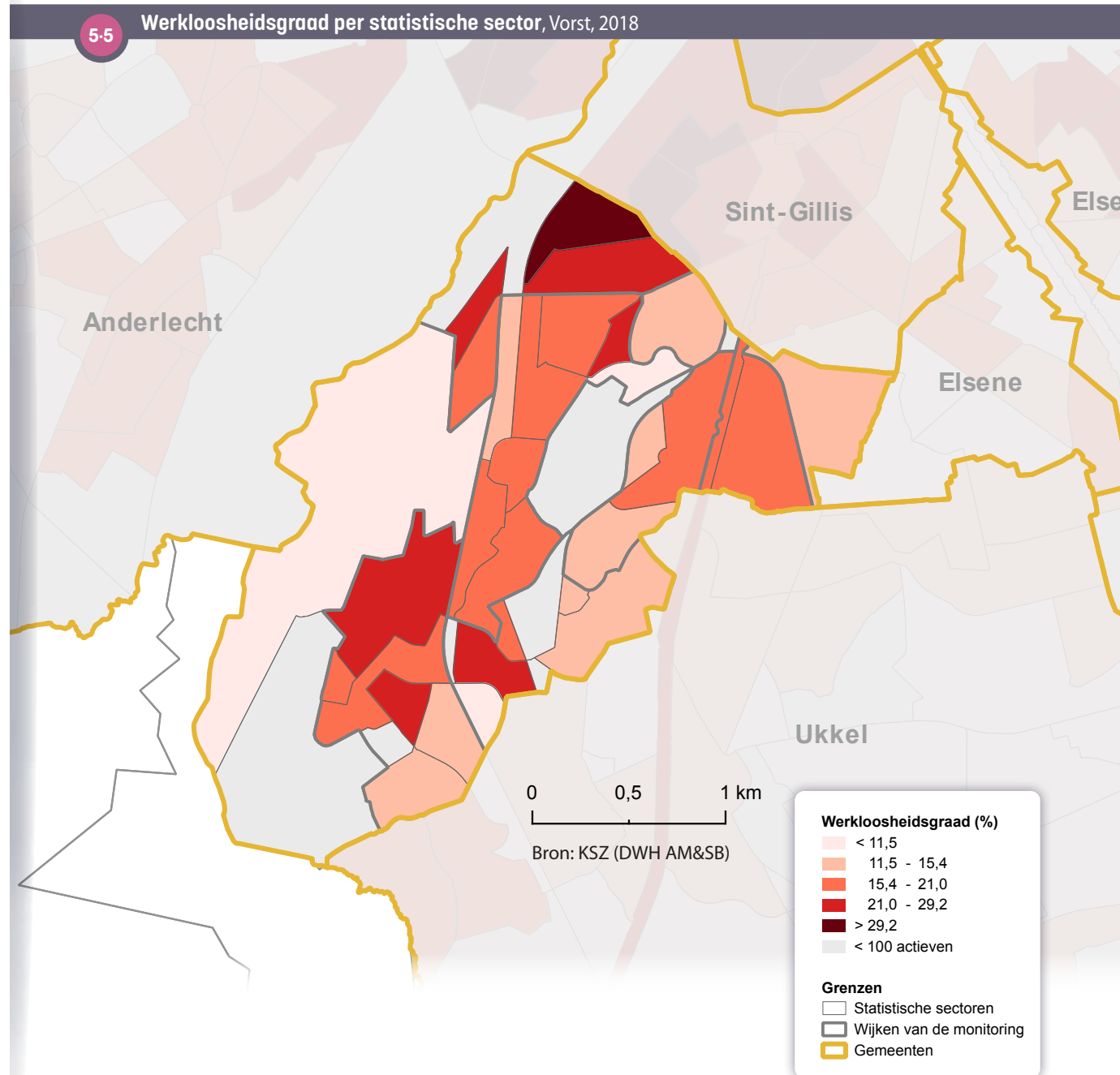

Bron: Steunpunt Werk

Noot: Sinds 2017 worden ook de werknemers van Europese en internationale instellingen tot de [beroepsbevolking](#) gerekend. Vóór 2017 waren er geen gedetailleerde statistieken over de werkgelegenheid in deze instellingen en werden deze mensen ten onrechte als inactief beschouwd. Als gevolg daarvan worden tot 2016 de [werkgelegenheids-](#) en [activiteitsgraad](#) onderschat en wordt de [werkloosheidsgraad](#) overschat.

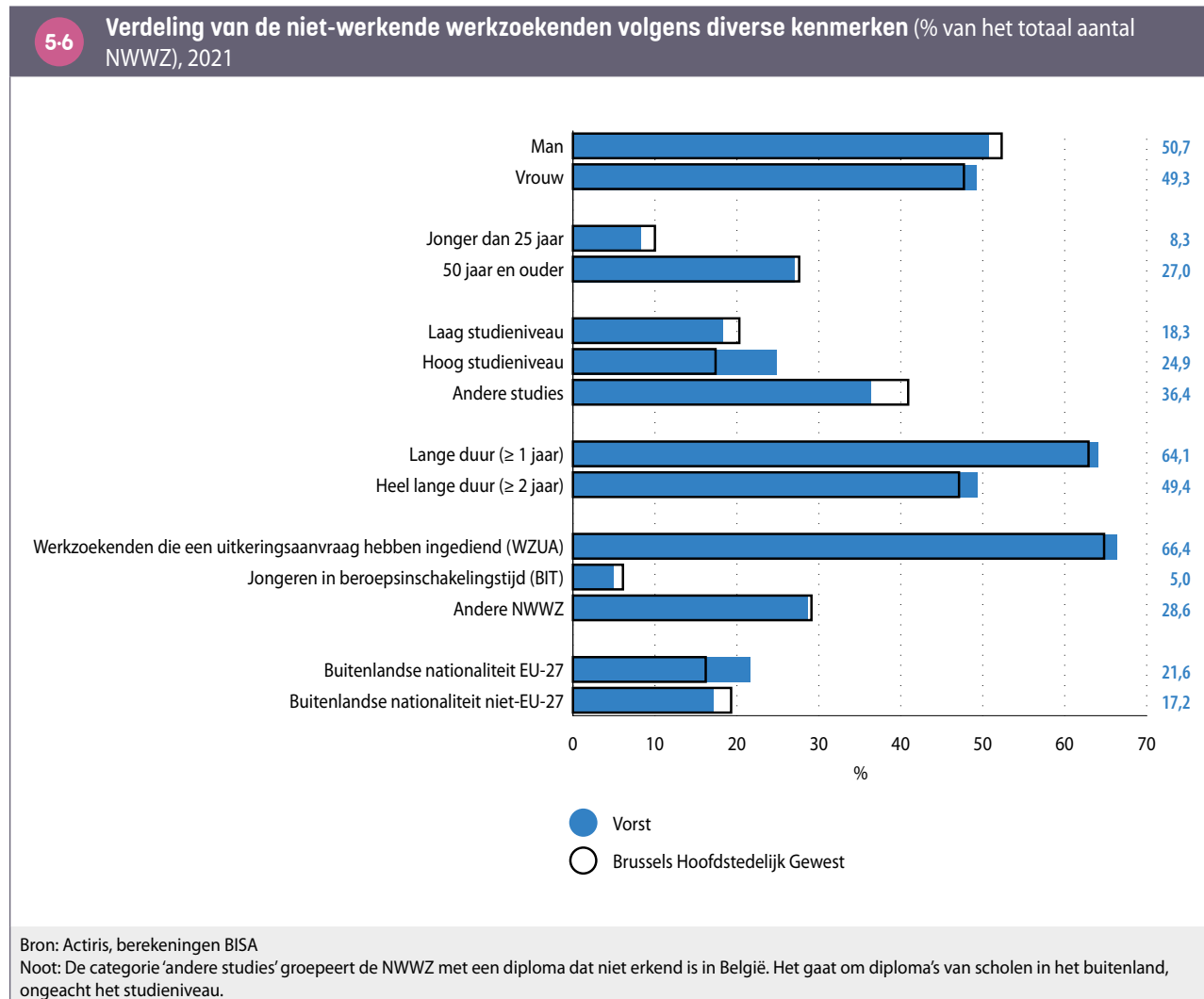
8 Bron: BISA. Militairen en werknemers onder Belgisch contract (onderworpen aan RSZ-bijdragen) zijn niet in dit aantal inbegrepen.

De algemene cijfers verbergen aanzienlijke ongelijkheden binnen het gemeentelijk grondgebied: de **werkloosheidsgraad** in de sector Saint-Antoine (30%) is bijna acht keer zo hoog als in de sector Bollinckx (3,6%) **5.5**. De **statistische sectoren** in het noorden en het westen van de gemeente (het 'lage deel' van de gemeente) worden meer getroffen door werkloosheid dan het oostelijke deel (het 'hoge deel' van de gemeente, voorbij de parken). De sector Bollinckx vormt een uitzondering in het lage deel van de gemeente: de werkloosheidsgraad is er bijzonder laag.

5.3. PROFIEL VAN DE NIET-WERKENDE WERKZOEKENDEN

Het profiel van de *niet-werkende werkzoekenden* (NWWZ) – ingeschreven bij Actiris – verschilt in Vorst van het gewestelijke niveau. De belangrijkste verschillen hebben te maken met het niveau van diploma en de nationaliteit. In Vorst zijn er verhoudingsgewijs meer NWWZ's met een hoger opleidingsniveau en minder NWWZ's met een lager opleidingsniveau of een diploma dat niet erkend is in België ('Andere studies'). De NWWZ's in Vorst hebben ook veel vaker de Europese nationaliteit (EU-27), in tegenstelling tot Belgen en niet-Europeanen. Tot slot is het aandeel van vrouwen onder de NWWZ's groter in de gemeente dan in het Gewest. **5-6**.

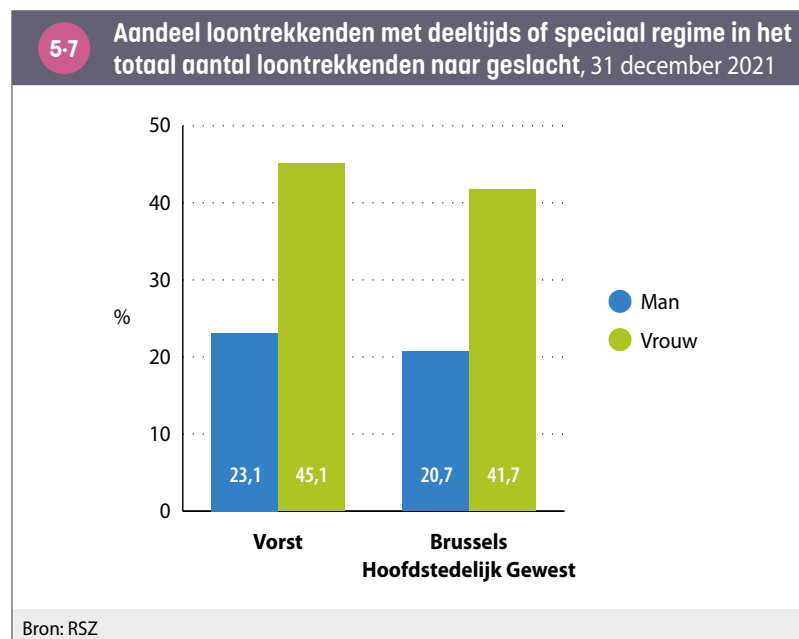

5.4. KENMERKEN VAN DE VORSTSE LOONTREKKENDEN

In 2019 zijn 16.770 inwoners van Vorst loontrekkenden. Onder hen werkt 10 % in hun eigen gemeente en 90 % buiten Vorst⁹. In tegenstelling tot het volgende hoofdstuk ('Economische activiteit'), dat inzoomt op de loontrekkenden die in Vorst werken, heeft dit hoofdstuk betrekking op de loontrekkenden die in Vorst wonen.

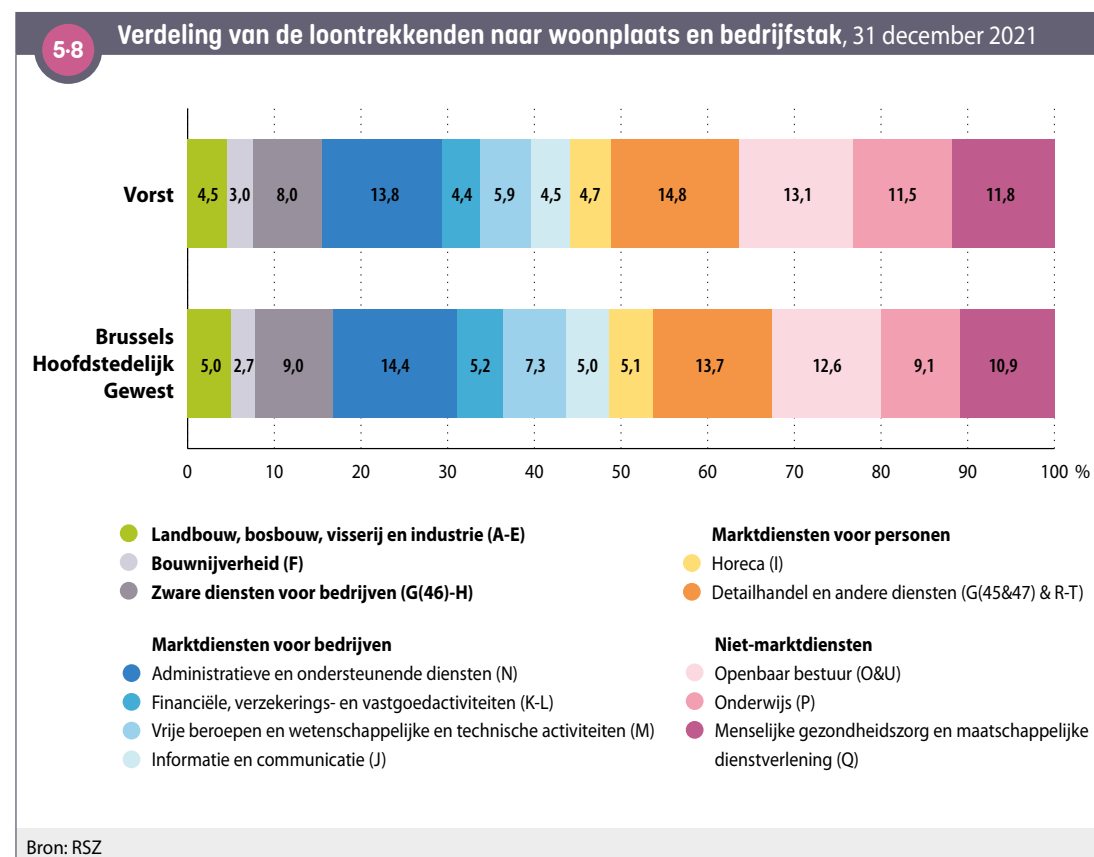
Deeltijdse loontrekkenden

In het algemeen werken vrouwen, zowel in Vorst als op gewestelijk niveau, twee keer zo vaak deeltijds dan mannen. Het aandeel van de deeltijdse loontrekkenden in de gemeente is groter dan dat van het Brussels Gewest: 23 % van de loontrekkende mannen en 45 % van de loontrekkende vrouwen werkt deeltijds in Vorst (tegenover 21 % en 42 % voor het Gewest) ⁵⁻⁷.

Activiteitssectoren van de loontrekkenden in Vorst

De verdeling van de loontrekkenden per activiteitssector in Vorst is vrij gelijkwaardig aan die van het Gewest. De belangrijkste activiteitssector voor loontrekkenden die in de gemeente wonen is de **detailhandel en andere diensten**, waar 15 % van hen werkt. De op een na grootste sector die loontrekkenden uit Vorst tewerk stelt is die van de **administratieve en ondersteunende diensten**. Algemeen beschouwd in het Brussels Gewest stellen die sectoren hoofdzakelijk laaggeschoolde werknemers tewerk. In Vorst zijn de loontrekkenden licht ondervertegenwoordigd in de gespecialiseerde, wetenschappelijke en technische activiteitssectoren en in de financiële, verzekerings- en vastgoedactiviteiten (sectoren die eerder gekwalificeerde werknemers tewerk stellen). Ze zijn echter licht oververtegenwoordigd in het onderwijs ⁵⁻⁸.

9 Cijfers van 2019. Bron: Steunpunt Werk.

6. ECONOMISCHE ACTIVITEIT

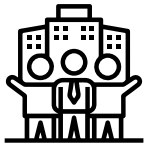
6-1

Beschrijving van de economische activiteiten in Vorst, 2019

4.980

maatschappelijke zetels, btw-plichtig

1.176

lokale vestigingseenheden

15.189

werknemers

4.906

zelfstandigen

30

werknemers in de internationale instellingen

6.1. ALGEMENE SITUATIE

In 2019 zijn er 4.980 **maatschappelijke zetels** van btw-plichtige ondernemingen en 1.176 **vestigingseenheden** (exploitatiezetels van ondernemingen met ten minste één bij de RSZ aangegeven werknemer)¹⁰ op Vorsts grondgebied. Deze ondernemingen hebben 15.189 mensen in dienst (die in de gemeente werken, ongeacht hun woonplaats). Ten slotte zijn er 4.906 zelfstandigen actief in Vorst¹¹ 6-1. In de gemeente zijn er weinig jobs die verbonden zijn aan Europese of internationale instellingen.

10 Het aantal **maatschappelijke zetels** van btw-plichtige bedrijven is bijna altijd hoger dan het aantal **vestigingseenheden** binnen een gemeente. Dit komt doordat de statistieken van de btw-plichtige bedrijven ook ondernemingen bevatten die geen werknemers aangeven bij de RSZ, zoals het geval is voor een groot aantal zelfstandigen. Deze bedrijven zonder werknemers zijn niet opgenomen in de statistieken van de lokale vestigingseenheden.

11 Een bedrijf kan gekoppeld zijn aan een rechtspersoon (nv, bvba, coöperatie) of een natuurlijke persoon (een zelfstandige). Een **maatschappelijke zetel** is de centrale vestiging van een bedrijf (de enige als het bedrijf 1 vestiging heeft, de plaats waar de jaarbalans wordt opgemaakt als het er meerdere heeft). De statistieken tellen het aantal bedrijven met een btw-nummer. Niet alle bedrijven hebben een btw-nummer, de vrije beroepen zijn bijvoorbeeld niet btw-plichtig. Het aantal **zelfstandigen** komt overeen met het aantal inschrijvingen van het RSVZ. Dat aantal omvat in principe alle zelfstandigen, ook de helpers.

6.2. DE SPECIFIEKE ECONOMISCHE KENMERKEN VAN VORST

In vergelijking met het gehele Brussels Gewest hebben de jobs in Vorst de volgende 6-2:

- een duidelijke oververtegenwoordiging (11 procentpunten) van zelfstandigen onder de werknemers;
- een aanzienlijke oververtegenwoordiging van arbeiders onder de loontrekkenden (twee keer meer dan in het Gewest), in tegenstelling tot bedienden;
- een duidelijke ondervertegenwoordiging van vrouwen onder de loontrekkenden.

6-2

Kenmerken van de werkenden, naar werkplaats, 2019

	Vorst	Brussels Gewest
Aandeel van de zelfstandigen bij de werkenden	24,4 %	13,2 %
Verdeling van de arbeid in loondienst volgens statuut		
Aandeel arbeiders	41,8 %	20,1 %
Aandeel bedienden	44,5 %	61,9 %
Aandeel ambtenaren	13,7 %	17,9 %
Verdeling van de loontrekkenden naar geslacht		
Aandeel vrouwen	38,0 %	51,2 %
Aandeel mannen	62,0 %	48,8 %
Bronnen: Steunpunt Werk, RSZ; berekeningen BISA Noot: de gegevens met betrekking tot status en geslacht hebben betrekking op de loontrekkenden zoals geteld door de RSZ.		

Wat de kenmerken van het bedrijfsweefsel in Vorst **6.3**:

- het aantal **maatschappelijke zetels** per inwoner in Vorst licht lager ligt dan het Brussels gemiddelde en dat het aantal **vestigingseenheden** per inwoner dan weer duidelijk minder hoog is in de gemeente.
- de **indicator van de ondernemingsdynamiek**, die het verschil meet tussen de oprichting en de stopzetting van ondernemingen in de loop van een jaar, hoger is in Vorst ten opzichte van het Brussels Gewest in zijn geheel.

De verdeling van de vestigingen volgens het aantal werknemers is relatief gelijkaardig aan het Brussels gemiddelde. Twee derde van de vestigingen (65,5 %) zijn vestigingen met het minst aantal werknemers, 12,5 % zijn vestigingen met 5 tot 9 werknemers (iets minder dan het gewestelijk gemiddelde van 15 %) en 18 % heeft 10 tot 49 werknemers (tegenover 16 % voor het Gewest). De grootste vestigingen (met 50 tot 199 werknemers of met meer dan 200 werknemers) komen minder vaak voor **6.3**.

6.3 Beschrijving van de ondernemingen, 2020	Vorst	Brussels Gewest
Aantal maatschappelijke zetels voor 1.000 inwoners	89,5	92,9
Aantal lokale vestigingseenheden voor 1.000 inwoners	20,5	30,9
Indicator van de ondernemingsdynamiek	3,7 %	2,9 %
Aandeel lokale vestigingseenheden:		
van 1 tot 4 werknemers	65,5 %	64,8 %
van 5 tot 9 werknemers	12,5 %	14,6 %
van 10 tot 49 werknemers	18,3 %	15,6 %
van 50 tot 199 werknemers	2,8 %	3,7 %
van meer dan 200 werknemers	0,9 %	1,3 %
Bronnen: RSZ, Statbel, BISA; berekeningen BISA		

De gemeente vertoont bepaalde sectorale specialisaties die belangrijker zijn in termen van jobs dan van lokale vestigingseenheden **6.4**.

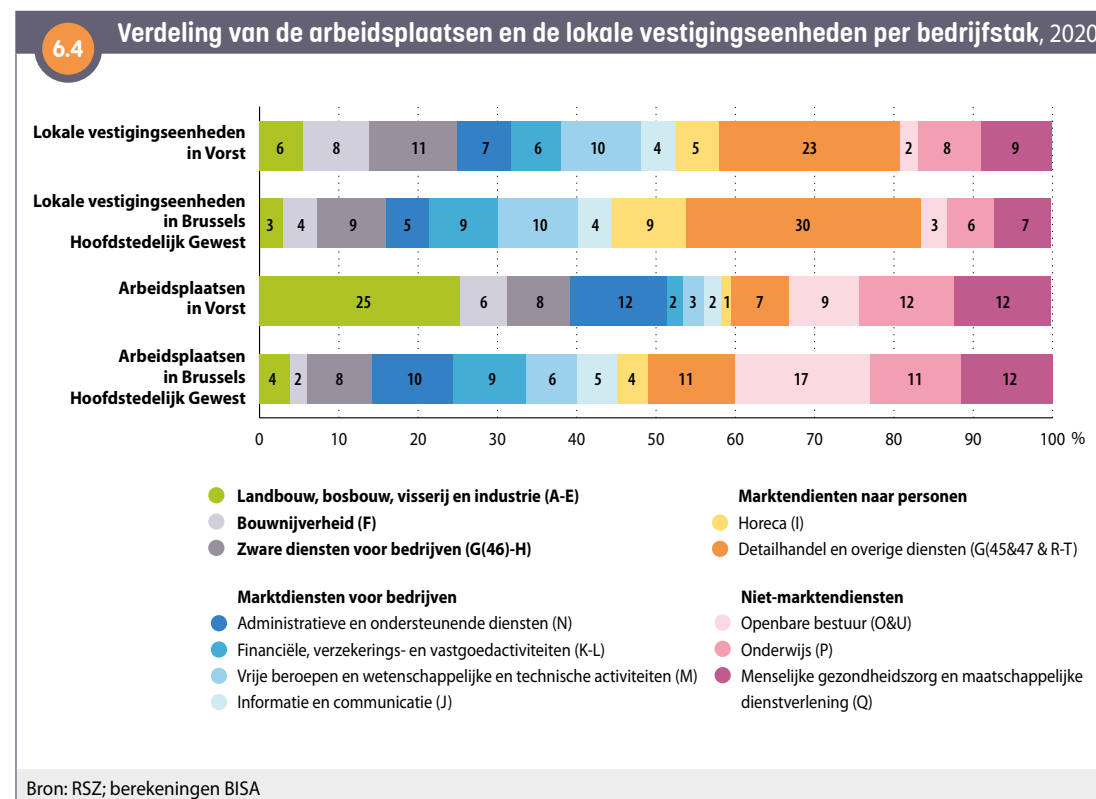
Enkele sectoren zijn oververtegenwoordigd in de gemeente. Deze sectoren zijn deels sectoren die meer mannen dan vrouwen tewerk stellen en meer arbeiders, wat het eerder aangehaalde grotere aandeel mannen en arbeiders verklaart **6.2**.

- De belangrijkste sector in termen van het aantal jobs is de industriesector (25 % van de jobs van de gemeente). Deze is zwaar oververtegenwoordigd in de gemeente (10 % van de jobs tegenover 4 % voor het Gewest als geheel). In

Vorst gaat het hoofdzakelijk (voor 75 %) om jobs binnen de subsector van de bouw en de assemblage van auto's (3.101 jobs) die verbonden zijn aan de aanwezigheid van de Audi-fabriek op het grondgebied van Vorst. Bijna alle jobs van deze subsector in het Gewest (96 %) bevinden zich in Vorst.

- Andere sectorale specialisaties zijn minder uitgesproken. De sectoren van de bouw, de **administratieve en ondersteunende diensten** (in Vorst gaat het om 80 % van de jobs die verband houden met de schoonmaak), maar ook van het onderwijs en de menselijke gezondheidszorg en sociale actie zijn licht oververtegenwoordigd in de gemeente, zowel wat het aantal vestigingen als wat het aantal jobs betreft.

Andere sectoren zijn bijgevolg ondervertegenwoordigd. De omvang van deze ondervertegenwoordiging houdt gedeeltelijk verband met het overwicht van de bouw- en voertuigassemblagesector. Het gaat om sectoren van openbaar bestuur, financiële, verzekerings- en vastgoedactiviteiten, gespecialiseerde, wetenschappelijke en technische activiteiten of de **detailhandel**.

6.3. BEDRIJFSMIGRATIES

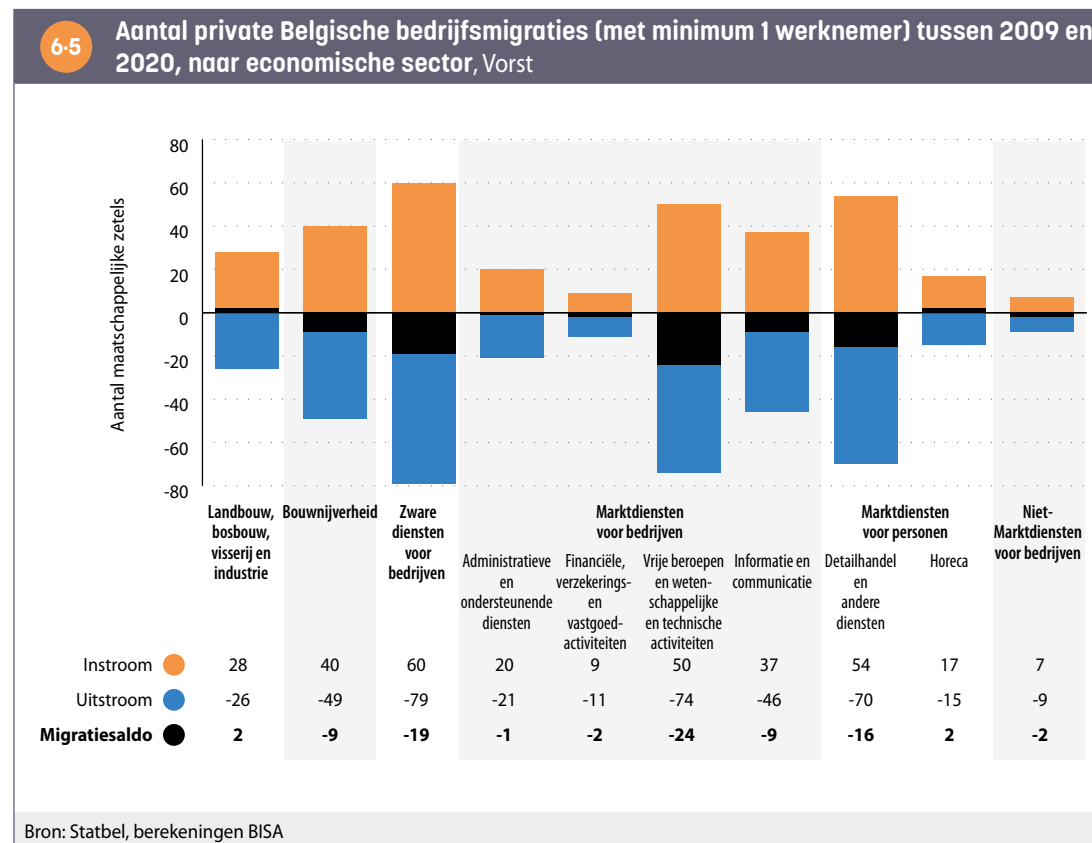
Tussen 2009 en 2020 is het saldo van de bedrijfsmigraties in Vorst negatief aangezien het aantal vertrekkende privébedrijven (Belgische bedrijven met minstens één werknemer) hoger is dan het aantal nieuwkomers van dit type bedrijf in de gemeente¹². In de periode 2009-2020 hebben er zich immers 322 bedrijven gevestigd in Vorst, terwijl er 400 de gemeente hebben verlaten. Het migratiesaldo in verhouding tot het aantal bedrijven bedraagt -10 per 1.000 bedrijven.

Het **migratiesaldo van bedrijven** is negatief in alle activiteitssectoren, met uitzondering van de landbouw, de bosbouw, de visindustrie en de horeca, waar de positieve saldi evenwel vrijwel nul zijn. De meest negatieve saldi worden waargenomen in de gespecialiseerde, wetenschappelijke en technische activiteiten, de **zware diensten aan bedrijven**, maar ook de **detailhandel en de overige diensten** **6-5** Dit toont aan hoe moeilijk het is voor gemeenten als Vorst om dit soort activiteiten in stand te houden (BISA 2022).

Als we de migratie van bedrijven in Vorst uitsplitsen naar het gewest van herkomst of bestemming zien we (voor de periode 2009-2020):

- een negatief migratiesaldo voor de migraties uit of naar Vlaanderen en Wallonië (-6 per 1.000 bedrijven); en dit net zoals in alle Brusselse gemeenten
- een negatief migratiesaldo uit of naar de 18 andere Brusselse gemeenten (-4 per 1.000 bedrijven).

Daardoor lijkt Vorst een eerder weinig aantrekkelijke gemeente voor bedrijven, zowel ten aanzien van Vlaanderen en Wallonië als ten aanzien van andere Brusselse gemeenten.

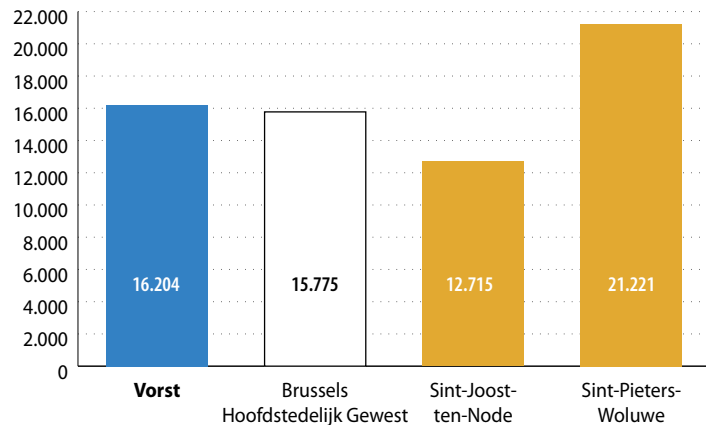
¹² De analyse van de migratie is gebaseerd op de intergemeentelijke verplaatsingen van de **maatschappelijke zetels** van Belgische privébedrijven met ten minste één werknemer over de periode 2009-2020 (zie de Focus nr. 54 en 55 van het BISA voor meer methodologische details).

7. INKOMENS

7.1. FISCALE INKOMENS

Op basis van de [fiscale statistieken](#) en rekening houdend met de samenstelling van de huishoudens bedraagt het [mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen](#) in Vorst 16.204 euro voor het jaar 2019, ofwel 3 % boven de Brusselse mediaan. Dit inkomen is het laagst in de gemeente Sint-Joost-ten-Node en het hoogst in Sint-Pieters-Woluwe [7-1](#).

7-1 Mediaan equivalent inkomen na belastingen per inwoner, in euro's, inkomens 2019

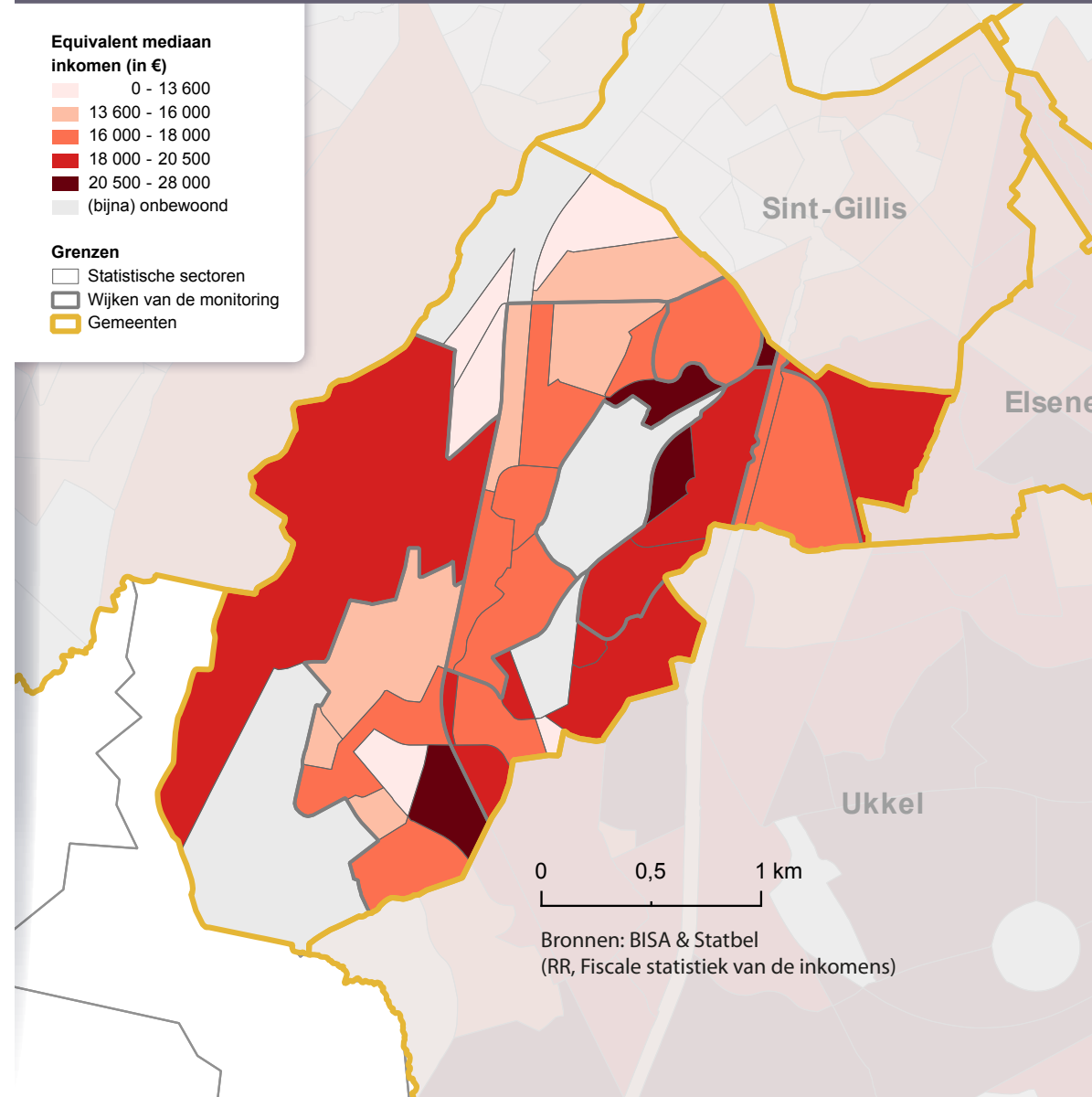

Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)

De [mediane equivalente inkomens na belastingen](#) zijn lager in de noord-westelijke helft ('het lage deel') van de gemeente. Het mediaan equivalent inkomen is het laagst in de [sector](#) Messidor II, die voornamelijk uit sociale woningen bestaat [7-2](#). De meest welvarende sector van de gemeente (Reine Marie-Henriette) heeft een mediaan inkomen dat 1,8 keer hoger ligt dan dat van de sector Messidor II. De sector Bollinckx vormt een uitzondering in het

7-2

Mediaan equivalent inkomen na belastingen per inwoner per statistische sector, Vorst, in euro's, inkomens 2019

lage deel van de gemeente, waar het mediaan equivalent inkomen hoger is dan het gemeentelijk gemiddelde.

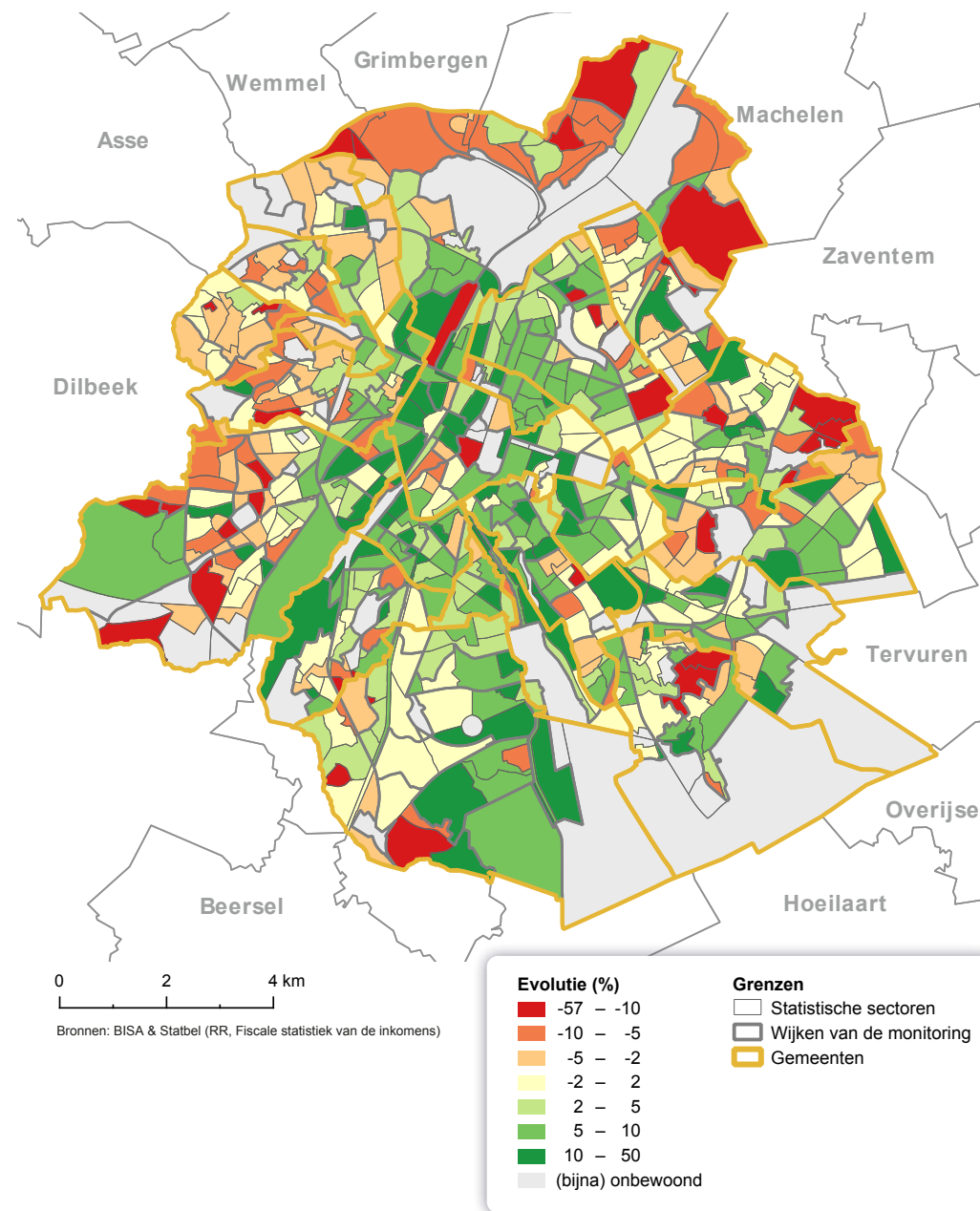
Kaart 7-3 toont de evolutie van de inkomens in reële termen¹³ per **statistische sector** tussen 2009 en 2019 in het Brussels Gewest. Over het algemeen wordt een stijging van het **mediaan equivalent inkomen** waargenomen in de **eerste kroon**, vooral langsheen het kanaal ter hoogte van de **arme sikkel** (hoewel dat een van de meest achtergestelde gebieden van de hoofdstad blijft). We zien ook een toename in veel welvarende sectoren, vooral in het zuidoostelijke kwadrant van de **tweede kroon**. Omgekeerd zien we een daling van de mediane inkomens in veel **statistische sectoren** van de tweede kroon, in het bijzonder in het noordwesten van het Gewest, maar ook in veel sectoren met sociale huisvesting¹⁴.

In Vorst kennen de meeste statistische sectoren een stijging van het **mediaan equivalent inkomen na belastingen** van hun bevolking tussen 2009 en 2019, vooral die van het 'lage deel' van de gemeente, in de nabijheid van het kanaal. Het mediaan inkomen stijgt in de sectoren waar 83 % van de gemeentebevolking woont. Het mediaan inkomen daalt echter in 10 **statistische sectoren** waar – samen – 17 % van de bevolking woont (7-3). Sommige evoluties zijn groot: in de sector Messidor II is het mediaan inkomen met 13 % gedaald, maar het gaat om een dunbevolkte sector. In de sector Bollinckx is het mediaan inkomen met 26 % gestegen. Het gaat om een sector die een sterke demografische toename heeft gekend: tussen 2009 en 2019 is de bevolking meer dan verviervoudigd. De stijging van het mediane inkomen houdt daarom waarschijnlijk verband met de komst van een nieuwe bevolking die welvarender is dan de (weinig talrijke) inwoners ervoor.

Deze inkomensevoluties binnen een **statistische sector/wijk** kunnen immers zowel het gevolg zijn van de evolutie van de inkomens van de inwoners die gedurende de volledige periode ter plaatse zijn gebleven, maar ook van bewegingen van de bevolking (migraties, geboorten en overlijdens) en de evolutie van de kenmerken hiervan.

7-3

Evolutie van het mediaan equivalent inkomen na belastingen per inwoner per statistische sector, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in %, inkomens 2009-2019

13 Het betreft de evolutie van de reële inkomens of inkomens bij constante prijzen, dus met neutralisatie van de gevolgen van de inflatie.

14 Zie BISA (2021) voor meer informatie over deze evoluties.

De mate van **inkomensongelijkheid**, gemeten aan de hand van de **Gini-coëfficiënt**, is gelijk aan het gemiddelde van de coëfficiënten van de 19 gemeenten **7.4**. De inkomensongelijkheden tussen de inwoners van Vorst liggen dus binnen de gemiddelden van de ongelijkheden die zijn waargenomen in andere gemeenten.

7.4 Gini-coëfficiënt op basis van het equivalent inkomen per persoon, inkomens 2019		
	Vorst	Gemiddelde van de 19 Brusselse gemeenten
Gini-coëfficiënt – Totaal belastbaar inkomen per persoon	0,41	0,41
Gini-coëfficiënt – Inkomen na belastingen per persoon	0,33	0,33

Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)

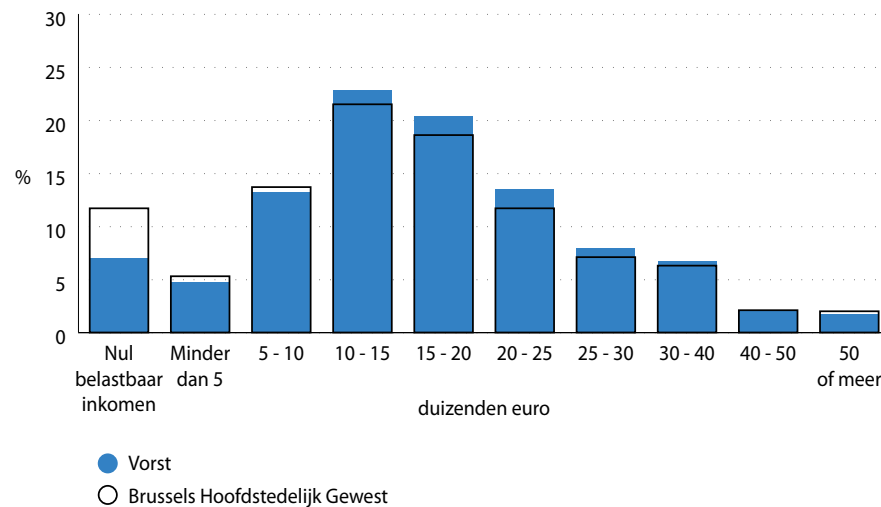
Personen met een **equivalent inkomen na belastingen** van minder dan € 10.000 zijn ondervertegenwoordigd in Vorst ten opzichte van het gewestelijk niveau, in tegenstelling tot de hogere inkomensklassen, met uitzondering van de klassen van meer dan € 50.000 die ook ondervertegenwoordigd is in de gemeente **7.5**. Het sterkst oververtegenwoordigd zijn de inkomensklassen van € 10.000 tot € 25.000.

Het aandeel van de bevolking dat in een huishouden woont met een totaal netto belastbaar inkomen dat nul bedraagt, is kleiner in Vorst dan in het Brussels Gewest. De aangiften waarvan het totale netto belastbaar inkomen nul is, betreffen personen met vrijgestelde inkomens of die geen enkel inkomen aangeven aan de personenbelasting. Het kan gaan om personen die niet-belastbare sociale uitkeringen (zoals het **leefloon** en tegemoetkomingen voor personen met een handicap) ontvangen, internationale ambtenaren, bepaalde studenten enz.

Deze categorieën van belastingplichtigen (begunstigden van een niet-belastbare sociale uitkering, internationale ambtenaren enz.) kunnen in bepaalde gevallen ook in de heel lage **mediane equivalente inkomensklassen** vallen (minder dan 5.000 euro), terwijl voor sommigen hun effectieve inkomen in werkelijkheid hoger is. Deze inkomensklassen moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, gezien de vertekeningen die inherent zijn aan de **fiscale statistiek** (zie glossarium).

7.5

Verdeling van de bevolking volgens het equivalent inkomen na belastingen, inkomens 2019

Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)

Noot: Omwille van de eenvoud worden de klassen aangeduid met afgeronde cijfers, terwijl in werkelijkheid enkel de ondergrens van elke klasse wordt opgenomen.

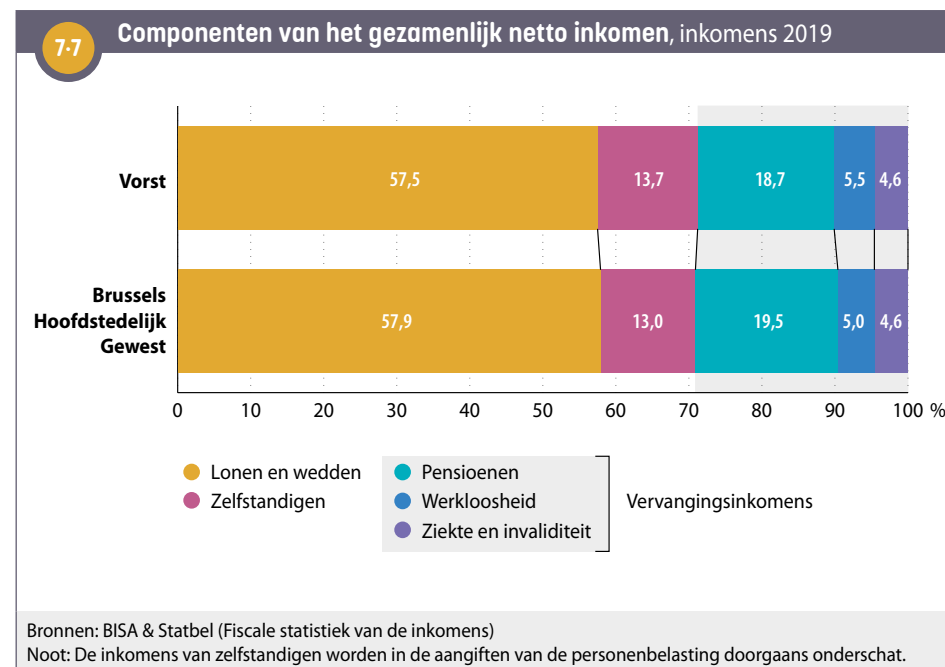
Wanneer men het belastbare inkomen bekijkt dat individueel door de belastingplichtigen wordt aangegeven, zien we dat het mediaan belastbaar inkomen van vrouwen, zowel in Vorst als in de rest van het Brussels Gewest, globaal genomen lager is dan dat van mannen **7-6**. Dat is het geval voor alle gezinssituaties in Vorst, behalve voor alleenstaanden, waar alleenstaande vrouwen een hoger mediaan belastbaar inkomen aangeven dan hun mannelijke tegenhangers. Deze vaststelling geldt ook voor het volledige gewest.

Bovendien zijn, in vergelijking met de regionale situatie, de verschillen per geslacht (in het voordeel van mannen, behalve voor alleenstaanden) kleiner in Vorst. Dit is met name het geval voor eenoudergezinnen.

	Vorst			Brussels Hoofdstedelijk Gewest		
	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal
Alleenwonend	16.461	17.634	17.123	18.090	19.182	18.753
Samenwonend of gehuwd zonder kinderen	21.050	16.216	18.941	23.208	18.087	21.060
Samenwonend of gehuwd met kind(eren)	21.793	15.471	19.478	23.438	17.525	21.052
Alleenstaande ouder	19.596	16.959	17.254	21.221	18.032	18.495
Totaal	19.902	16.604	18.305	21.751	18.408	19.886

Bronnen: BISA & Statbel (RR, Fiscale statistiek van de inkomens)
 Noot: • Alleen aangevers die op 1 januari 2019 18 jaar of ouder waren, zijn in deze tabel opgenomen.
 • Aangevers met een nul of negatief belastbaar inkomen (gecorrigeerd met het huwelijksquotiënt) werden uitgesloten voordat het mediaan inkomen werd berekend.
 • De regel 'Totaal' bevat alleen aangevers met het type positie in het huishouden dat in deze tabel wordt gepresenteerd. De inkomens van leden van collectieve huishoudens, kinderen, andere leden van een huishouden of personen die tot andere soorten huishoudens behoren, zijn niet in aanmerking genomen voor de berekening van de medianen in de regel 'Totaal'.

Uit de analyse van de bron van deze fiscale inkomens (voor belastingen) blijkt dat het aandeel van de inkomens uit arbeid in loondienst gelijkaardig is in Vorst dan op gewestelijk niveau (58%). Net als in de hele Gewest is het inkomen uit pensioenen goed voor 19% van het totale netto-inkomen, terwijl het aandeel van het inkomen uit zelfstandige arbeid goed is voor 14%. De werkloosheidsuitkeringen en de invaliditeitsvergoedingen vertegenwoordigen 10% van het globale inkomen **7-7**.

7.2. PERSONEN DIE EEN UITKERING ONTVANGEN

Het aantal personen dat een vervangingsinkomen (werkloosheidsuitkering of invaliditeitsuitkering) of een bijstandsuitkering ontvangt, is een indicator van het aantal personen dat met een **beperkt inkomen** moet leven, dat dichtbij en soms onder de **armoederisicogrens** ligt.

De 18-64-jarige inwoners van de gemeente leven in het algemeen iets vaker dan de Brusselaars van bepaalde vervangingsinkomens of sociale bijstandsuitkeringen. Inwoners van 65 jaar en ouder ontvangen echter iets minder vaak een IGO of een tegemoetkoming voor personen met een handicap **7.8**.

Van de bevolking op beroepsactieve leeftijd in Vorst (18-64 jaar), leeft 10 % van een werkloosheidsuitkering, 6 % van een **leefloon**, 5 % van een invaliditeitsvergoeding en 2 % van een tegemoetkoming voor personen met een handicap. Voor deze leeftijdsgroep is het aandeel dat een werkloosheidsuitkering ontvangt iets groter dan in het Gewest, terwijl het aantal mensen dat andere soorten uitkeringen ontvangt weinig verschilt tussen de gemeente en het Gewest.

Ook de situatie van jongvolwassenen (18-24 jaar) in de gemeente is vergelijkbaar met die van het Gewest in zijn geheel: 16 % (of bijna een op de zes) ontvangt een leefloon en 2,5 % een werkloosheidsuitkering.

De begunstigen van een IGO vertegenwoordigen 11 % van de 65-plussers, ofwel iets minder dan het gewestelijk gemiddelde (13 %). Bovendien ontvangt 6 % van de inwoners van Vorst in deze leeftijdsgroep een tegemoetkoming voor personen met een handicap.

Tussen 2011 en 2021 varieerden de evoluties tussen de inkomenstypes: bij mensen jonger dan 65 jaar is de werkloosheid gedaald, maar werd er vaker een beroep gedaan op het OCMW en gebruikgemaakt van een invaliditeitsvergoeding; bij de 65-plussers is het aandeel van diegene die een IGO en een tegemoetkoming voor personen met een handicap kregen, gestegen.

7-8

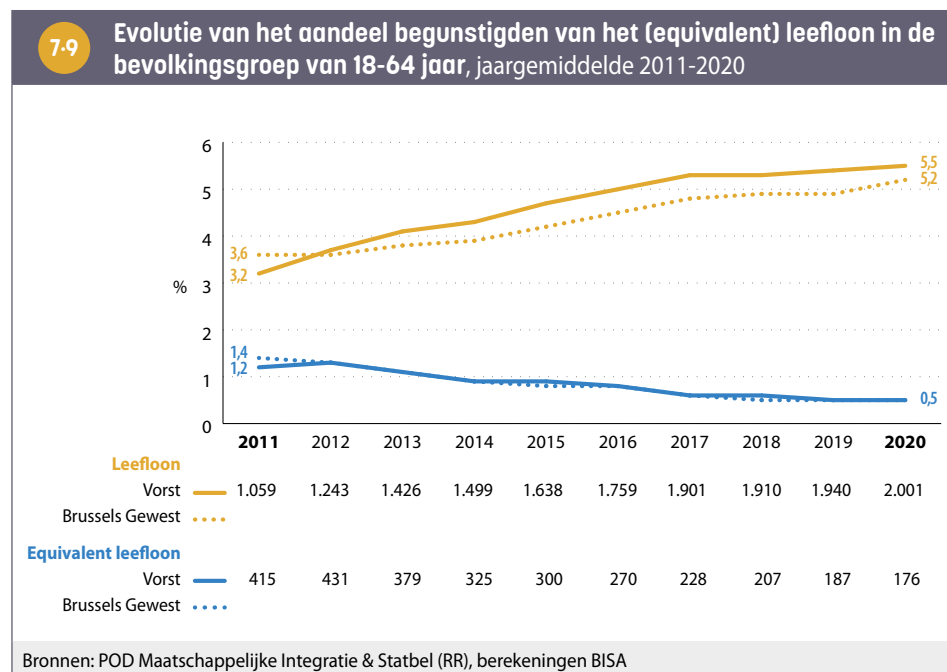
Aantal en percentage personen die een werkloosheidsuitkering, invaliditeitsuitkering of sociale bijstandsuitkering ontvangen naar leeftijdsklasse, januari 2011 en 2021

	Vorst			Brussels Hoofdstedelijk Gewest	
	Aantal (2021)	% (2011)	% (2021)	% (2011)	% (2021)
Bevolking van 18 tot 24 jaar	712	8,4	16,3	100	100
Leefloon of equivalent leefloon (OCMW)	110	9,3	2,5	9,1	15,4
Werkloosheids- of inschakelingsuitkering (1)	36.306	100	100	7,9	2,5
Bevolking van 18 tot 64 jaar	2.242	4,0	6,2	100	100
Leefloon of equivalent leefloon (OCMW)	3.618	15,1	10,0	5,0	6,0
Werkloosheids- of inschakelingsuitkering (1)	1.943	3,0	5,4	13,2	8,5
Invaliditeitsuitkeringen (2)	666	2,0	1,8	3,4	5,1
Tegemoetkomingen voor personen met een handicap (2)	7.409	100	100	1,8	2,0
Bevolking van 65 jaar en ouder	847	8,6	11,4	100	100
Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)	436	4,9	5,9	9,3	12,7
Tegemoetkomingen voor personen met een handicap (2)	1.218	7,0	8,0	6,0	6,4

Bronnen: POD MI, RVA, RIZIV, FOD Sociale Zekerheid - DGPH, FPD, Statbel (RR); berekeningen BISA
 (1) Het gaat om het aantal betalingen van uitkeringen.
 (2) Gegevens voor december 2010 en december 2020.

De **evolutie** van het aandeel begunstigden van een **leefloon** in de bevolking op beroepsactieve leeftijd (18-64 jaar) in Vorst over de laatste 10 jaar volgt een opwaartse trend, die iets sterker uitgesproken is dan de trend die wordt vastgesteld op gewestelijk niveau, vooral tussen 2011 en 2013. Het aantal begunstigden van een leefloon (dat in tien jaar tijd bijna is verdubbeld) is sneller toegenomen dan de gemeentelijke bevolking. Hun aandeel in de bevolking van de gemeente is bijgevolg gestegen van 3 % in 2011 naar 5,5 % in 2020 **7.9**.

Bovendien daalt het aantal begunstigden van een **equivalent leefloon** sterk tussen 2012 en 2020 (voor de oorlog in Oekraïne): het is in acht jaar tijd meer dan twee en een halve keer zo laag. Deze trend kan worden verklaard door de afname van de migratiestromen en door bepaalde maatregelen die op federaal niveau zijn genomen op het gebied van het asiel- en migratiebeleid. Dat heeft in deze periode geleid tot een vermindering van het aantal asielzoekers en vreemdelingen die niet in het bevolkingsregister zijn ingeschreven en in aanmerking komen voor financiële hulp. Een deel onder hun werd ook naar onthaalstructuren doorverwezen. Het moet worden benadrukt dat deze cijfers dateren van vóór de oorlog in Oekraïne en de instroom van vluchtelingen uit dat land, aangezien de Oekraïense vluchtelingen onder tijdelijke bescherming (onder de vereiste voorwaarden) recht hebben op een equivalent leefloon.

7.3. RECHTHEBBENDEN OP DE VERHOOGDE TEGEMOETKOMING (RVT)

Het aantal **rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming** (RVT) voor de verzekering voor geneeskundige verzorging kan worden gebruikt als indicator voor het aantal mensen dat in moeilijke financiële omstandigheden leeft.

In januari 2021 hebben 14.229 personen in Vorst recht op de verhoogde tegemoetkoming als titularis of als persoon ten laste, ofwel 25 % van de bevolking. De percentages zijn globaal genomen gelijkaardig in Vorst en in het Gewest, maar de jongeren onder de 18 jaar hebben over het algemeen minder deze status in Vorst dan in het Gewest als geheel. Net zoals in het gehele Gewest, zijn personen jonger dan 24 jaar of ouder dan 65 jaar in Vorst vaker **begunstigde van de verhoogde tegemoetkoming** dan personen tussen 25 en 64 jaar oud **7.10**.

7.10

Aantal en percentage rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming in het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging (RVT), naar leeftijdsklasse en geslacht, januari 2021

Leeftijdsklasse	Vorst						Brussels Hoofdstedelijk Gewest		
	Aantal rechthebbenden ⁽¹⁾			Percentage rechthebbenden ⁽¹⁾ in de bevolking			Percentage rechthebbenden ⁽¹⁾ in de bevolking		
	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal
Jonger dan 18 jaar	1.882	1.862	3.744	29,5	30,1	29,8	32,7	32,7	32,7
18 - 24 jaar	701	667	1.368	32,2	30,7	31,4	31,8	31,7	31,8
25 - 64 jaar	2.906	3.730	6.636	18,5	23,0	20,8	19,4	23,8	21,6
65 jaar en ouder	905	1.576	2.481	30,2	35,7	33,5	30,6	35,3	33,4
Totaal	6.394	7.835	14.229	23,4	27,0	25,3	24,8	28,2	26,5

Bronnen: BISA, KSZ (DWH AM&SB), Statbel (RR)
(1) Titularissen en personen ten laste.

8. GEMEENTELIJKE FINANCIËN

8.1. KERNINDICATOREN VOOR DE GEMEENTELIJKE FINANCIËN

De gewone begroting van de gemeente betreft het geheel van ontvangsten en uitgaven die op een regelmatige en gebruikelijke wijze voorvallen. De ontvangsten en uitgaven betreffende investeringen hebben een onregelmatig karakter. Ze worden apart in beschouwing genomen, in de zogeheten buitengewone begroting.

In de periode 2015-2020 had Vorst soms een tekort en soms een overschot op de gewone dienst. Het gecumuleerde resultaat bleef wel ieder jaar positief. In de laatste jaren van deze periode stegen de uitgaven echter sneller dan de ontvangsten, waardoor het gecumuleerd resultaat kleiner werd.

De ontvangsten en de uitgaven van een gemeente hangen sterk af van haar aantal inwoners. Om gemeenten te kunnen vergelijken worden de ontvangsten en de uitgaven, alsook de schuld en de investeringen daarom uitgedrukt **per inwoner**.

In de rekeningen van 2015-2020 waren de gewone ontvangsten en uitgaven per inwoner, alsook de schuld per inwoner in Vorst gemiddeld in deze periode lager dan voor het geheel van de 19 Brusselse gemeenten. De gemiddelde investeringsuitgaven per inwoner van de gemeente overtroffen daarentegen die van de 19 gemeenten samen **8-1**.

8-1 Kernindicatoren van de gemeentelijke financiën, gemiddelde van de rekeningen 2015-2020		
	Vorst	19 Brusselse gemeenten
Gewone ontvangsten in euro per inwoner	1.596	1.922
Gewone uitgaven in euro per inwoner	1.605	1.886
Schuld in euro per inwoner	1.241	1.463
Investeringsuitgaven in euro per inwoner	383	292

Bronnen: GOB - BPB & Statbel (RR), berekeningen BISA

8.2. STRUCTUUR VAN DE BELANGRIJKSTE GEWONE ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

De **fondsen en dotaties**¹⁵ vormen de grootste bron van **ontvangsten** voor de gemeente Vorst. Het aandeel van deze bron ligt hoger in vergelijking met de 19 gemeenten samen (41 % voor Vorst ten opzichte van 38 % voor het geheel van de 19 gemeenten, gemiddelde 2015-2020). De algemene dotatie aan de gemeenten is goed voor 18 % van de ontvangsten van Vorst, de andere fondsen en dotaties voor 23 % **8-2**. De hervorming van de algemene dotatie in het jaar 2017, leverde de gemeente vanaf dat jaar een gevoelige verhoging op van de ontvangsten uit deze bron, terwijl de ontvangsten uit de andere fondsen en dotaties doorheen de periode 2015-2020 rond hetzelfde niveau bleven schommelen. Herleid tot het aantal inwoners, ligt de algemene dotatie van Vorst in de periode 2015-2020 hoger dan van het geheel van de 19 gemeenten, terwijl de andere fondsen en dotaties in Vorst net een lager bedrag opleveren per inwoner (omhoog getrokken door de stad Brussel).

De tweede ontvangstensbron in Vorst zijn de opcentiemen op de **onroerende voorheffing**¹⁶. Hun aandeel in de gewone ontvangsten is iets kleiner in vergelijking met de 19 gemeenten samen (26 % van de gewone ontvangsten in Vorst tegenover 29 % voor de 19 gemeenten, gemiddelde van de rekeningen van 2015-2020). Herleid tot het aantal inwoners toont de gemeente een opbrengst uit de onroerende voorheffing die, bij een bovengemiddeld tarief, toch lager is dan op regionaal niveau. Dit lagere rendement zou kunnen verklaard worden door onder andere een lage kantoordensiteit.

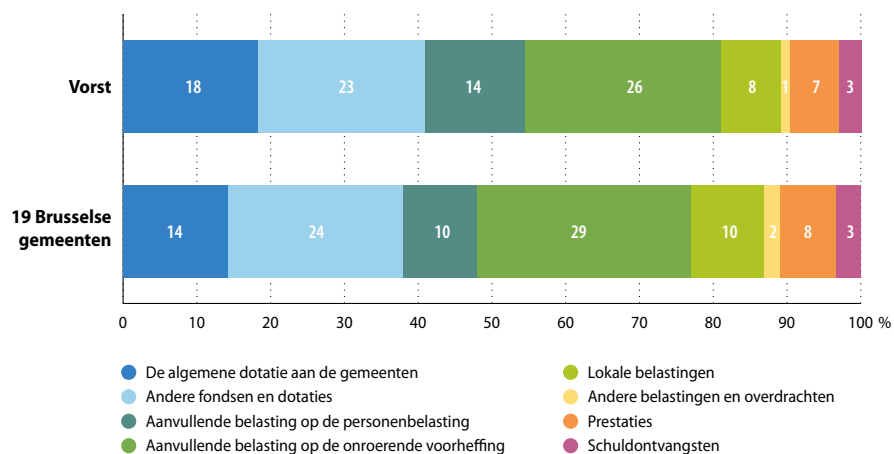
De ontvangsten van de opcentiemen bij de **personenbelasting**¹⁷ (14 %) vormen de derde inkomensbron voor Vorst. Bij een bovengemiddeld gemeentelijk tarief en een mediaan inkomen boven het regionale gemiddelde, ligt de opbrengst uit de personenbelasting per inwoner boven het niveau van de 19 gemeenten samen (zie hoofdstuk **7**, Inkomen). **Lokale belastingen**, tot slot, zijn goed voor 8 % van de ontvangsten van de gemeente.

¹⁵ Algemene dotatie aan de gemeenten (ADG): dotatie vanwege het Brussels Gewest om de algemene financiering te verzekeren. Andere fondsen en dotaties: voor specifieke doeleinden.

¹⁶ Belasting op het bezit van onroerende goederen, zoals woningen en gronden.

¹⁷ Belasting op de inkomens van particulieren, zoals lonen en uitkeringen.

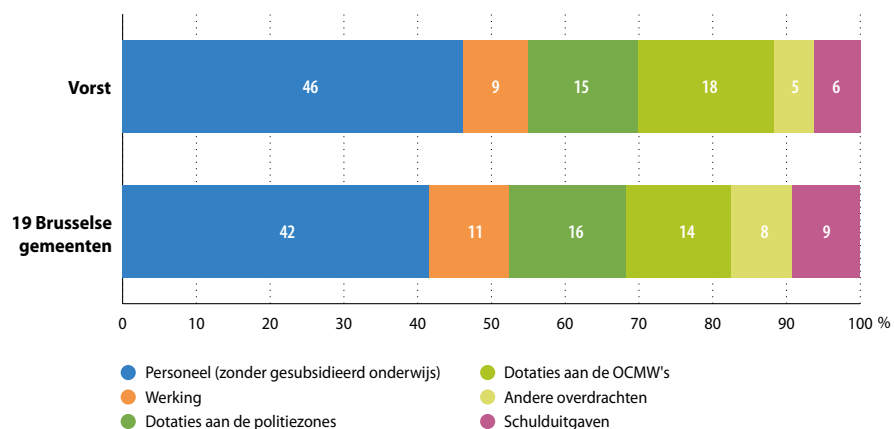
8-2 Verdeling van de gewone ontvangsten (zonder het gesubsidieerd onderwijs), gemiddelde van de rekeningen 2015-2020

Bron: GOB - BPB, berekeningen BISA

Noten: • De ontvangsten uit prestaties zijn degene die betrekking hebben op de levering van een goed of een dienst door de gemeente (bijvoorbeeld huurinkomsten voor een gebouw).
• De schuldontvangsten omvatten hoofdzakelijk de dividenden die de gemeenten krijgen van de intercommunales en daarnaast de kredietinteresten.

8-3 Verdeling van de gewone uitgaven (zonder het gesubsidieerd onderwijs), gemiddelde van de rekeningen 2015-2020

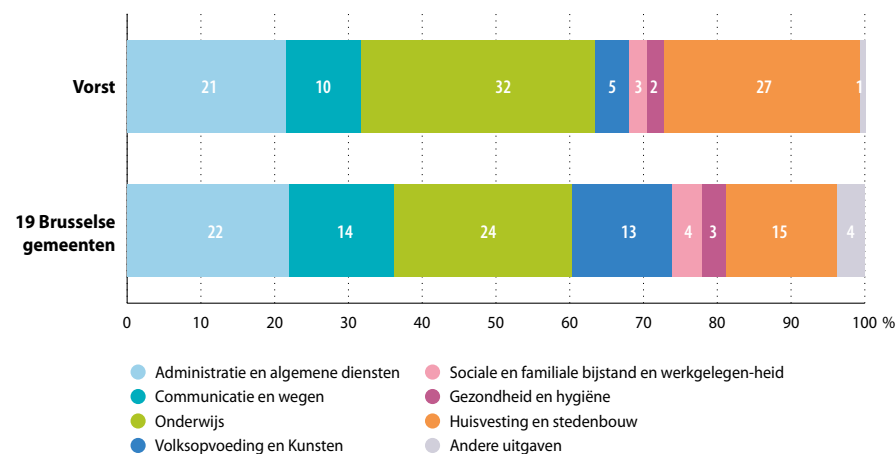
Bron: GOB - BPB, berekeningen BISA

Net als in de andere gemeenten, zijn de personeelskosten de belangrijkste **uitgaven** van de gemeente Vorst. Zo werd in de periode 2015-2020 gemiddeld 46 % van de gewone uitgaven besteed aan de personeelskosten van het gemeentebestuur, tegenover 42 % voor de 19 gemeenten **8-3**. Ook de dotatie aan het OCMW is relatief iets hoger in Vorst dan in de 19 gemeenten samen, in tegenstelling tot de werkingsuitgaven, de dotatie aan de politiezones, de andere overdrachten (opgetrokken voor de 19 gemeenten door de Stad Brussel) en de schulduitgaven.

8.3. INVESTERINGEN

De **investeringsuitgaven** schommelen sterk van jaar tot jaar. Men kan echter vaststellen dat de domeinen onderwijs (32 % tegenover 24 % voor de 19 gemeenten samen) en huisvesting en stedenbouw (27 % tegenover 15 % voor de 19 gemeenten samen) in de periode 2015-2020 een aanzienlijk deel van de investeringen in Vorst hebben vertegenwoordigd. Ook administratie en algemene diensten (21 % in Vorst en 22 % voor de 19 gemeenten samen) vertegenwoordigt een groot aandeel van de investeringen in Vorst in die periode **8-4**.

8-4 Verdeling van de investeringsuitgaven per functie, gemiddelde van de rekeningen 2015-2020

Bron: GOB - BPB, berekeningen BISA

9. HUISVESTING

Op 1 januari 2021 telt Vorst 8.492 gebouwen, waarvan 7.351 residentiële en 1.141 niet-residentiële. Het aandeel residentiële gebouwen is gelijkaardig aan het gewestelijk gemiddelde. De residentiële gebouwen in Vorst omvatten 27.002 woningen, waarvan 1.327 sociale woningen.

Op het moment van schrijven beschikken we niet over recente gegevens van de huurprijzen op gemeentelijk niveau. De laatst beschikbare gegevens over de huurprijzen op gemeentelijk niveau dateren van 2018. In dat jaar bedraagt de gemiddelde huurprijs in Vorst 751 euro, tegenover 739 euro op gewestelijk niveau¹⁸. Over het algemeen drukken de kosten van huur en nutsvoorzieningen (energie en water) zwaar op het budget van veel Brusselse gezinnen. Ze behoren tot de belangrijkste oorzaken van de overmatige schuldenlast van de huishoudens¹⁹.

9.1. KENMERKEN VAN WOONGEBOUWEN

Van de 7.351 residentiële gebouwen in Vorst zijn 68 % huizen²⁰ en 32 % appartementsgebouwen (tegenover respectievelijk 77 % en 23 % in het Gewest). Appartementsgebouwen zijn dus sterker vertegenwoordigd in de gemeente. Halfopen en open bebouwingen zijn zeldzamer in Vorst dan in het Gewest **9-1**.

9-1 Verdeling van de woongebouwen naar type (kadastraal karakter), 2021				
	Huizen in gesloten bebouwing	Huizen in halfopen bebouwing	Huizen in open bebouwing	Appartementsgebouwen
Vorst	61 %	6 %	0,7 %	32 %
Brussels Gewest	64 %	9 %	4 %	23 %

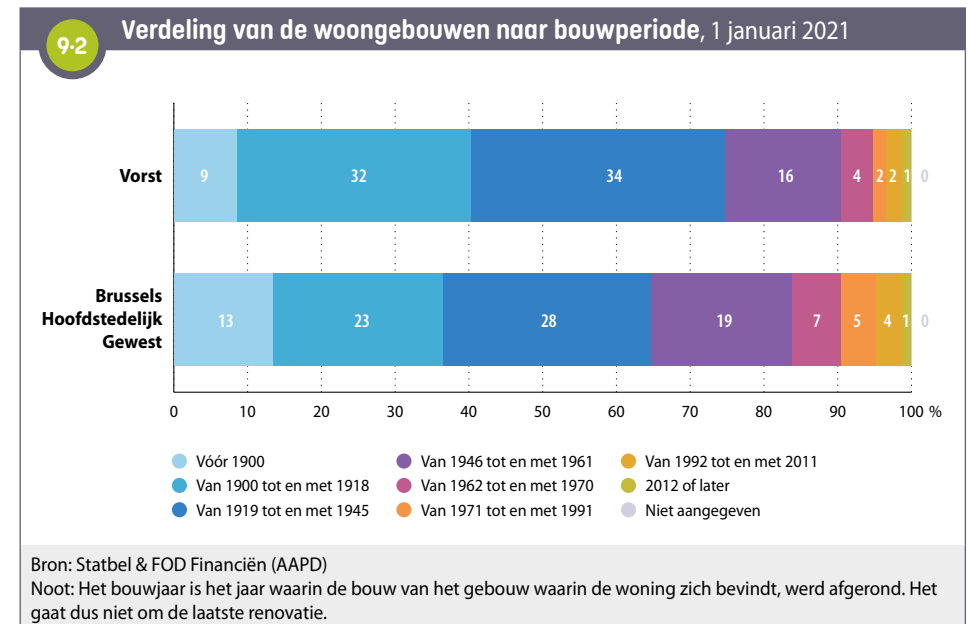
Bron: Statbel & FOD Financiën (AAPD)

¹⁸ BGHM, Observatiecentrum van de huurprijzen, enquête 2018 <https://slrb-bghm.brussels/sites/default/files/media/publication/documents/slrbs-obsloyer-enquete2018-nl-web.pdf>

¹⁹ Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2020).

²⁰ Sommige van deze gebouwen, geïdentificeerd als huizen, zijn soms onderverdeeld in meerdere woningen.

In Vorst zijn zeer oude gebouwen (van voor 1900) ondervertegenwoordigd in vergelijking met de gewestelijke situatie. Gebouwen uit de periodes 1900-1918 en 1919-1945 zijn daarentegen oververtegenwoordigd: in de gemeente maken ze respectievelijk 32 % en 34 % van de woongebouwen uit, tegenover 23 % en 28 % voor het Gewest als geheel. Recentere gebouwen zijn ondervertegenwoordigd in de gemeente **9-2**. Gebouwen van na 1971 maken bijvoorbeeld 5 % uit van het gebouwenbestand van de gemeente, tegenover 9 % voor het Gewest.

Op basis van de gegevens van de Census 2011 over de grootte van woningen zien we dat kleine (1 tot 2 kamers) en grote (6 kamers of meer) woningen licht ondervertegenwoordigd zijn in Vorst in vergelijking met de gewestelijke situatie. Woningen met 4 kamers vertegenwoordigen bijna een derde van de woningen in Vorst, een hoger aantal dan de gewestelijke situatie (zie Zoom op de gemeenten, editie 2016).

Op basis van de gegevens van Census 2011 blijkt dat 40 % van de woningen door hun eigenaar wordt bewoond, wat vergelijkbaar is met het gewestelijk gemiddelde (39 %).

9.2. SOCIALE WONINGEN EN ANDERE WONINGEN VAN SOCIALE AARD

Op 31 december 2020 telt Vorst 1.327 sociale woningen, ofwel 20 meer dan in december 2010. In verhouding tot het aantal huishoudens is het aantal sociale woningen in Vorst (5,2 per 100 gezinnen) minder hoog dan in het Brussels Gewest (7,2 per 100 gezinnen) **9-3**.

We merken op dat er in 2022 1.906 huishoudens in Vorst (1.985 als de aanvragen voor woningen voor bescheiden en middeninkomens worden meegeteld), ofwel 7 % van de huishoudens van de gemeente, ingeschreven staan op de wachtlijst voor een sociale woning in het Brussels Gewest: ze voldoen dus aan de toegangsvoorwaarden en zijn in afwachting van een toewijzing²¹.

9-3 Aantal en aandeel sociale woningen, 31 december 2020

	Vorst	Brussels Gewest
Aantal sociale woningen	1.327	40.089
Aantal sociale woningen per 100 private huishoudens	5,2	7,2

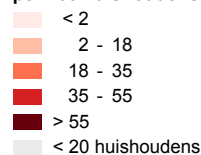
Bronnen: BGHM en Statbel, berekeningen BISA

In Vorst zijn sociale woningen ruimtelijk geconcentreerd: 5 sectoren²² alleen al zijn goed voor bijna 80 % van de 1.327 sociale woningen van de gemeente **9-4**. In twee sectoren (Foyer forestois - Madelon en Messidor II) zijn alle woningen sociale woningen. In de sector Foyer forestois - Famille vinden we 61 % sociale woningen en in Messidor I 55 %.

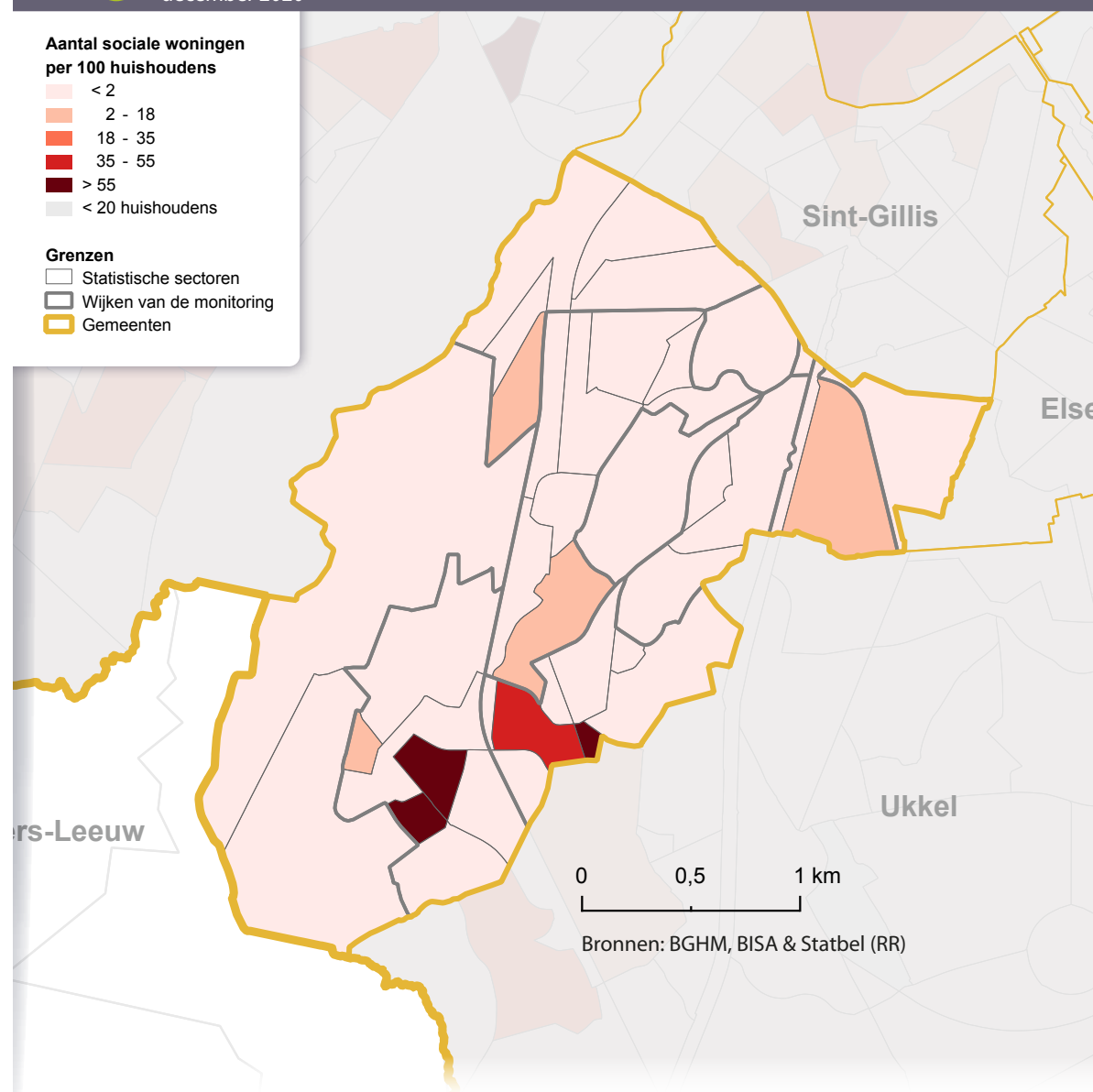
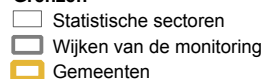
9-4

Aantal sociale woningen per 100 huishoudens naar statistische sector, Vorst, 31 december 2020

Aantal sociale woningen per 100 huishoudens

Grenzen

²¹ Bronnen: BGHM en Statbel, berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel. Aantal gezinnen op de wachtlijst op 8/6/2022, vóór schrappingen.

²² Foyer forestois - Madelon, Foyer forestois - Famille, Bourgogne, Molière en Messidor II.

Naast de sociale woningen zijn er nog andere ‘**woningen van sociale aard**’. Deze huisvestingscategorie omvat sociale woningen, maar ook andere ‘*woningen, geproduceerd of beheerd in het kader van een gewestelijk overheidsbeleid, of het nu gaat om de vaststelling van de huurprijs of de voorwaarden voor de aankoop en/of wederverkoop van de onroerende goederen*’²³. Binnen deze brede categorie verschillen echter de criteria voor de toegang en het al dan niet permanente sociale karakter van deze woningen.

Wat het **huurbestand** betreft, zijn er naast de sociale woningen die worden verhuurd door de Openbare vastgoedmaatschappijen (OVM's) een aantal andere **openbare woningen** met een potentieel sociaal karakter (woningen van de gemeente, van het OCMW, van het Woningfonds en, zeldzamer, van de gewestelijke Regie der Gebouwen). Net als bij sociale huisvesting is de duur van de sociale aard permanent. Er zijn 179 dergelijke woningen in Vorst²⁴. Er moet echter worden opgemerkt dat, over het algemeen in het Brussels Gewest, een deel van deze woningen verhuurd wordt tegen prijzen die dicht aanleunen bij die van de private huurmarkt (en dus voorbehouden zijn aan de middenklasse).

Daarnaast wordt een aantal woningen in privébezit beheerd door **sociale verhuurkantoren** (SVK's), met huurprijzen onder de marktprijs voor huishoudens met een laag inkomen. Het bedrag dat de huurder betaalt, hangt af van de huur die is overeengekomen met de eigenaar van de woning. Bovendien is de sociale aard van deze woningen, in tegenstelling tot de openbare woningen, niet permanent. Ze hangt af van de privé-eigenaar. De minimale duur van een contract met een SVK is drie jaar. In Vorst worden op 30 september 2019, 416 woningen verhuurd via een SVK.

Algemeen beschouwd is het aanbod aan huurwoningen van sociale aard en sociale woningen relatief klein in Vorst, ondanks het aanzienlijke aantal SVK-woningen in de gemeente.

Tot slot zijn er ook een aantal voorzieningen die de **aankoop** van een woning betaalbaarder moeten maken. Sommige overheidsprogramma's zijn gericht op de bouw van woningen en hun verkoop onder de marktprijs²⁵, terwijl andere de toegang tot krediet vergemakkelijken, wat een aankoop op de particuliere markt mogelijk kan maken²⁶. In totaal zijn er 649 koopwoningen van sociale aard in Vorst²⁷ **9-5**.

9-5

Aantal woningen van sociale aard (exclusief sociale woningbouw), huurwoningen en koopwoningen, 2019 en 2020

	Huurwoningen		Koopwoningen
	Openbare huisvesting (met uitzondering van sociale huisvesting)	Particuliere huisvesting (SVK)	
Vorst	179	416	649
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	7.526	6.962	11.079

Bronnen: Woningfonds, Citydev, urban.brussels/DSV, CLTB, Brussel Huisvesting, Gewestelijke Grondregie

23 Perspective.brussels (2021).

24 Gemeentelijke woningen (gemeente en OCMW, exclusief leegstaande woningen) op 31 december 2019.

25 Het betreft bijvoorbeeld woningen verkocht door het Woningfonds of in het kader van wijkcontracten.

26 Hier gaat het bijvoorbeeld om door het Woningfonds verstrekte leningen.

27 Dit betreft: door het Woningfonds verkochte woningen op 31/12/2020, woningen uit Duurzame Wijkcontracten op 31/12/2020, door Citydev verkochte woningen tussen 2010 en 31/12/2020, en actieve leningen van het Woningfonds op 31/12/2019.

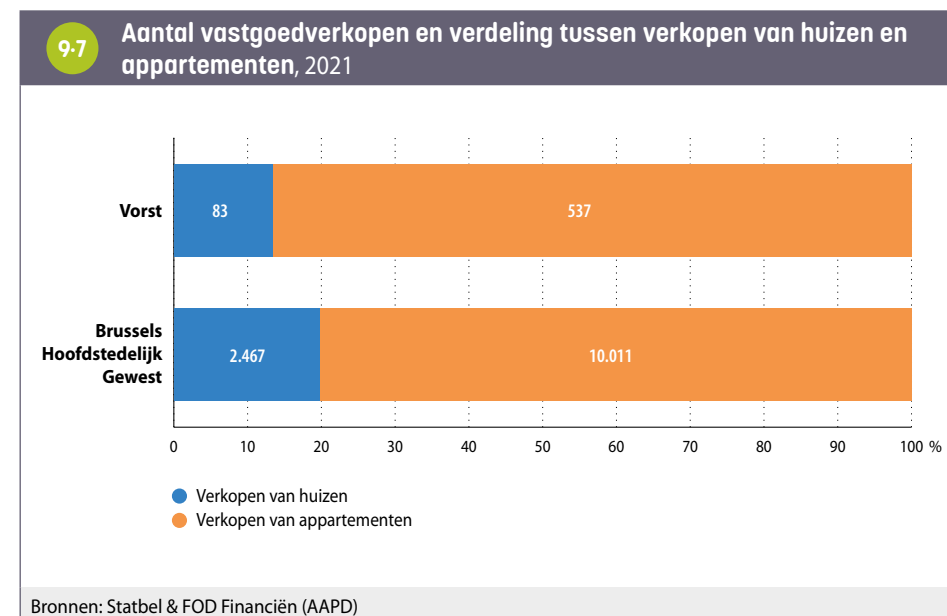
9.3. VASTGOEDPRIJZEN

In het algemeen liggen de vastgoedprijzen in Vorst hoger dan op schaal van het Brussels Gewest. In 2021 bedraagt de mediane verkoopprijs voor appartementen en huizen in gesloten en halfopen bebouwing respectievelijk 260.000 en 470.000 euro in de gemeente, tegenover 240.000 en 455.000 euro voor het Gewest ⁹⁻⁶. Tussen 2011 en 2021 is de voor inflatie gecorrigeerde mediane verkoopprijs van appartementen en huizen sterk gestegen (respectievelijk +33 % en +30 %). De stijging van de mediane verkoopprijzen is zelfs nog groter dan in het Gewest in zijn geheel (+22 % en +18 %).

9-6 Woningprijzen (in euro 2021) en aantal transacties, 2011 en 2021				
	Vorst		Brussels Gewest	
	2011	2021	2011	2021
Huizen in gesloten en halfopen bebouwing				
Mediane prijs	362.000 €	470.000 €	385.000 €	455.000 €
Aantal transacties	76	82	2.115	2.317
Appartementen				
Mediane prijs	195.000 €	260.000 €	196.000 €	240.000 €
Aantal transacties	503	537	8.276	10.011
Totaal aantal transacties per 100 huishoudens⁽¹⁾	2,38	2,42	1,98	2,23

Bronnen: Statbel (RR) & FOD Financiën (AAPD), berekeningen BISA
 (1) Deze indicator heeft ook betrekking op de verkoop van huizen in open bebouwing.

Net als in het Brussels Gewest hebben in 2021 de meeste transacties in Vorst betrekking op appartementen. Gezien de kenmerken van de residentiële gebouwen in de gemeente is het aandeel van de verkoop van huizen nog kleiner dan op gewestelijk niveau ⁹⁻⁷.

10. MOBILITEIT EN MILIEU

10.1. MOBILITEIT

Autobezit van de huishoudens

In Vorst tellen we gemiddeld 0,6 auto per huishouden. Dit komt overeen met het gewestelijke gemiddelde. Binnen het Gewest varieert het aantal auto's per huishouden van 0,4 (Sint-Joost) tot 0,9 (Sint-Pieters-Woluwe). In het algemeen hangt het autobezit van de huishoudens af van een aantal factoren, waaronder het inkomen van het huishouden, de samenstelling en de leeftijd van de leden (bijvoorbeeld de aanwezigheid van kinderen in het huishouden), de plaatselijke dichtheid van diensten (winkels enz.) en het bestaan van alternatieven voor verplaatsingen met de eigen wagen²⁸.

In Vorst heeft 51 % van de huishoudens geen auto, wat ook overeenstemt met het gewestelijk gemiddelde (52 %). 40 % van de huishoudens heeft één auto (tegenover 38 % in het Brussels Gewest) en 9 % heeft er twee of meer (tegenover 10 % in het Gewest) ¹⁰⁻¹.

10-1 Autobezit van de huishoudens, 2019				
			Vorst	Brussels Gewest
Aandeel van huishoudens met:	0 auto's	%	51,4	52,3
	1 auto	%	39,6	37,7
	2 auto's of meer	%	9,0	10,0
Auto's per huishouden		graad	0,6	0,6
Aandeel huishoudens met een bedrijfswagen		%	5,0	7,7

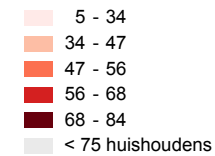
Bronnen: Statbel, berekeningen BISA

28 Zie BISA (2019).

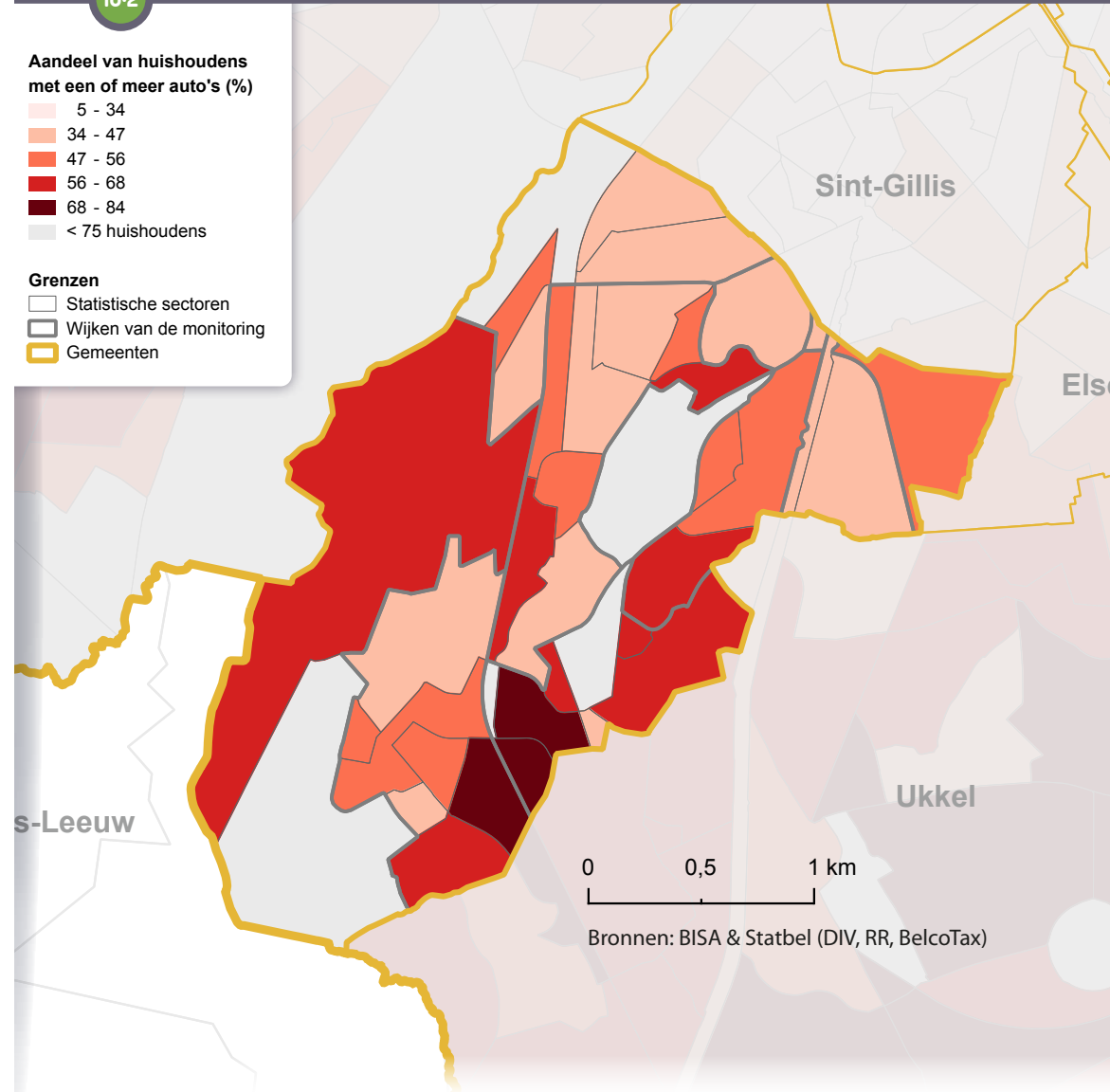
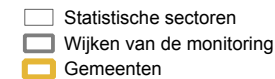
10-2

Aandeel huishoudens met een auto per statistische sector, Vorst, 2019

Aandeel van huishoudens met een of meer auto's (%)

Grenzen

0 0,5 1 km

Bronnen: BISA & Statbel (DIV, RR, BelcoTax)

Het aandeel huishoudens met een auto varieert ook binnen de gemeente **10-2**. De geografie van het aandeel huishoudens met een auto komt in grote lijnen overeen met die van de inkomens. Het noorden van de gemeente is bijvoorbeeld minder welvarend en minder gemotoriseerd. Er zijn echter enkele sectoren waar deze relatie niet opgaat: in de sector Berkendael hebben de huishoudens minder vaak een auto dan het inkomensniveau doet vermoeden, en in de sector Luttrebrug - West vertonen de huishoudens een hoge motoriseringsgraad, ook al is het inkomen er laag.

Het aandeel huishoudens met een bedrijfswagen is kleiner in Vorst dan in het Gewest (5 % tegenover 8 %) **10-1**. Het aandeel bedrijfswagens is het grootst in Sint-Pieters-Woluwe (16 %) en het kleinst in Sint-Joost (2,6 %).

Die gemeentelijke verschillen worden voornamelijk verklaard door verschillen in **werkgelegenheidsgraad** en de kenmerken van de jobs van de inwoners van elke gemeente. In België neemt de waarschijnlijkheid om over een bedrijfswagen te beschikken toe met het salarisniveau van de werknemer. 64 % van de best betaalde werknemers (hoogste deciel²⁹) heeft een bedrijfswagen, wat veel minder het geval is voor de minder betaalde werknemers (May *et al.*, 2019).

Deelauto's

De eerste deelauto's van Cambio werden in 2003 in gebruik genomen. In het algemeen is het aanbod van Cambio (gemeten door het aantal standplaatsen) tot 2017 aanzienlijk gestegen en blijft het vanaf dan relatief stabiel (Parking.Brussels 2020). Het aanbod is ongelijk verdeeld over het Gewest en geconcentreerd in het centrum en in de gemeenten van de **eerste kroon**, vooral in het oosten.

Het aanbod is iets minder groot in Vorst dan in Brussel in zijn geheel. Zo tellen we in 2021 29 standplaatsen, ofwel één per 1.941 inwoners, tegenover één per 1.886 inwoners voor het Gewest als geheel. In Elsene, de best voorziene gemeente, is er één standplaats per 1.094 inwoners, tegenover één per 7.172 inwoners in Anderlecht, de slechtst voorziene gemeente **10-3**.

De Cambio-deelauto's in de gemeente worden iets meer gebruikt dan op gewestelijk niveau. In de loop van 2021 wordt elke deelauto gemiddeld 664 keer gereserveerd in Vorst, tegenover gemiddeld 439 keer in het Gewest.

10-3 Vraag en aanbod van Cambio-deelauto's, 2021					
		Vorst	Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Elsene (min. in termen van inwoners/standpl.)	Anderlecht (max. in termen van inwoners/standpl.)
Aanbod / Standplaatsen	Standplaatsen	29	647	80	17
	Inwoners per standplaats	1.941	1.886	1.094	7.172
Vraag / Reserveringen	Reserveringen	19.247	284.252	27.350	7.502
	Reserveringen per standplaats	664	439	342	441

Bron: parking.brussels

29 De 10 % best betaalde loontrekkenden.

10.2. MILIEU

Luchtverontreiniging

Stikstofdioxide (NO₂) is een gas dat schadelijk is voor de menselijke gezondheid. In het Brussels Gewest is naar schatting ongeveer 4,7 % van de sterfgevallen toe te schrijven aan NO₂-vervuiling, d.w.z. bijna 400 overlijdens per jaar (Andrieu *et al.*, 2020). De belangrijkste bronnen van de verontreiniging van de buitenlucht (alle verontreinigende stoffen samen) zijn wegverkeer, verwarming van gebouwen, energieproductie en afvalverbranding. Specifiek voor NO₂ wordt geschat dat 44 % van de concentraties in het Brussels Gewest verband houdt met het wegverkeer en dat 45 % te wijten is aan een bijdrage van buiten het Gewest³⁰.

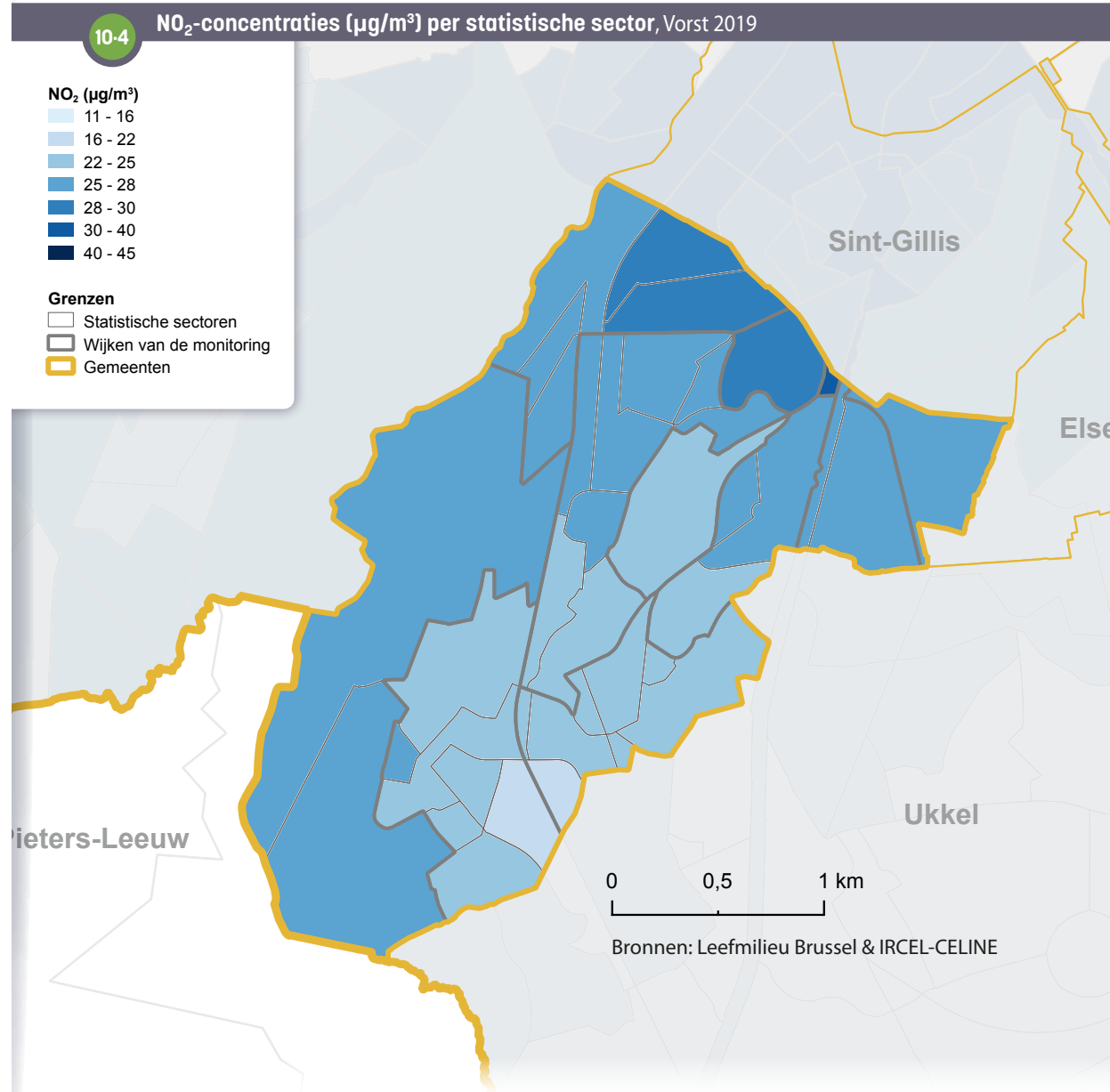
In het Brussels Gewest (2021) liggen de **gemiddelde jaarlijkse NO₂-concentraties** die in de verschillende meetstations voor de luchtkwaliteit worden geregistreerd onder de richtwaarden van de EU (40 µg/m³), maar systematisch boven de drempel die sinds 2021 door de WGO wordt aanbevolen (10 µg/m³)³¹.

De **NO₂-concentraties** zijn ongelijk verdeeld in het Brussels Gewest, waarbij sommige **statistische sectoren** tot vier keer meer vervuild zijn dan andere (Andrieu *et al.*, 2020). In Vorst variëren de waarden matig van de ene sector tot de andere. De sectoren met de hoogste waarden liggen in het noorden van de gemeente, waar verschillende grote wegen doorheen lopen (de Koninglaan, de Wielemans Ceuppenslaan, de Parklaan). De laagste waarden vinden we terug in de sectoren Stuart Merrill en Haveskercke, die daarentegen vrij ver van dit type assen liggen

10-4.

30 Leefmilieu Brussel (2022). Luchtkwaliteit: concentratie van stikstofdioxide (NO₂). In Het milieu in Brussel. Stand van zaken. Online: <https://leefmilieu.brussels/burgers/tools-en-data/het-milieu-stand-van-zaken/kwaliteit-van-de-buitenlucht-stand-van-zaken#luchtkwaliteit-concentratie-van-stikstofdioxide-no2> Geraadpleegd op 12-12-2022.

31 Idem.

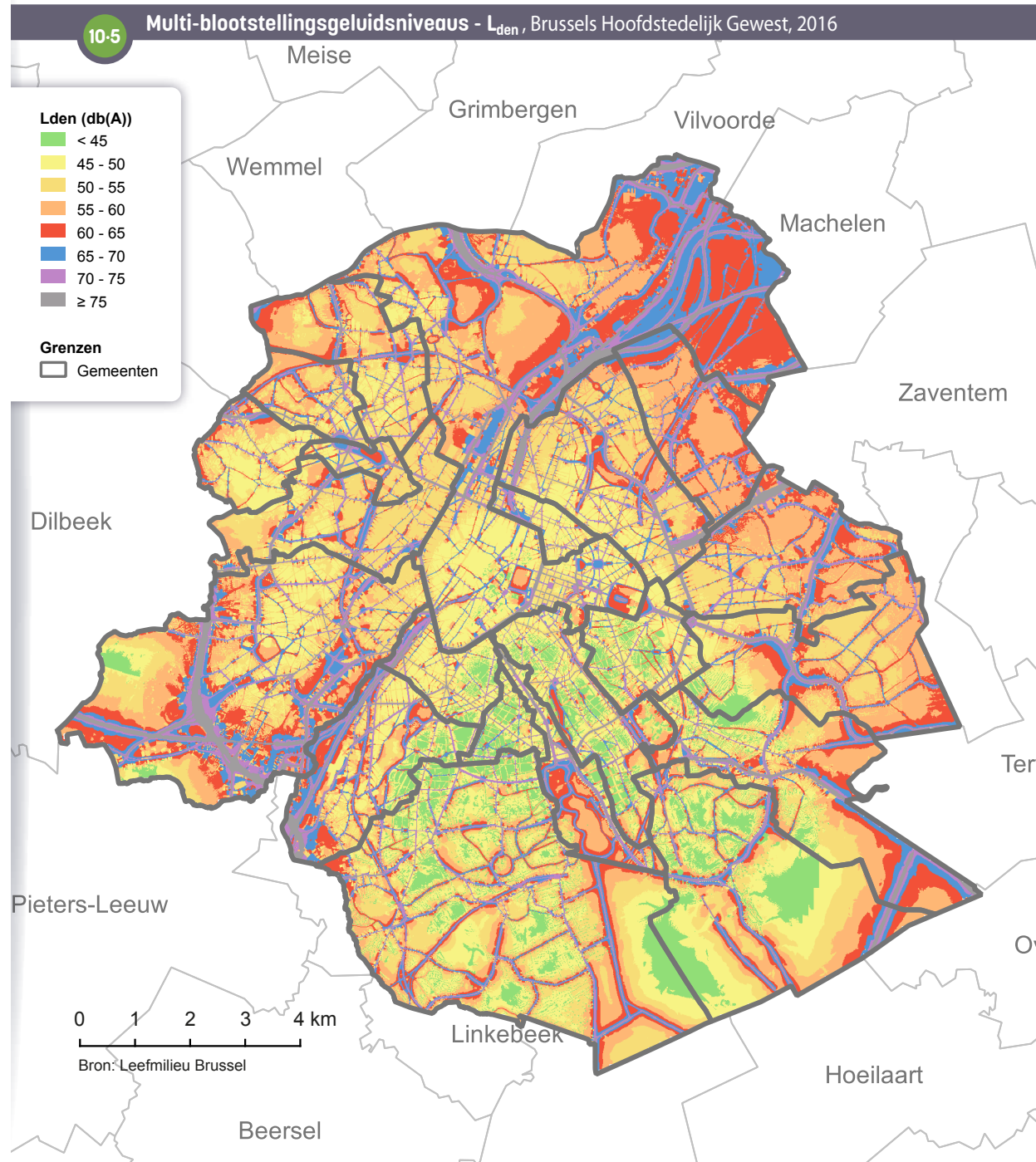

Geluidshinder

De effecten van geluidshinder zijn talrijk: er wordt een onderscheid gemaakt tussen auditieve effecten (gehoorverlies, oorsuizen enz.) en niet-auditieve effecten (slaapstoornissen, hart- en vaatziekten, laag geboortegewicht en vroeggeboorte, cognitieve stoornissen bij kinderen, impact op de mentale gezondheid enz.). Men schat dat "het omgevingslawaai van het wegvervoer alleen al in het Brussels Gewest verantwoordelijk is voor het verlies van meer dan 10.103 gezonde levensjaren per jaar" (Andrieu et al., 2020).

In het Brussels Gewest wordt ongeveer 70 % van de bevolking blootgesteld aan hogere geluidsniveaus op 24 uur die verband houden met het wegverkeer dan de richtwaarden van de WGO (53 decibel - dB) (idem).

De kaart van de geluidsniveaus **10-5** is samengesteld rekening houdend met de combinatie van het geluid van verschillende transportmodi (weg, lucht en spoor). Dit is de gemiddelde situatie over 24 uur. In Vorst houden de hoge waarden voornamelijk verband met de aanwezigheid van twee spoorlijnen (met name de lijnen naar Parijs en Bergen in het westen van de gemeente), maar ook, in het zuiden van de gemeente, de ringweg. In de buurt van Park van Vorst zijn de geschatte waarden hoog door de aanwezigheid van wegen.

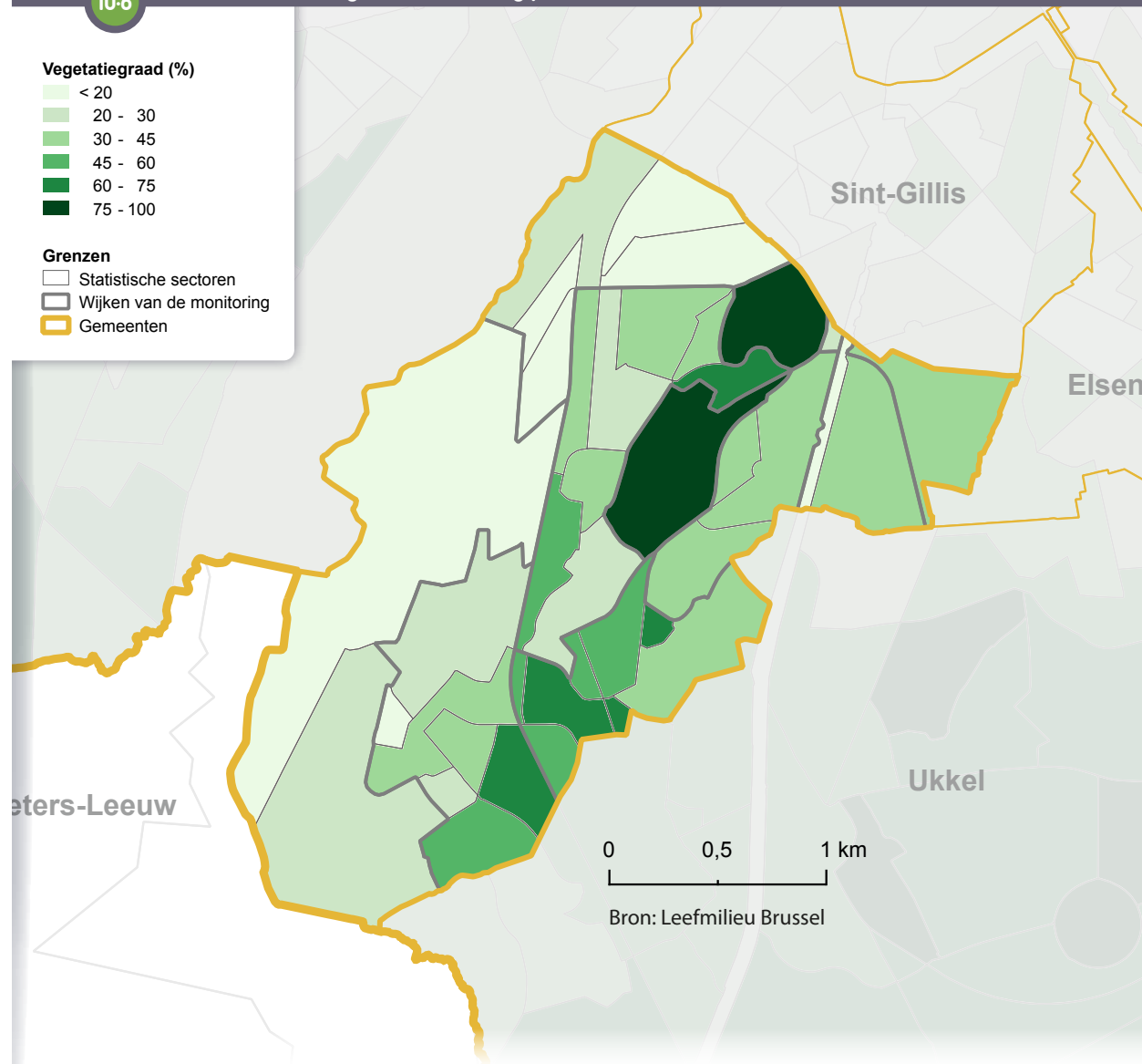
Groene ruimten

Naast hun rol in het behoud van fauna en flora, komen groene ruimten ook de levenskwaliteit en de gezondheid ten goede. De aanwezigheid van groene ruimten wordt in verband gebracht met een beter humeur, een beter concentratievermogen en minder stress. Minder rechtstreeks helpt de aanwezigheid van groene ruimten ook om lichaamsbeweging aan te moedigen, de luchtkwaliteit te verbeteren, de blootstelling aan lawaai en hitte te verminderen en daardoor het risico op het ontwikkelen van bepaalde ziekten te verlagen (Andrieu *et al.*, 2020). Naast deze effecten op de gezondheid zijn groene ruimten ook ontmoetingsplaatsen die de sociale cohesie kunnen verbeteren.

Vorst lijkt een *minder groene* gemeente dan het Gewest in zijn geheel (dat met name het Zoniënwoud omvat). Het aandeel van het grondgebied met boombedekking, maar ook het aandeel met vegetatiebedekking, is kleiner in Vorst (respectievelijk 19 % en 34 %) dan in het Gewest (33 % en 52 %) ¹⁰⁻⁷.

Op de kaart van het aandeel vegetatiebedekking per *statistische sector* ¹⁰⁻⁶, merken we duidelijk de aanwezigheid van de twee grote parken van de gemeente (Park van Vorst en Dudenpark). Andere sectoren lijken goed beplant, ofwel omdat het sectoren zijn met huizen met grote privétuinen (Stuart Merrill, Reine Marie-Henriette), ofwel omdat het sectoren zijn met sociale woningen georganiseerd in een tuinwijkstijl (Messidor I) of met woontorens die een eindje uit elkaar staan (Messidor II). De gebieden met de minste vegetatie komen overeen met de sectoren die bezet zijn door spoorweginfrastructuur (Bollinckx), maar ook met dichtbevolkte sectoren, waar de binnenkant van blokken ook bebouwd is (Saint-Antoine, Monténégro).

10-6 Aandeel van de vegetatiebedekking per statistische sector, Vorst, 2020

Het aandeel toegankelijke groene ruimten en recreatiegebieden in Vorst is kleiner (9 %) dan in het gewest (19 %), en het aandeel van het grondgebied dat beschouwd wordt als gebied zonder toegankelijke groene ruimten is veel groter dan het gewestelijk gemiddelde (39 % tegenover 27 %) 10-7. Dit wordt verklaard door de relatieve ruimtelijke concentratie van de grote groene ruimten in de gemeente. Tot slot is de dichtheid van groene ruimten ook lager dan het gewestelijk gemiddelde. Het aantal vierkante meter groene ruimte per inwoner in Vorst is lager dan het gewestelijk gemiddelde (10 m²/inwoner tegenover 25 m²/inwoner), al moet er rekening mee worden gehouden dat het gewestelijk gemiddelde omhooggaat door de aanwezigheid op het gewestelijk grondgebied van een groot deel van het Zoniënwoud.

10-7 Kenmerken van de groene ruimten			
	Referentie-jaar	Vorst	Brussels Gewest
Oppervlakte van de vegetatiebedekking (km ²)	2020	2,1	85,0
Oppervlakte van de boombedekking (km ²)		1,2	53,6
Aandeel van het grondgebied met vegetatiebedekking (%)		34	52
Aandeel van het grondgebied met boombedekking (%)		19	33
Oppervlakte van voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (km ²)	2021	0,6	30,2
Oppervlakte van het grondgebied waar er een gebrek is aan voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (km ²)		2,5	43,7
Aandeel van het grondgebied met voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (%)		9	19
Aandeel van het grondgebied waar er een gebrek is aan voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten (%)		39	27
Dichtheid van voor het publiek toegankelijke groene en recreatieve ruimten per inwoner (m ² /inw)		10	25

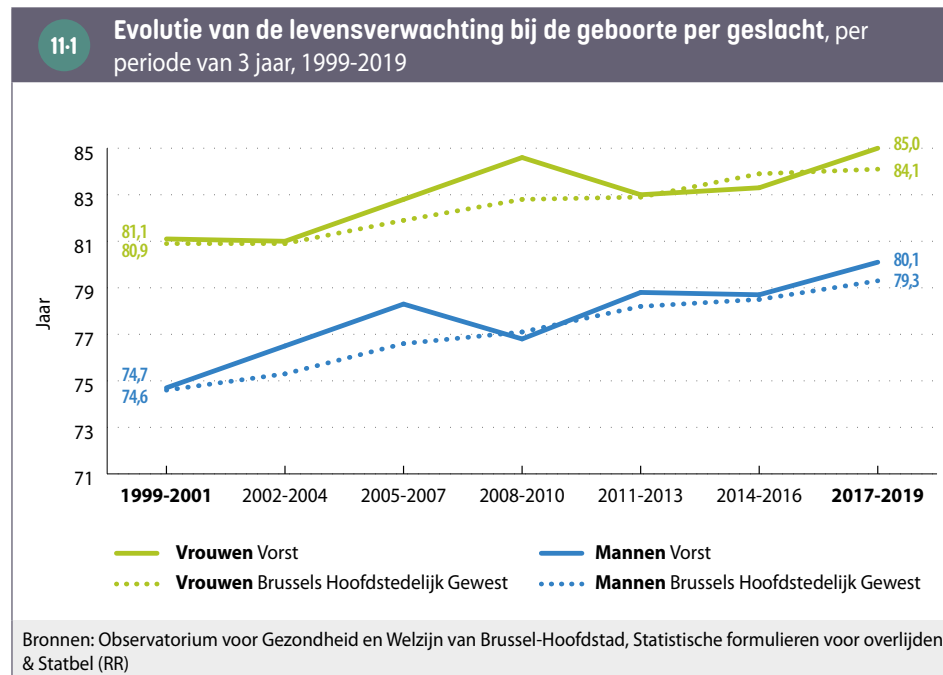
Bronnen: Leefmilieu Brussel, Statbel; berekeningen Leefmilieu Brussel & BISA

11. GEZONDHEID

11.1. LEVENSVORWACHTING EN MORTALITEIT

Levensverwachting

De **levensverwachting** bij de geboorte ligt in Vorst zowel bij mannen (80,1 jaar) als vrouwen (85,0 jaar) iets hoger dan in het Brussels Gewest (respectievelijk 79,3 en 84,1 jaar) **11-1**. Tussen 1999 en 2019 steeg de levensverwachting bij de geboorte sneller voor mannen dan voor vrouwen, zowel in Vorst als in het Brussels Gewest. Het verschil in levensverwachting bij de geboorte tussen het Gewest en de inwoners van Vorst is wel toegenomen over de tijd, zowel bij mannen als bij vrouwen. In de periode 1999-2001 was er quasi geen verschil tussen de inwoners van Vorst en die van het Gewest, terwijl de levensverwachting bij mannen en vrouwen in de gemeente in de meest recente periode toch ongeveer een jaar hoger is.

De (iets) hogere levensverwachting in Vorst kan worden verklaard door de wat gunstigere socio-economische situatie van de bewoners. Socio-economische status en gezondheid zijn nauw met elkaar verbonden. Enerzijds door gunstigere levensomstandigheden (huisvesting, werksituatie, arbeidsomstandigheden, toegang tot gezonde voeding, ontspanningsmogelijkheden ...) en anderzijds door een betere toegang tot gezondheidszorgen³².

Vroegtijdig overlijden (voor 75 jaar)

In Vorst bedraagt het vroegtijdig sterftecijfer (voor 75 jaar), gestandaardiseerd voor leeftijd 472 per 100.000 mannen en 274 per 100.000 vrouwen voor de periode 2010-2019 **11-2**. Deze cijfers zijn ongeveer hetzelfde als die in het Brussels Gewest (488 per 100.000 mannen en 272 per 100.000 vrouwen).

Het gestandaardiseerd vroegtijdig sterftecijfer is gedaald in vergelijking met het voorgaande decennium, zowel voor mannen als voor vrouwen. In de periode tussen 2000 en 2009, bedroeg het gestandaardiseerd vroegtijdig sterftecijfer in Vorst 551 op 100.000 mannen en 335 op 100.000 vrouwen.

Tabel **11-2** geeft een overzicht van de belangrijkste oorzaken van vroegtijdige sterfte. In Vorst zijn de drie belangrijkste oorzaken voor mannen, kanker aan het ademhalingsstelsel (strottenhoofd, luchtpijp, longen of bronchiën), **ischemische hartziekten** en chronische aandoeningen van de onderste luchtwegen. Voor vrouwen is dit kanker aan het ademhalingsstelsel, borstkanker en chronische aandoeningen van de onderste luchtwegen. De belangrijkste doodsoorzaken zouden anders zijn indien men personen van 75 jaar of ouder ook in beschouwing neemt. Longontstekingen, dementie en Alzheimer zijn bijvoorbeeld belangrijke doodsoorzaken bij de inwoners van 75 jaar of ouder van het Brussels Gewest.

32 Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2019).

11.2

Vroegtijdige sterftecijfers (<75 jaar) voor de belangrijkste vroegtijdige doodsoorzaken, per geslacht, 2010-2019

	MANNEN			VROUWEN		
	Aantal sterfgevallen Vorst	Gestandaardiseerd (1) sterftecijfer Vorst (/100.000)	Gestandaardiseerd (1) sterftecijfer Brussel Gewest (/100.000)	Aantal sterfgevallen Vorst	Gestandaardiseerd (1) sterftecijfer Vorst (/100.000)	Gestandaardiseerd (1) sterftecijfer Brussel Gewest (/100.000)
Alle doodsoorzaken	803	472,0	487,8	561	274,0	272,2
Kanker aan strottenhoofd, luchtpijp, longen en bronchiën	84	53,5	55,8	52	26,2	25,3
Ischemische hartziekten	67	42,2	43,0	32	16,5	13,0
Chronische aandoeningen van de onderste luchtwegen (inclusief bronchitis, astma, emfyseem)	35	23,4	23,5	33	17,3	14,0
Borstkanker	-	-	0,3	50	24,1	24,1
Zelfmoord (2)	31	13,5	16,3	19	8,9	7,6
Chronische leveraandoeningen	34	18,6	16,8	12	6,2	7,6
Cerebrovasculaire aandoeningen	24	15,3	20,9	21	10,8	11,4
Pancreaskanker	15	12,5	11,4	19	9,6	7,6
Kanker aan lymfatisch weefsel	16	9,5	12,4	14	6,9	6,9
Kanker van de dikke darm	13	11,1	10,8	16	8,0	6,5
Longontsteking	16	9,2	8,8	<10	-	4,3
Kanker aan lever en galwegen	19	12,6	9,3	<10	-	3,4
Valongelukken	18	10,7	6,5	<10	-	3,3
Kanker aan eierstokken	-	-	-	16	7,4	5,5

Bronnen: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor overlijden & Statbel (RR)

(1) Directe standaardisatie waarbij de Europese referentiepopulatie van 2013 werd gehanteerd.

(2) Het aantal sterfgevallen door zelfmoord kan onderschat worden: een aantal zelfdodingen wordt geregistreerd als gebeurtenis waarvan niet duidelijk is of deze al dan niet opzettelijk is.

- Gerangschikt op basis van het totaal (mannen en vrouwen) aantal sterfgevallen per doodsoorzaak.

- Enkel de doodsoorzaken die minstens 10 overlijdens tellen voor een van beide geslachten, zijn opgenomen in deze tabel. Indien er minder dan 10 gevallen zijn, worden de gestandaardiseerde sterftecijfers niet weergegeven.

In veel gemeenten valt er een duidelijk patroon te ontwaren waarbij bepaalde doodsoorzaken meer of minder overlijdens veroorzaken in vergelijking met het gewestelijke gemiddelde. In Vorst zien we dat veel doodsoorzaken schommelen rond het gewestelijke gemiddelde.

Verschillen tussen gemeenten in levensverwachting en vroegtijdige sterfte zijn gelinkt aan de socio-economische situatie van de inwoners³³. Het gemiddelde sociaal-economische profiel in Vorst is vergelijkbaar met dat van het Gewest.

³³ Voor meer informatie over sociale ongelijkheden in gezondheid in Brussel, zie: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2019).

Mortinataliteit en infantiele sterfte

Voor de vijfjarige periode van 2015 tot 2019 verschilt de **mortinataliteit** en de **infantiele sterfte** in Vorst weinig van deze in het Gewest **11-3**.

11-3 Mortinataliteit en infantiele sterfte, 2015-2019			
	Vorst (1)		Brussels Gewest (2)
	Totaal aantal sterfgevallen	Per 1.000	Per 1.000
Mortinataliteit (op het aantal levend- en doodgeborenen)	32	7,1	6,2
Infantiele sterfte (op het aantal levendgeborenen)	18	4,0	3,5

Bronnen: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, [Statistische formulieren voor geboorten en overlijden](#)
(1)/(2) Het betreft de geboorten waarbij de gebruikelijke verblijfplaats van de moeder in (1) Vorst / (2) het Brussels Gewest is.

11.2. ALGEMENE GEZONDHEIDSTOESTAND

Op basis van administratieve gegevens en terugbetalingsgegevens van zorg- en medicatiegebruik van het Intermutualistisch Agentschap (IMA)³⁴ kunnen we de prevalentie van een aantal aandoeningen en het (preventief) zorggebruik (zie deel 11.3) inschatten. Het is belangrijk om te onthouden dat deze gegevens beschikbaar zijn voor iedereen die recht heeft op en in orde is met de verplichte ziekteverzekering in België (hierna "rechthebbenden"), en dit dus niet de volledige officiële bevolking in het rijksregister betreft³⁵. Bovendien wordt een aandoening enkel geïdentificeerd indien mensen naar de dokter gaan voor een diagnose en/of de nodige medicatie (kunnen) kopen, wat kan leiden tot een onderschatting van bepaalde aandoeningen (Observatorium voor Gezondheid en Welzijn, 2019).

34 Het IMA brengt de informatie bijeen van alle terugbetalingen van zorg door de zeven ziekenfondsen in België.

35 In het Brussels Gewest komt de populatie rechthebbenden op de verplichte ziekteverzekering, voor 91,6 % overeen met de populatie op basis van het Rijksregister. Dit is minder dan voor het ganse land (98 %) (Atlas IMA, 2021). Het verschil tussen beide gegevensbronnen heeft onder meer te maken met de referentieperiode die wordt gebruikt, het aandeel internationale werknemers met een private verzekering, het aandeel vreemdelingen en het aandeel personen dat niet in orde is met de verplichte ziekteverzekering. Voor meer details zie <https://atlas.ima-aim.be/databanken/?rw=1&lang=nl>. Ook personen die niet tot de officiële bevolking worden gerekend vallen buiten de analyses, aangezien ze niet aangesloten zijn bij de verplichte ziekteverzekering (studenten die niet in een van de Brusselse gemeenten gedomicilieerd zijn, asielzoekers, vreemdelingen in een onregelmatige verblijfssituatie, diplomaten en hun gezinsleden, enz.).

Chronische ziekten

In Vorst wordt geschat dat 6 % van de rechthebbenden diabetes heeft, 1 % een hartaandoening en ongeveer 7 % van de rechthebbenden ouder dan 50 jaar een chronisch obstructief longlijden (COPD) (ongestandaardiseerde prevalenties). Na **standaardisatie** voor leeftijd zien we dat de drie chronische aandoeningen ongeveer even vaak voorkomen in Vorst dan gemiddeld voor het ganse Gewest **11-4**.

11-4 De prevalentie van een aantal chronische ziekten, 2020			
	Ongestandaardiseerd cijfer Vorst (per 100.000)	Gestandaardiseerd (1) cijfer Vorst (per 100.000)	Gestandaardiseerd (1) cijfer Brussels Gewest (per 100.000)
Diabetes (2)	6.800,0	9.028,5	7.777,1
Hartaandoeningen (3)	1.196,5	1.581,4	1.244,6
Chronisch obstructief longlijden (COPD) bij 50-plussers (4)	8.266,8	11.162,4	9.258,4

Bron: IMA

(1) Directe **standaardisatie** voor leeftijd waarbij de Europese referentiepopulatie van 2013 werd gehanteerd.

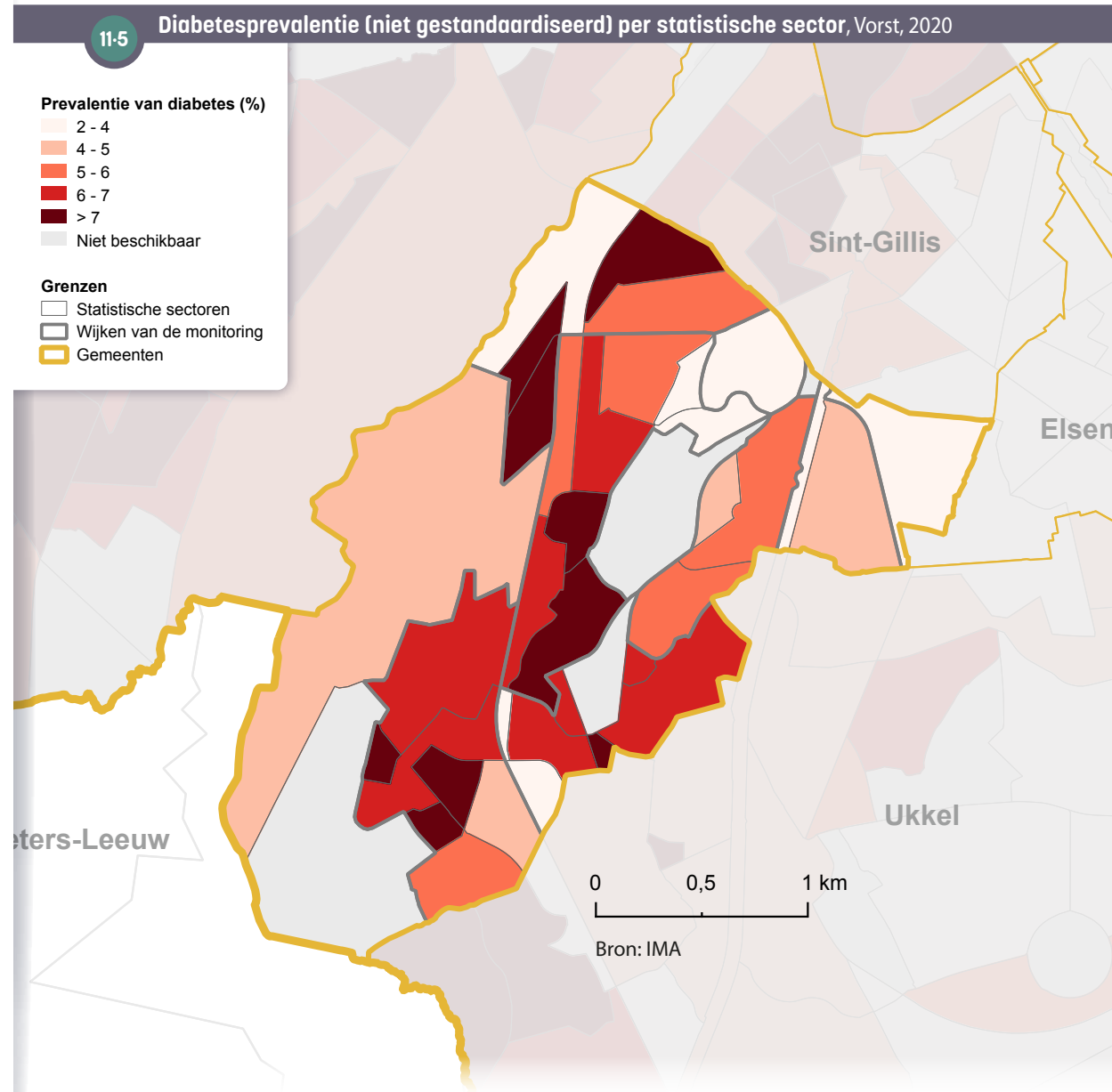
(2) We bekijken hier de terugbetaalde medicatie voor diabetes. Diabetes kan ook optreden tijdens de zwangerschap. Aangezien het hier om een tijdelijk fenomeen gaat, en dus niet om een chronische aandoening, wordt zwangerschapsdiabetes hier buiten beschouwing gelaten. Belangrijk is om in het achterhoofd te houden dat diabetes vaak niet wordt gediagnosticeerd (Van der Heyden *et al.*, 2019). Voor de methodologische details m.b.t. de indicator, zie Avalosse *et al.* (2019).

(3) We bekijken hier een groep medicijnen die typisch worden gebruikt voor hartdecompensatie, angina pectoris en hartritme stoornissen. Dit komt niet overeen met alle cardiovasculaire ziekten, maar het gebruik van deze medicatie is een goede indicator voor een hartaandoening (zie Avalosse *et al.*, 2019).

(4) We bekijken hier specifiek de medicijnen voor de behandeling van chronisch obstructief longlijden (COPD) (zie Avalosse *et al.*, 2019). Chronisch obstructief longlijden (COPD) is een ernstige en veel voorkomende longziekte, waarbij er een progressieve obstructie van de luchtwegen plaatsvindt. (Bij deze indicator worden al de prevalenties uitgedrukt per 100.000 rechthebbenden van de ziekteverzekering van 50 jaar en ouder).

In Vorst, komt diabetes (niet gestandaardiseerd) niet overal even vaak voor voor 11-5. In de wijk Laag-Vorst, die nog deel uitmaakt van de “arme sikkkel” komt diabetes vaker voor. Ook in de wijk Sint-Denijs-Neerstalle is de prevalentie van diabetes hoog, niet toevallig een wijk met relatief veel sociale woningen. In Vossegat-Rosendaal vinden we ook relatief veel diabetici terug, wat dan weer te maken kan hebben met het relatief hogere aandeel bewoners van 65 jaar of ouder. In de wijk hoogte 100 en de industriezone zuid komt diabetes dan weer minder voor.

Overigens heeft 9,2 % van de rechthebbenden in Vorst het statuut van chronisch zieke bij de verplichte ziekteverzekering³⁶. Na standaardisatie voor leeftijd, ligt dit aandeel in Vorst (10,9 %) ongeveer even hoog als in het Gewest (11,2 %). Echter, dit cijfer wordt niet alleen bepaald door de prevalentie van chronische ziekten, maar eveneens door de hoogte van de hiermee samenhangende kosten en door de mogelijkheden die mensen hebben om dit statuut te bekomen³⁷.

36 Voor meer info over het “statuut chronisch aandoening”, zie de website van het RIZIV: www.riziv.fgov.be.

37 Het verkrijgen van het “statuut chronisch aandoening” is verbonden aan allerlei voorwaarden. Zo moeten er bijvoorbeeld gedurende 2 jaar elk trimester genoeg terugbetalingen zijn geweest om in aanmerking te komen voor het statuut. Volgens een studie van het IMA (Rygaert et al., 2021), geeft de indicator ons enkel een beeld over “het aantal personen met hoge en langdurige uitgaven”. Er bestaan verder nog allerlei administratieve en andere drempels bij het opnemen van bepaalde rechten, zoals ook bij dit statuut het geval zou kunnen zijn (Observatorium voor Gezondheid en Welzijn, 2017). Het is dus erg waarschijnlijk dat dit statuut het aantal chronisch zieken onderschat (zowel deze met hoge als lage gezondheidsuitgaven).

Kankerincidentie

Longkanker, colorectale kanker, borstkanker (bij vrouwen) en prostaatkanker (bij mannen) zijn, exclusief niet-melanoom huidkanker, de vaakst voorkomende kankers in het Brussels Gewest **11-6**. In vergelijking met het Gewest, ligt de [gestandaardiseerde incidentie](#) van colorectale kanker bij mannen in Vorst wat lager voor de periode 2016-2019.

Ook niet melanoom huidkankers komen veel voor. In Vorst wordt geschat dat deze voorkomen bij 55,5 op de 100.000 mannen en bij 37,2 op de 100.000 vrouwen. Bij vrouwen en mannen in Vorst komt dit type kankers dus met gelijkaardige frequentie (bruto incidentie) als longkanker voor³⁸.

11-6 Bruto en gestandaardiseerde incidentiecijfers voor longkanker, colorectale kanker, prostaatkanker (bij mannen) en borstkanker (bij vrouwen) (1), per geslacht, 2016-2019			
	Bruto incidentiecijfer Vorst (per 100.000)	Gestandaardiseerd (2) incidentiecijfer Vorst (per 100.000)	Gestandaardiseerd (2) incidentiecijfer Gewest (per 100.000)
Mannen			
Prostaat	99,8	165,6	165,5
Longen-bronchiën	67,5	107,4	106,6
Colorectaal	35,1	57,6	86,5
Vrouwen			
Borst	146,4	173,1	185,2
Colorectaal	59,8	71,0	58,4
Longen-bronchiën	47,6	61,0	50,5

Bron: Stichting Kankerregister

(1) De top 3 van meest voorkomende kankers werd bepaald op regionaal niveau en dit op basis van het absoluut aantal gevallen. Hier worden de cijfers voor deze top-3 gepresenteerd voor Vorst. Niet-melanoom huidkankers worden buiten beschouwing gelaten aangezien de registratie van deze kankers, waarvan de grote meerderheid niet levensbedreigend is, niet volledig en niet goed geharmoniseerd is. Cijfers moeten dus voorzichtig worden geïnterpreteerd (Stichting Kankerregister, 2022).

(2) Directe standaardisatie voor leeftijd waarbij de Europese referentiepopulatie van 2013 werd gehanteerd. De Stichting Kankerregister heeft eveneens voor deze kankers de [gestandaardiseerde incidentieratio](#) (SIR-Standardised Incidence Ratio) en hun betrouwbaarheidsintervallen (95 %) berekend, alsook de betrouwbaarheidsintervallen van de gestandaardiseerde incidentiecijfers. Deze cijfers kunnen worden teruggevonden in de woordenlijst.

38 Zie nota 1 van Tabel 11-6.

11.3. PREVENTIE

Door preventieve gezondheidszorg kunnen bepaalde gezondheidsproblemen voorkomen of in een vroeg stadium behandeld worden, met een betere uitkomst tot gevolg.

Internationaal wordt aanbevolen om een systematische screening te organiseren voor darmkanker en, bij vrouwen, voor borst- en baarmoederhalskanker. Een georganiseerd screeningsprogramma voor borstkanker ("mammothest") voor vrouwen van 50 tot 69 jaar loopt in het Brussels Gewest sinds juni 2002. Een pilootproject voor de opsporing van dikkerdarmkanker bij personen tussen 50 en 74 jaar is gestart in het Brussels Gewest eind oktober 2018³⁹. Voor baarmoederhalskanker is er evenwel in het Brussels Gewest geen georganiseerd opsporingsprogramma. De deelnamecijfers aan de verschillende kanker-screenings liggen in Vorst dicht bij de cijfers voor het ganse Gewest **11-7**. De deelname is voor alle screeningsprogramma's echter laag in vergelijking met andere regio's of internationale doelstellingen.

De inwoners van Vorst gaan ongeveer even vaak (28 %) preventief naar de tandarts als gemiddeld in het Gewest (27 %). Echter, dit is nog steeds weinig aangezien het voor iedereen aangeraden wordt jaarlijks op controle te gaan. Van de 65-plussers die thuis wonen werden er 52 % gevaccineerd tegen de griep in 2020 in Vorst, wat even vaak is als gemiddeld in het Gewest.

11-7 Kankerscreening, preventieve mondzorg en griepvaccinatie, 2018-2021		Vorst	Brussels Gewest
Opsporing van borstkanker (vrouwen 50-69 jaar)	Mammothest (periode 2018-2019)	10,2 %	10,4 %
	Mammothest en/of mammografie (periode 2018-2019)	52,5 %	51,0 %
Opsporing van darmkanker (50-74 jaar)	Colotest (2021) (1)	18,0 % (♂) - 16,7 % (♀)	17,4 % (♂) - 16,7 % (♀)
Opsporing van baarmoederhalskanker (vrouwen 25-64 jaar)	Uitstrijkje (periode 2017-2019)	46,5 %	44,9 %
Preventieve mondzorg	Minstens 2 preventieve contacten met de tandarts (periode 2018-2020) (2)	27,9 %	27,3 %
Griepvaccinatie (65-plussers thuiswonend)	2020 (3)	51,8 %	52,2 %

Bronnen: IMA, Bruprev, Statbel (RR) ; berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

(1) De dekkingsgraad van de screening naar colorectale kanker zou berekend moeten worden op een periode van 2 jaar, wat overeenkomt met de tijdspanne die nodig is om de volledige doelgroep uit te nodigen. Ze werd hier berekend op basis van een enkel jaar, het jaar 2021, gezien het project in een pilootfase gestart werd in 2018, en gezien de impact die de COVID-19-pandemie op het project heeft gehad.

(2) Aandeel rechthebbenden van de ziekteverzekering met minstens 2 preventieve contacten met de tandarts in 2 verschillende jaren binnen een periode van 3 kalenderjaren (jaar x, jaar x-1, jaar x-2).

(3) Aandeel rechthebbenden van de ziekteverzekering.

39 Op het moment van het schrijven, loopt het pilootproject nog tot eind 2023.

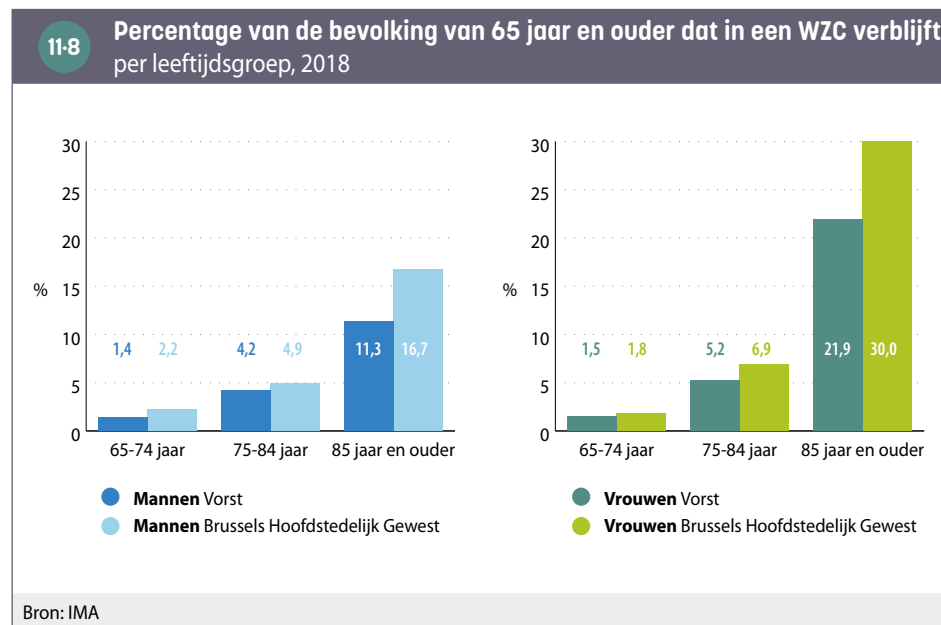
11.4. FOCUS OP DE OUDERE BEVOLKING

De bewoners van de woonzorgcentra

Op 1 januari 2022 telt Vorst 5 woonzorgcentra (WZC) op haar grondgebied, goed voor een totaal van 579 bedden (waarvan 244 RVT-bedden⁴⁰ voor zwaar zorgafhankelijke ouderen) (Iriscare, 2022). Dit betekent dat in theorie 7,8 % van de inwoners van de gemeente ouder dan 65 jaar een plaats zou kunnen vinden in een woonzorgcentrum in de eigen gemeente. Dit percentage is iets lager dan het gemiddelde van de 19 Brusselse gemeenten (8,9 %). Er bevindt zich op het grondgebied van Vorst echter ook nog een woonzorgcentrum dat erkend wordt door de Vlaamse Gemeenschap met 140 (Nederlandstalige) bedden die in bovenstaande berekening niet zijn opgenomen.

In 2018 verbleven er 414 inwoners van Vorst van 65 jaar en ouder (304 vrouwen en 110 mannen) in een WZC, wat neerkomt op 5,4 % van deze leeftijdsgroep⁴¹. Voor het hele Gewest is dit 7,7 %. Een groter aandeel van de vrouwelijke inwoners van Vorst woont in een WZC (6,7 %) dan dat dit bij de mannen het geval is (3,6 %). Voor het ganse Gewest is dit respectievelijk 9,5 % van alle vrouwelijke, en 5 % van de mannelijke 65-plussers. De hogere levensverwachting van vrouwen zorgt er enerzijds op zich al voor dat er relatief meer vrouwen dan mannen zijn in de hoogste leeftijdscategorieën, maar ook dat hierdoor statistisch gezien mannen in de laatste jaren van hun leven meer kans hebben om nog samen te wonen met hun vrouwelijke partner terwijl vrouwen hun mannelijke partner vaker overleven. Dit zorgt er voor dat bij het toenemen van de leeftijdsgebonden zorgnoden vrouwen vaker dan mannen geen beroep kunnen doen op hun nog inwonende partner en naar een woonzorgcentrum dienen te verhuizen.

Figuur 11-8 geeft een meer gedetailleerd beeld van de leeftijdsverdeling van de WZC-bewoners uit Vorst in 2018. Hierin zien we dat de relatieve ondervertegenwoordiging van rusthuisbewoners onder de inwoners van 65 jaar en ouder zich in alle leeftijdsgroepen van beide geslachten voordoet.

Het percentage WZC-bewoners uit Vorst dat recht heeft op een Verhoogde Tegemoetkoming (VT) bedraagt 40 % in 2018. In de totale bevolking van Vorst van 65 jaar en ouder is dat 33 %, wat betekent dat de rechthebbenden op een VT oververtegenwoordigd zijn in de WZC. Voor het ganse Gewest zijn deze percentages respectievelijk 42 % en 33 %.

40 De meeste WZC zijn erkend als Rust- en Verzorgingstehuis (RVT). Ze krijgen een hogere subsidie voor zwaar zorgbehoevende ouderen (RVT-bedden).

41 Het betreft hier personen die in Vorst gedomicilieerd zijn en in een rusthuis verblijven dat zich al dan niet op het grondgebied van Vorst bevindt. Het gaat dus niet om het aantal bewoners van de rusthuizen in Vorst, aangezien daar ook bewoners tussen zitten met een domicilie buiten Vorst. Hierbij dient nog vermeld dat de grote meerderheid van de WZC-bewoners gedomicilieerd zijn in het WZC.

GLOSSARIUM

Activiteitsgraad: De activiteitsgraad is het percentage van de beroepsbevolking in de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar).

Administratieve en ondersteunende diensten (N): deze activiteitensector omvat administratieve diensten ten behoeve van kantoren en andere bedrijfsondersteunende activiteiten; diensten in verband met gebouwen, met name het schoonmaken van gebouwen; activiteiten met betrekking tot tewerkstelling, met name door uitzendbureaus, verhuuractiviteiten en onderzoeks- en beveiligingsactiviteiten. Voor meer informatie: <https://data.be/nl/nace>

Arme sikkel: zone van het Brussels Gewest waar al meerdere decennia een concentratie van de op economisch vlak meest kansarme bevolkingsgroepen woont. Deze bestaat uit de [wijken](#) in het noorden en het westen van de [eerste kroon](#). Deze wijken behoren tot de armste wijken van het Gewest, ze vormen een sikkel rond het stadscentrum, van Sint-Joost-ten-Node tot de lage gedeelten van Vorst.

Armoederisicogrens: in navolging van de andere landen van de Europese Unie gebruikt België een relatieve armoeddrempel om het aandeel van de bevolking te meten dat een armoederisico vertoont. Deze drempel werd vastgelegd op 60% van het nationaal mediaan equivalent beschikbaar inkomen van het huishouden. Op basis van de enquête EU-SILC 2021 (inkomens 2020) wordt deze drempel in België vastgelegd op 1287 euro per maand voor een alleenstaande persoon, 2059 euro per maand voor een alleenstaande ouder met twee kinderen en 2703 euro per maand voor een koppel met twee kinderen. Personen met een equivalent inkomen onder deze drempel worden beschouwd als risicolopend op armoede.

Beroepsbevolking: de beroepsbevolking van een grondgebied verwijst naar de inwoners van dit grondgebied die daadwerkelijk aanwezig zijn op de arbeidsmarkt, ongeacht of ze werken (tewerkgestelde bevolking op beroepsleeftijd) of werkloos zijn (niet-werkende werkzoekenden).

DASPA: het 'Dispositif d'Accueil et de Scolarisation des élèves Primo-Arrivants et Assimilés' is een onderwijsstructuur die binnen een school wordt opgezet. Het doel is de opvang, scholing en integratie van nieuwkomersleerlingen en gelijkgestelden in het reguliere onderwijs van het onderwijssysteem van de Franse Gemeenschap, vanaf het derde jaar van het kleuteronderwijs. Een DASPA is een tussenfase van maximaal 2 jaar waarin de leerling intensief Frans leert. Voor meer informatie: www.enseignement.be

Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs (DBSO): Het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso) is een systeem van leren en werken. In de praktijk besteden studenten 2 dagen per week les en 3 dagen in het bedrijf. Dit onderwijs wordt gegeven in een instelling genaamd CEFA (Centre d'Education et de Formation en Alternance), in de Franse Gemeenschap, of een CDO (Centrum voor Deeltijds Onderwijs), in de Vlaamse Gemeenschap.

Dekkingsgraad van de kinderopvang: aantal kinderopvangplaatsen in de gemeente in verhouding tot het aantal kinderen jonger dan drie jaar dat in de gemeente woont.

Detailhandel en overige diensten (G(45 & 47), R, S, T): deze activiteitensector omvat de detailhandel, met inbegrip van de reparatie van auto's en motorfietsen, de kunst-, amusements- en recreatiesector, 'overige diensten', waartoe met name de activiteiten van ledenorganisaties behoren, alsmede de activiteiten van huishoudens die huishoudelijk personeel in dienst hebben en niet-gedifferentieerde activiteiten van huishoudens als producenten van goederen en diensten voor eigen gebruik. Voor meer informatie: <https://data.be/nl/nace>

Dringende medische hulp (DMH): deze hulp is een tegemoetkoming in dringende medische kosten (dokter, ziekenhuis, apotheek enz.) die door het OCMW wordt toegekend aan illegaal in België verblijvende mensen in het geval van gezondheidsproblemen.

Eerste kroon: in de concentrische voorstelling van een stad duidt een kroon [wijken](#) aan met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. De eerste kroon van het Brussels Gewest verwijst naar de wijken tussen de lanen van kleine ring en de middenring, gevormd door de grote lanen in het zuiden (Churchillaan) en in het oosten (Generaal Jacqueslaan, Louis Schmidlaan, Saint-Michellaan, Brand Whitlocklaan, August Reyerslaan en Lambermontlaan) en de spoorlijnen in het westen. Deze eerste kroon was volledig verstedelijkt rond 1930. Later werden de wijken van de [tweede kroon](#) verstedelijkt.

Equivalent leefloon: het equivalent leefloon is een financiële hulp die het OCMW in het kader van het recht op maatschappelijke hulp toekent aan personen die niet in aanmerking komen voor het recht op [leefloon](#) omdat ze niet voldoen aan de eisen in termen van nationaliteit, leeftijd of inkomen, maar die wel in een gelijkaardige noodbehoevende situatie verkeren. Het gaat hoofdzakelijk om kandidaat-vluchtelingen, personen die tijdelijke bescherming genieten en andere personen met een buitenlandse nationaliteit die verblijfsrecht hebben maar niet zijn ingeschreven in het bevolkingsregister. De bedragen zijn identiek aan die van het leefloon. Voor meer informatie: <http://www.ocmw-info-cpas.be/>

EU-13: Alle landen die na 2003 tot de Europese Unie zijn toegetreden, namelijk: Bulgarije, Cyprus, Estland, Hongarije, Kroatië, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Roemenië, Slowakije, Slovenië, Tsjechische Republiek.

EU-14 (zonder België): Alle landen die vóór 2004 tot de Europese Unie zijn toegetreden (en in 2022 nog steeds lid waren van de Europese Unie), met uitzondering van België, namelijk: Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Zweden.

Fiscale statistieken: deze statistieken bevatten informatie over inkomens op basis van de aangiften in de personenbelastingen van personen die hun hoofdverblijfplaats in België hebben. Om deze te kunnen interpreteren moet men rekening houden met een aantal zaken. De gegevens hebben enkel betrekking op de inkomens die onderworpen zijn aan de personenbelasting. Sommige soorten inkomens zijn niet belastbaar en worden dus niet mee opgenomen in de belastingstatistieken. Dit betekent dat verscheidene sociale uitkeringen (leefloon, equivalent leefloon en kinderbijslag in het bijzonder) vrijgesteld zijn van belastingen en dus niet mee opgenomen worden in het belastbaar inkomen. Ook zijn er personen met een hoog inkomen dat niet belastbaar is via het nationaal systeem, zoals buitenlandse diplomaten of internationale ambtenaren. De personen met deze verschillende soorten niet belastbare inkomens kunnen worden opgenomen in de aangiften waarvan het belastbaar inkomen nul is (en dus niet worden vermeld in de meeste fiscale statistieken) of in de lage inkomensklassen. Daarenboven onderschatten de fiscale statistieken de inkomens uit kapitaal (roerende goederen en vastgoed) zwaar.

Geboortecijfer: het geboortecijfer is de verhouding tussen het jaarlijks aantal geboorten en de totale bevolking.

Gestandaardiseerde incidentieratio (SIR - "Standardised Incidence Ratio"): de verhouding van het totaal aantal gevallen in de gemeente in vergelijking met het "verwachte" aantal gevallen in de gemeente (verkregen door het de incidentie (in %) per leeftijdsgroep van het Gewest toe te passen op de inwoners van de gemeente).

Deze indicator laat toe om in te schatten of de incidentie in een gemeente statistisch significant afwijkt van wat geobserveerd wordt voor het Gewest. Het verschil is statistisch significant als de waarde 100 zich niet in het 95 %-betrouwbaarheidsinterval bevindt, met een foutmarge van 5 %. Echter, een SIR waarde kleiner dan 200, zelfs indien het significant is, duidt slechts op een klein verschil (Stichting Kankerregister, 2022).

Gestandaardiseerde incidentieratio (SIR) en betrouwbaarheidsintervallen voor de incidenties van longkanker, colorectale kanker, prostaatcancer (mannen) en borstkanker (vrouwen), 2016-2019						
	Gestandaardiseerde incidentie (1) Vorst (per 100.000)	95 % betrouwbaarheidsinterval voor de gestandaardiseerde incidentie (1) Vorst	Gestandaardiseerde incidentie (1) Brussels Gewest (per 100.000)	95 % betrouwbaarheidsinterval voor de gestandaardiseerde incidentie (1) Brussels Gewest	SIR	95 % betrouwbaarheidsinterval voor SIR Vorst
Mannen						
Prostaat	165,6	[134,0 ; 197,1]	165,5	[158,7 ; 172,4]	99,9	[81,0 ; 118,7]
Longen-bronchiën	107,4	[82,4 ; 132,4]	106,6	[101,2 ; 111,9]	99,0	[76,3 ; 121,7]
Colorectaal	57,6	[38,9 ; 76,3]	86,5	[81,6 ; 91,3]	62,7	[42,8 ; 82,7]
Vrouwen						
Borst	173,1	[146,7 ; 199,6]	185,2	[179,2 ; 191,2]	93,7	[79,5 ; 107,8]
Colorectaal	71,0	[54,0 ; 88,0]	58,4	[55,0 ; 61,8]	123,5	[94,3 ; 152,6]
Longen-bronchiën	61,0	[44,8 ; 77,3]	50,5	[47,2 ; 53,7]	120,8	[88,9 ; 152,8]

Bron: Stichting Kankerregister, 2022

(1) Directe leeftijdsstandaardisering met behulp van de Europese referentiepopulatie van 2013.

Gini-coëfficiënt: de Gini-coëfficiënt is een indicator van inkomensongelijkheid. De coëfficiënt schommelt tussen 0 en 1. Hij is gelijk aan 0 in een situatie van perfecte gelijkheid waarin iedereen hetzelfde inkomen zou hebben. De coëfficiënt is daarentegen gelijk aan 1 in een situatie van totale ongelijkheid (één iemand heeft het volledige inkomen en de rest heeft geen inkomen). De coëfficiënt wordt hier berekend op basis van de [fiscale statistieken](#), zonder de aangiften met een totaal netto belastbaar inkomen dat gelijk is aan nul.

Groen en blauw netwerk: een programma in het Brussels Gewest met als doel groene ruimten te creëren, ze te verbinden door middel van met groen omzoomde straten, en rivieren te doen herleven in het belang van de inwoners en vanuit ecologisch standpunt. Het werd opgestart in 1996 en in 1999 mee opgenomen in het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP).

Incidentie: de incidentie is het aantal nieuwe gevallen van een ziekte die gediagnostiseerd worden gedurende een bepaalde periode op het aantal personen dat in aanmerking komt gedurende dezelfde periode (hier uitgedrukt als N/100.000).

Indicator van de ondernemingsdynamiek: Deze indicator, berekend door het BISA, meet de netto oprichtingsgraad van ondernemingen. De indicator wordt berekend als de verhouding tussen enerzijds de netto bedrijfsoprichtingen (het verschil tussen oprichtingen en stopzettingen) en anderzijds het gemiddelde aantal actieve ondernemingen in de beschouwde periode. De indicator wordt berekend op basis van de gegevens van Statbel over de demografische loop van de btw-plichtige ondernemingen.

Infantiele sterfte: aantal sterfgevallen van levend geboren kinderen voor de eerste verjaardag (van 0 tot 364 verstreken dagen) per 1.000 levendgeborenen.

Ischemische hartziekte: IHD, ook wel coronaire hartziekte genoemd, verwijst naar hartproblemen die worden veroorzaakt door een vernauwing van de kransslagaders (atherosclerose), wat resulteert in een verminderde bloedstroom en zuurstoftoevoer (ischemie) naar de hartspier. De belangrijkste risicofactoren voor IHD zijn onder meer metabole factoren zoals hoge bloeddruk, risicofactor met hoog cholesterolgehalte, diabetes, en gedragsfactoren zoals tabaksgebruik, ongezonde voeding, alcoholmisbruik en gebrek aan lichaamsbeweging. Voor meer informatie: www.gezondbelgie.be/nl/

L_{den} : De indicator van het geluidsniveau L_{den} (Level day-evening-night) vertegenwoordigt het gemiddelde jaarlijkse geluidsniveau dat gedurende 24 u wordt waargenomen. L_{den} wordt op de volgende manier uitgedrukt:

$$L_{den} = 10 * \log \frac{1}{24} \left(12 * 10^{\frac{L_{day}}{10}} + 4 * 10^{\frac{L_{evening}+5}{10}} + 8 * 10^{\frac{L_{night}+10}{10}} \right)$$

De indicator verdeelt deze dag in drie perioden, weergegeven door hun overeenkomstige geluidsniveaus:

- De periode overdag L_{day} , van 7 tot 19 u.
- De periode 's avonds $L_{evening}$, van 19 tot 23 u.; er wordt een strafcorrectie van 5 decibel (dB) toegevoegd
- De periode 's nachts L_{night} , van 23 tot 7 u.; er wordt een strafcorrectie van 10 dB toegevoegd

Leefloon: het leefloon (tot 2002 bestaansminimum genoemd) is een specifieke vorm van het recht op maatschappelijke integratie. Het gaat om een minimuminkomen dat het OCMW toekent aan personen die onvoldoende bestaansmiddelen hebben en niet in staat zijn om deze via andere middelen te verwerven (residuaire recht). De rechthebbende moet ook voldoen aan andere toekenningsvoorwaarden, in termen van werkbaarheid, nationaliteit, woonplaats en leeftijd. Voor meer informatie: <http://www.ocmw-info-cpas.be/>

Levensverwachting: de levensverwachting bij de geboorte is het aantal jaren dat een kind geboren in een bepaald jaar, mag verwachten te leven indien hij of zij in de loop van zijn of haar leven dezelfde leeftijdsspecifieke sterfterisico's zou lopen als deze gemeten in dat welbepaalde jaar. De levensverwachting is in die zin geen voorspelling maar karakteriseert alleen op een synthetische manier de vastgestelde leeftijdsspecifieke sterftcijfers van de bestudeerde periode.

Maatschappelijke zetel: vestiging van een bedrijf die zijn officiële wettelijke adres vormt.

Mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen:

- **Inkomen na belastingen:** het belastbaar inkomen na aftrek van de verschuldigde belasting. Het staat dichterbij dan het belastbaar inkomen bij de begrippen besteedbaar inkomen, levensstandaard en koopkracht.

- **Equivalent inkomen per inwoner:** elke inwoner krijgt een inkomen toegewezen dat identiek is aan dat van alle leden van zijn of haar huishouden. Dit inkomen wordt berekend door het totale inkomen van het huishouden te delen door zijn equivalente grootte. De equivalente grootte wordt verkregen met behulp van een equivalentieschaal die elk lid van het huishouden een ander gewicht geeft om rekening te houden met de schaalvoordelen van het samenwonen.

- **Mediaan inkomen:** dit is het inkomen in het midden van de verdeling wanneer mensen op basis van hun inkomen in oplopende volgorde worden gerangschikt. De mediaan is minder gevoelig voor extreme waarden dan het rekenkundig gemiddelde.

Voor meer informatie zie de methodologie op de website van het BISA: <https://bisa.brussels/themas/inkomens-en-uitgaven-van-de-huishoudens/fiscale-statistiek-van-de-inkomens>

Migratiesaldo van bedrijven: verschil tussen het aantal bedrijven (in de zin van de [maatschappelijke zetel](#)) dat zich in een gemeente komt vestigen en het aantal bedrijven dat de gemeente heeft verlaten in de loop van een geanalyseerde periode.

Modulair onderwijs: Modulair onderwijs is een onderwijsvorm waarbij het vak wordt opgedeeld in cursussen of modules die afzonderlijk kunnen worden gevolgd en waarvoor telkens een 'deelcertificaat' wordt uitgereikt. Wie alle modules van de opleiding met succes afrondt, ontvangt een diploma.

Mortinataliteit: mortinataliteit of foetale strefte betreft het aantal overlijdens voor of tijdens de bevalling wanneer er 22 zwangerschapsweken overschreden zijn of de foetus 500 gram of meer weegt, per 1.000 geboorten (levend- en doodgeborenen)

Niet-werkende werkzoekende (NWWZ): personen zonder betaalde arbeid, ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst (Actiris in het Brussels Gewest).

NO₂-concentratie: dit is de massa NO₂ (in microgram, µg) gemeten per volume-eenheid lucht (in kubieke meter, m³). Het is dus geen maatstaf voor lokale gasemissies, wel voor de lokale aanwezigheid van dit gas, ongeacht de herkomst ervan.

Officiële bevolking: alle personen die wettelijk ingeschreven zijn bij hun gemeentelijke administratie, met uitzondering van de asielzoekers.

OKAN (Onthaalonderwijs voor anderstalige kinderen): opvangonderwijs voor anderstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs. Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers is bedoeld voor leerlingen die niet de Belgische of Nederlandse nationaliteit hebben, die in België aankomen en die het Nederlands onvoldoende beheersen. Het onthaalonderwijs stelt deze leerlingen in staat om zo snel mogelijk Nederlands te leren. Voor meer informatie: www.onderwijsinbrussel.be

Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT): om de financiële toegang van personen met een laag inkomen tot de gezondheidszorg te verbeteren, krijgen verschillende categorieën personen (alsook hun personen ten laste) een verhoogde tegemoetkoming van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en dus een daling van het remgeld. Sinds januari 2014 zijn er drie voorwaarden die elk recht kunnen geven op de verhoogde tegemoetkoming: (1) recht hebben op bepaalde uitkeringen (leefloon, equivalent leefloon, IGO, tegemoetkoming voor personen met een handicap, verhoogde kinderbijslag voor kinderen met een handicap); (2) het statuut van wees of niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV); (3) een laag inkomen. Voor de eerste twee categorieën wordt het recht op de verhoogde tegemoetkoming automatisch toegekend voor de gerechtigde en zijn personen ten laste. Personen met een laag inkomen, die niet automatisch recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming, kunnen een aanvraag indienen en het recht wordt al dan niet toegekend op basis van een onderzoek van de inkomens van het huishouden.

Schoolbevolking: populatie van leerlingen die regelmatig op een school zijn ingeschreven. De schoolbevolking kan om een aantal redenen verschillen van de officiële bevolking op dezelfde leeftijden: kinderen zonder verblijfsvergunning kunnen ingeschreven zijn in een school, zelfs als ze niet ingeschreven zijn in het bevolkingsregister, sommige kinderen volgen thuisonderwijs, enz.

Standaardisering (voor leeftijd): Gezondheidsparameters hangen sterk samen met leeftijd. Door te standaardiseren voor leeftijd wordt rekening gehouden met de verschillen in leeftijdsstructuur tussen het Gewest en een bepaalde gemeente, wat vergelijkingen mogelijk maakt. Dit wordt verwezenlijkt door de waargenomen respectieve cijfers per leeftijdscategorie toe te passen op een standaardpopulatie. Deze gestandaardiseerde cijfers wijken dus af van de “ware” cijfers en worden alleen gebruikt om abstractie te maken van de leeftijdsverschillen in de te vergelijken populaties.

Statistische formulieren voor geboorten en overlijden: de geboorte- en sterftestatistieken kunnen aan de hand van twee bronnen worden opgesteld: het rijksregister (officiële bevolking) en de statistische formulieren voor geboorten en overlijden. Deze laatste bron omvat alle geboorten en overlijdens, ook deze bij de personen die niet ingeschreven zijn in het rijksregister, maar die in de gemeente wonen. Het aantal geboorten en overlijdens dat via de formulieren wordt geteld, is meestal hoger dan het aantal geboorten en overlijdens via het rijksregister. Voor meer informatie: www.vivalis.brussels

Statistische sectoren: de statistische sectoren vertegenwoordigen de kleinste administratieve eenheid en zijn het resultaat van de onderverdeling van het grondgebied door Statbel, op basis van structurele kenmerken van sociale, economische, stedenbouwkundige en morfologische aard.

Totaal vruchtbaarheidscijfer: deze indicator is de som van de leeftijdsspecifieke vruchtbaarheidscijfers in een jaar/periode. Hij kan worden geïnterpreteerd als het gemiddelde aantal kinderen dat een vrouw zou hebben als ze gedurende haar hele vruchtbare leven de vruchtbaarheidsomstandigheden zou ervaren die in dat jaar of in die periode zijn waargenomen.

Tweede kroon: in de concentrische voorstelling van een stad duidt een kroon [wijken](#) aan met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. De tweede kroon van het Brussels Gewest omvat de wijken die het meest aan de buitenkant van de stad liggen, buiten de middenring, gevormd door de grote lanen in het zuiden (Churchillaan) en in het oosten (Generaal Jacqueslaan, Louis Schmidlaan, Saint-Michellaan, Brand Whitlocklaan, August Reyerslaan en Lambermontlaan) en de spoorlijnen in het westen. Deze tweede kroon werd verstedelijkt na de [eerste kroon](#) en bereikte de grenzen van het Brussels Gewest rond 1960.

Vestigingseenheden: Onder vestigingseenheid verstaat men een plaats die men, geografisch gezien, kan identificeren door een adres waar ten minste één activiteit van de onderneming wordt uitgeoefend of van waaruit de activiteit wordt uitgeoefend. Dit kan een werkplaats zijn, een magazijn, een verkooppunt, een kantoor, een directie, een zetel, een agentschap of een filiaal.

Wachtregister: register dat in 1994 in elke gemeente werd gecreëerd en gecentraliseerd op het niveau van het Rijksregister, waarin de registratie wordt bijgehouden van personen die verklaren vluchteling te zijn of die erkenning van het vluchtelingenstatuut aanvragen.

Werkgelegenheidsgraad: percentage van de werkende beroepsbevolking (met een job) in de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar).

Werkloosheidsgraad: percentage van de werkloze bevolking (niet-werkende beroepsbevolking) in de [beroepsbevolking](#).

Wijken: de wijken van het Brussels Gewest die in deze publicatie worden gebruikt, zijn deze van de Wijkmonitoring. Een wijk is een som van [statistische sectoren](#), aan elkaar grenzend, gegroepeerd in functie van hun sociaaldemografische en fysieke kenmerken. Voor meer informatie: <https://wijkmonitoring.brussels/>

Zware diensten voor bedrijven (G-46 & H): deze sector omvat de groothandel (met uitzondering van motorvoertuigen en motorfietsen) en de sector vervoer en opslag.

ACRONIEMEN EN AFKORTINGEN

Actiris	Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling	OESO	Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling
IMA	Intermutualistisch Agentschap	OKAN	Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers
KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid	ONE	Office de la Naissance et de l'Enfance
RVT	Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming voor de verzekering voor geneeskundige verzorging	RVA	Rijksdienst Voor Arbeidsvoorziening
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	RVP	Rijksdienst voor Pensioenen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn	RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
dB	Decibel	WGO	Wereldgezondheidsorganisatie
NWWZ	Niet-werkende werkzoekenden	GPB	Gewestelijk Bestemmingsplan
ELL	Equivalent leefloon	RR	Rijksregister
EU-SILC	European Union – Statistics on Income and Living Conditions	LL	Leefloon
IGO	Inkomensgarantie voor ouderen	BGHM	Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij
HORECA	Activiteitstak die alle hotels en eet- en drinkgelegenheden (restaurants en cafés) omvat	FOD	Federale Overheidsdienst
BISA	Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse	SPP	Federale openbare programmadienst
RIZIV	Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering	GOB	Gewestelijke Overheidsdienst Brussel
PB	Personenbelasting	btw	Belasting op de toegevoegde waarde
NBMV	Niet-begeleide minderjarige vreemdeling	EU	Europese Unie
		ULB	Université libre de Bruxelles
		VUB	Vrije Universiteit Brussel
		WSE	Steunpunt Werk en Sociale Economie

MEER WETEN

Wijkmonitoring van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest

<https://wijkmonitoring.brussels>

Brussels Instituut voor
Statistiek en Analyse

www.bisa.brussels

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn
van Brussel-Hoofdstad

www.vivalis.brussels

BIBLIOGRAFIE

Andrieux J., Eggen M., Bouland C., Stand van zaken van de verbanden tussen milieu en gezondheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Centre de Recherche en Santé Environnementale et Santé au Travail (École de Santé Publique, Université libre de Bruxelles), Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad. 2020.

Avalosse H., Maron L., Lona M., *et al.* (2019), Ongelijkheid in gezondheid, Inter-mutualistisch Agentschap (IMA), Brussel

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Wilmotte P.-F. (2022), Welke ondernemingen vestigen zich in of verlaten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest? Focus nr. 55

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Wilmotte P.-F. (2022), De gevolgen van de migratie van Belgische ondernemingen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Focus nr.54

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Hermia J.-P. en Treutens P.-P. (2021), Recente evolutie van de inkomens in Brussel op wijkniveau, Focus nr 41

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse, Ermans T. (2019), Brusselse huishoudens en de auto, Focus nr 32

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2016), Zoom op de gemeenten: Vorst.

Hub.brussels, ULB & Perspective.brussels. 2019.De Brusselse handel in cijfers: analyse van het ruimtelijk koopgedrag van de Brusselse huishoudens. Brussels: Hub.brussels. https://perspective.brussels/sites/default/files/documents/article_4_-_vf_-_nl.pdf

Jaumain S. (Dir.) (2008), La Région de Bruxelles-Capitale. Histoire et Patrimoine des communes de Belgique, Bruxelles, Editions Racine, 624 p.

Leefmilieu.brussels (2022), Kwaliteit van de buitenlucht: stand van zaken. Concentratie van stikstofdioxide (NO₂): <https://leefmilieu.brussels/burgers/tools-en-data/het-milieu-stand-van-zaken/kwaliteit-van-de-buitenlucht-stand-van-zaken>. Geraadpleegd op 12-12-2022.

May X., Ermans T. en Hooftman N. (2019), "Bedrijfswagens: diagnostiek en uitdagingen van een fiscaal regime", Brussels Studies, Synthesenota's, n° 133. URL: <https://journals.openedition.org/brussels/2366?lang=nl>

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2020). 'Overmatige schuldenlast in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gevolg en verzwarende factor van armoedesituaties: presentatie en analyse van de gegevens van vier schuldbemiddelingsdiensten en van de Centrale voor kredieten aan particulieren'. Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, Brussel

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2019), Dossier 2019/2 – Iedereen even gezond in Brussel? Recente cijfers en kaarten over sociale ongelijkheden in gezondheid, Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, Brussel

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad (2017) Inzichten in non take-up van de sociale rechten en in sociale onderbescherming in het Brussels Gewest, Thematisch katern van het Armoederapport van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2016, Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie: Brussel.

Parking.Brussels (2020), Autodelen - Evaluatierapport van de gewestelijke spreiding, 16 p.

Perspective.brussels (2021), Monitoring van de publieke woonprojecten in Brussel nr 5, 43 p.

Roberfroid D., Dauvrin M., Keygnaert I., Desomer A., Kerstens B., Camberlin C., Gysen J., Lorant V., Derluyn I. (2015), Welke gezondheidszorg voor personen zonder wettig verblijf? Health Services Research (HSR). Brussel: Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE). KCE Reports 257Bs. D/2015/10.273/109.

Rygaert X., Vaes B., Vanoverloop J. *et al.* (2021), Chronische ziekten bij mensen met een statuut chronische aandoening: lessen uit een koppeling tussen gegevens van Intego en het InterMutualistisch Agentschap, IMA, Brussel.

Van der Heyden J., Nguyen D., Renard F., Scohy A., Demarest S., Drieskens S., Gisle L. Belgisch gezondheidsonderzoek 2018. Brussel, België: Sciensano; Rapportnummer: 2019/14.440/89.

Zoom op de gemeenten: Vorst

De publicatie 'Zoom op de gemeenten' van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad verzamelt en analyseert demografische, socio-economische, welzijns- en gezondheidsindicatoren van de bevolking voor elk van de 19 Brusselse gemeenten. Deze publicatie dient als beleidsondersteunend instrument en geeft het werkveld inzage in de kenmerken van de bevolking waarmee en het grondgebied waarop ze werken.

www.bisa.brussels
www.vivalis.brussels